அத்வைத ஸபை,

கும்பகோணம்.

1943-வது வருஷம்
வித்வத் ஸதஸ்ஸின் நிகழ்ச்சி.

Printed at the
"Sri Janardana Printing Works, Limited"
Town High School Road,
KUMBAKONAM.

அத்வைத ஸபா கும்பகோணம்.

1943-வது வருஷம் வித்வத்ஸதஸ்ஸின் நிகழ்ச்சி.

———:○:———

ஸ்ரீ காஞ்சி காமகோடி பீடாதிபதி ஸ்ரீ ஜகத்குரு ஸ்ரீ பரமாசாரியாளுடைய அனுக்கிரகத்தை முன்னிட்டு கும்பகோணம் அத்வைதஸபாவின் 49.வது வருஷத்திய வித்வத்ஸதஸ். மாயவரம் தாலூகா ஆனதாண்டவபுரத்தில் வெகு விமரிசையாக வழக்கம்போல் ஒருவாரம் நடைபெற்றது. சென்ற வருஷத்திலேயே ஸதஸ் இந்தவருஷம் ஆனதாண்டவபுரத்தில் நடத்த வேண்டுமென்று கிராம பிரபுக்கள் சார்பாக ஸ்ரீமடம் முத்ராதிகாரியும் பிரமுகருமான ஸ்ரீ S. A. சுப்பிரமணிய அய்யர் செய்த ஆஹ்வானத்தை அனுஸரித்து ஸ்ரீ S. A. சுப்பிரமணிய அய்யர் கோனேரிராஜபுரம் ஸ்ரீ K. S. ராமஸாமிய்யர் முதலிய பிரபுக்கள் அத்வைதஸபா சிகரெட்டரியிடம் இந்த வருஷம் ஆடிமாதத்திலேயே ஸதஸ்ஸை ஆனதாண்டபுரத்தில் நடத்தவேண்டுமென்று கேட்டுக்கொண்டார்கள். அவர்களிஷ்டபிரகாரம் அத்வைதஸபா கவுன்ஸில் ஆடி-மீ 18உ (1-8-43) ஞாயிற்றுக்கிழமை முதல் ஒருவாரம் ஸதஸ்ஸை ஆனதாண்டவபுரத்தில் நடத்துகிறதென்று தீர்மானித்து அதற்குவேண்டிய ஏற்பாடுகள் செய்தார்கள். ஸதஸ்ஸுக்கு முந்தியதினமே கவுன்ஸில் மெம்பர்கள் ஸ்ரீ K. S. பாலசுப்பிரமணிய அய்யர் ஸ்ரீ S. மகாலிங்கய்யர் ஸ்ரீ M. K. வைத்தினதய்யர் ஸ்ரீ K. S. ராமஸாமி அய்யர் ஸ்ரீ K. R. சுப்பிரமணிய அய்யர் V. மீனாக்ஷிசுந்தரமய்யர் ஸிகரிடரி S. வைத்தினதய்யர் கோனேரிராஜபுரம் முடிகொண்டான் முதலிய கிராமங்களிலிருந்து சில பிரமுகர்களும் வித்வத்பண்டிதர்களும் ஆனதாண்டவபுரம் சென்று ஸ்ரீ S. A. சுப்பிரமணிய அய்யர் அவர்களை முன்னிட்டு கிராம பிரபுக்களால் ரயில்வே ஸ்டேஷனிலேயே வரவேற்கப்பட்டு அக்ரகாரங்களில் ஏற்படுத்தியிருந்த வஸதியான ஜாகைகளில் ஸௌகர்யமாய் அமர்ந்தனர். அன்று ராத்திரி ஆதித்யம் ஸ்ரீ S. A. சுப்பிரமணிய அய்யர் கிரகத்தில் வெகு திருப்தியாக நடந்தது. சந்தன தாம்பூல உபசாரங்கள் வழங்

கியவுடன் அங்கிருந்த ஆஸ்திகர்கள் வேண்டுகோளின்மேல் ஸ்ரீ K. பாலசுப்பிரமணிய அய்யரவர்கள் சுருக்கமாய் அத்வைத ஸித்தாந்தம் இதர தர்சனங்களைப்போல அதிருஷ்டத்தை அபேக்ஷித்து பரோக்ஷஸுகத்தைகொடுப்பதல்ல. ஆனால்அபரோக்ஷ ஆனந்தத்தை இங்கேயே யடைந்து अत्रब्रह्मसश्नुते என்கிற வாக்யப்படி அத்வைத ஞானமடைந்தவன் இங்கேயே பிரும்மமாகிறானென்ற ப்ரத்யட்சானுபவத்தை தெளிவாக சொன்னார்கள். தவிர அத்வைதஞானத்திற்கு அந்தரங்கஸாதனம் பத்தி யோகம் இவ்விரண்டும் அவசியம் என்றும் இவற்றில் பக்திஸாதனத்தை ஸ்ரீபகவத் பாதசங்கராசாரியாளவர்களே பஜகோவிந்தம் பஜகோவிந்தம் என்றாராய்ந்து கூறியுள்ளாரென்றும் உரைத்தார் மேலும் முக்யமான ஸாதனம்யோகம் என்று தார்க்கிகர்கள் கூட ஒப்புக்கொண்டு योगव्याघ्राः என்று சொல்லியிருப்பதையும் சுமார் இருநூறு வருஷத்திற்கு முந்திதான் ஸ்ரீஸதாசிவ பிரும்மேந்திராள் யோகஸாதாநத்தை அவலம்பித்து ஜீவன் முக்திபடைந்து அனுபவித்த அத்வைதாநந்தம் அவர்கள் எழுதிய ஆத்மவித்யாவிலாஸம் என்கிற கிரந்தத்தினால் நிதர்சனமாக வெளிபடுகிறதென்றும் எடுத்துரைத்து எல்லோருக்கும் அத்வைதத்தில் திருடமான ஆசயம் உண்டாகும்படி எளியநடையில் எடுத்துரைத்தார்.

மறுநாள் காலையில் நித்யகர்மாக்களை முடித்துக்கொண்டு கிராமத்து பிரமுகர்கள் எல்லோரும் ஸ்ரீ S. A. சுப்பிரமணிய அய்யரை முன்னிட்டு ஸதஸ்பண்டிதர்களையும் வேத வித்தமர்களையும் பெருமாள் கோவிலில் பூர்ணகும்பம்வைத்து அழைத்து அங்கிருந்து சிவன்கோவிலுக்கு வேதகோஷத்துடனும் மேளவாத்யத்துடன் சென்றனர். இரண்டு விமானங்களில் ஸ்ரீ பகவத் பாதாள் படத்தையும் ஸ்ரீ காஞ்சீ காமகோடி பீடாதிபதி தத்கால பரமாசார்யாளுடைய படத்தையும் வைத்து அலங்கரித்து விமானங்களை தோளில் ஏந்தி வித்வத்மகாஜனங்கள் வேதகோஷம் கோஷிக்க அதற்கடுத்து விபூதிருத்ராக்ஷதாரியாய் விளங்கின திருவீழிமிழலை சுப்பிரமணியப் பிள்ளை பிரதர்ஸ் மேளவாத்யம் மங்களகரமாய் உத்கோஷிக்க ஆனந்ததாண்டவம் செய்துகொண்டு எல்லோரும் சிவன்கோயில் சென்று அங்கே

மனோகரமாக அமைக்கப்பட்ட மண்டபத்தில் இரண்டு விமானங் களையும் எழுந்தருளவைத்து திருவீழிமிழலை வாத்யம் உத் கோஷிக்க படங்களுக்கு பூஜைகள் முதலியன செய்து பூர்வ சாந்தி தக்ஷிணாமூர்த்தி ஸ்தோத்ரம் வந்தனங்களுடன் ஸதஸ் ஆரம்பிக்கப்பட்டது. கிராமவாஸிகள் சார்பாக ஸ்ரீ S.A. சுப்ர மணிய அய்யரவர்களால் அபிவந்தனஸ்வாகத பத்திரிகை படித்து ஸபைக்கு கொடுக்கப்பட்டது. இதர வித்யாஸ்தாபனங்களிலி ருந்தும் ஸ்வாகத பத்திரிகை வாசித்துக் கொடுக்கப்பட்டது இந்த வரவேற்பு பத்திரங்களை நன்றிபாராட்டி பிரும்மஸ்ரீ போலகம் சுந்திரேச சாஸ்திரிகளால் பதில் சொல்லப்பட்டது. இவ்விதம் உத்ஸவாரம்பம் ஆன பிறகு ஸதஸ்ஸுக்கு முதல் கார்யமான வாக்யார்த்தம். ஜிக்ஞாஸாதிகரணத்திற்குவெகுஎளிய நடையில் தெளிவாக ஸ்ரீ போலகம் சுந்திரேசசாஸ்திரிகளவர்க ளால் ஸம்ஸ்கிருத பாஷையில் உபந்யஸிக்கப்பட்டது. உடனே பிரகாசிகையில் வாசிகபரீக்ஷைநடந்தது. எட்டுவித்யார்த்திகளும் ஸ்ரீ S. சுப்ரமண்யய்யரும் பரீக்ஷைகொடுத்தார்கள். பிறகு மாத் யான்ஹிக காரியங்களுக்கு ஸபை கலைந்தது. போஜனானந்தரம் 3-மணிக்குமேல் வாக்யார்த்தங்களும் ஸாயங்காலம் தைத்ரீய உபநிஷத் விஷயமான உபந்நியாஸமும் ஸந்தியாவந்தனம் ஆன வுடன் பகவத் மகிமாவைப் பற்றி உபந்நியாஸமும் நடை பெற்றன. பிரதிதினமும் காலையில் பரீக்ஷைகளும், மத்யானம் 3-மணிக்குமேல் வாக்யார்த்தம் உபநிஷத்விஷயமாக உபந்நியா ஷங்களும் இரவு ஸந்தியாவந்தனம் ஆனவுடன் அத்வைத தர் சனத்தை விளக்கும் உபந்நியாஸங்களும் குறிக்கப்பட்ட காலங் களில் விசேஷ பண்டிதர்களால் வெகு உத்ஸாகத்துடன் பக்தியுடனும் ஸ்ரோதாக்களுக்கு வைராக்யமும் பக்தியும் உண்டுபண்ணும்படி உறுக்கமாய் பிரவசனம் பண்ணப்பட்டன. உபந்நியாஸங்களின் சுருக்கம் இத்துடன் வெளியிடப்பட்டிருக் கிறது.

கடைசிதினமாக ஞாயிற்றுக்கிழமை (8—8—43) காலையில் நித்யகர்மாக்களை முடித்துக்கொண்டு வித்வான்களும் கிராம பிர முகர்களும் ஸதஸ்மண்டபத்தில் கூடி ஆசார்யபடங்களுக்கு பூஜைசெய்து உத்திரசாந்தி தக்ஷிணாமூர்த்தி வந்தனம் முதலிய வைகளான பிறகு ஸதஸ் முடிவடைந்தது. அப்பொழுதே

ஸ்ரீ ஆசாரியாளனுக்ரகத்துடன் பிரும்ஹஸ்ரீ போலகம் ராமசாஸ்திரியளவர்களால் சதுர்மத ஸாமரஸ்யம் எனகிற கிரந்தமானது ஸம்ஸ்கிருதத்தில் சுருக்கமாய் ஸோபானபத்ததியில் எழுதிப் படிக்கப்பட்டது. இனி பிரதிவருஷம் அத்வைத விஷயமாய் ஒரு கிரந்தம் சுருக்கமாக எழுதி ஸதஸ்ஸில் படிக்கப்படுமென்றும் இதில் உத்கிருஷ்டமாயிருக்கும் கிரந்தம் எழுதியுள்ளவர்களுக்கு ரூ. 50-க்கு குறைபடாமல் ஸம்பாவனை கொடுக்கப்படுமென்றும் தெரிவிக்கப்பட்டது. உடனே அன்று அக்ராஸனம் வகிப்பதற்கு சென்னையிலிருந்து ஸபை கோறுதலுக்கு ஈடுபட்டு வந்திருந்த Justice ஸ்ரீ N. சந்திரசேகரய்யரவர்களை வித்வான்கள் பிரமுகர்கள் எல்லாரும் பெருமாள்கோவிலில் பூர்ணகும்பம் கொடுத்து ஸதஸ் மண்டபத்திற்கு வேதகோஷத்துடன் அழைத்து வந்தார்கள். அவர்கள் ஆஸனத்தில் அமர்ந்தவுடன் பிரும்ஹஸ்ரீ ராமச்சந்திர தீக்ஷிதர் ஸம்ஸ்கிருதத்தில் நல்வரவு உபசரணைகள் சொல்லியபிறகு கிராமபிரமுகரும் அக்ராஸனாதிபதிக்கு ஆப்தருமான ரிடையர்டு டிஸ்ட்ரிக்டு ஜட்ஜ் M. சுப்ரமண்யஅய்யரவர்கள் கிராமத்தார்கள் சார்பாக வாழ்த்து நல்வரவு கூறினர். பிறகு கவுன்ஸில் ஸிகரெட்ரி சென்ற வருஷத்திய ரிபோர்ட்டை சுருக்கமாகச்சொல்லி இந்த சமயம் பரமாசார்யாள் ரூ. 1000 அனுக்ரகம் செய்ததையும் மற்ற விசிஷ்ட நன்கொடை விபரங்களையும் தெரிவித்தார். பிறகு ஸ்ரீமான் T.L. சுப்பய்யர் வெகு உத்ஸாகத்துடன் உறுக்கமாக பிராம்மணர்களுடையவும் வேத வேதாந்தங்களுடையவும் உத்கர்ஷத்தை எடுத்துக்காட்டி நம்முடைய சாஸ்திங்கள் அத்வைத ஸித்தாந்தம் இவைகளை ரக்ஷிக்க வேண்டியது எல்லாருடை கடமையென்றும் ஸ்ரீமதாசாரியாள் கடாக்ஷித்தனுப்பிய ரூ.1000-த்தைக்கொண்டு மேல்மேலும் அத்வைதஸபைக்கு ஆசாரியாளனுக்ரகத்தால் வேண்டிய திரவியம் சேருமென்றும் ஆவேசத்துடன் மொழிந்தார் பிறகு தர்மரக்ஷாமணி ஸ்ரீமான் பாலசுப்ரமண்யய்யர் அத்வைத ஸபா முன்னேற்றத்திற்குவர திரவியஸகாயம் எல்லோரும் செய்ய வேண்டுமென்றும் பிராமண ஸமூஹம் கடை தேர்தலுக்கு இந்தமாதிரி ஸபை அவசியமென்றும் இந்த ஸபையை நாம் எல்லோரும் அத்வைதத்தின் அடிப்படையாக காப்பாற்றிபோஷிக்க வேண்டுமென்றும் அத்வைதம் எல்லாகிராமங்களிலும் வழங்கும்படி பிரசாரம்செய்ய கிளைஸபைகள் ஏற்படுத்தவேண்டுமென்

றும் இவைகளின் ஆவச்யகதையை வற்புருத்தி'' கிராமத்தார் ரூ. 1000-த்துக்கு மேல் டொனேஷன் கொடுத்ததற்கு கிருதக்ஞதை செலுத்தி கம்பீரமாகப்பேசினூர்கள் பிறகு வித்வ த்ஸம்பாவனைகளும் பாரிதோஷிக பரீக்ஷையில் தேரியவர்களுக்கும்ஸம்பாவனைகளும் அளிக்கப்பட்டன.

கடைசியாக அக்ராஸனதிபதியவர்கள் தனக்கு அத்வைத சாஸ்திரவிஷயமாக ஒன்றும் சொல்லதெரியாதென்று ஆத்ம வினயத்தை காண்பித்துக்கொண்டு வெகு அழகாக ஸம்ஸ்கிருத பாஷையின் முக்யத்தையும் பிராமணர் எல்லோரும் ஸம்ஸ்கிருதம் படிக்கவேண்டியது விகிதமென்றும் ஒவ்வொரு பிராம்மணர்களுக்கும் தலைக்கு ரூ. 1 வீதம் கொடுத்தால் கூட லட்க்ஷக் கணக்காக திரவ்யம் சேர்ந்து இந்த அத்வைதஸதஸ் முதலிய சாஸ்திரீயஸபைகளும் ஸம்ஸ்கிருத அபிவிர்த்திக்கு வேண்டிய கலாசாலைகளும் அபிவிர்த்தி செய்யவேண்டுமென்றும் அத்வைத ஸபா காரியம் முக்கியமாய் நிலைத்திருக்கும்படி அர்த்த புஷ்டியான உபந்யாஸங்களை செய்து வருஷத்திற்கு 4 தடவையாவது அவைகளை அச்சிட்டு பிரசுரிக்கவேண்டுமென்றும் வெகு அழகாக உபந்யஸித்து பிரஸங்கத்தை முடித்தார்கள். பிறகு ஸ்ரீ S.A. சுப்பிரமணியய்யர் பட்டாபிராமய்யர் முதலியவர்கள் அக்ராஸனதிபதிக்கும் பண்டிதமண்டலங்களுக்கும் இதரகிராமங்களிலிருந்துவந்திருந்த பிரமுகர்களுக்கும் கவுன்ஸில் மெம்பர்களுக்கும் வந்தனோபசாரம் கூறியபின் பிரும்மஸ்ரீ வேப்பத்தூர் சுப்ரமண்ய சாஸ்திரிகள் வித்வான்கள் சார்பாக கிராமத்தார்கள்ஆதித்யம் செய்து ஆதரித்ததற்கு கிருதக்ய தயை செலுத்தி இனிது ஸபை முடிந்தது. ஸபை நடந்த எட்டு தினமும் வெகு ஆதரவுடன் உத்ஸாகமாய் ஒவ்வொரு தினமும் முன் தினம் திரஸ்கரிக்கும்படி அவ்வளவு விசேஷ சிரத்தையுடன் வித்வத் மண்டலத்திற்கும் ஸதஸுக்கு வந்திருந்து இதர ஆஸ்திக மகாஜனங்களுக்கும் கிராம பிரபுக்கள் ஆதித்யம்செய்த விமரிசைக்கு ஸபை பூர்ண கிருதக்ஞதையை இதின் மூலம் செலுத்துகிறது.

இந்த வருஷம் ஸபைக்கு 85 பண்டிதர்கள் வந்திருந்தார்கள் பரிதோஷிக கிருதஹ்பக்ஞ தர்மக்ஞ பரீக்ஷை ஸம்பாவனை

கள் உள்பட மொத்த ஸம்பாவனை ரூ. 1437 ஆயிற்று இந்த வருஷம் 7 வித்யார்த்திகள் பிரதமகக்ஷி பரீக்ஷை தேறி ஸம்பாவனை பெற்றார்கள். வழக்கம்போல் கோபாலபுரம் இஞ்னீயர் ஸ்ரீ கணேசய்யர் தர்மக்ய கிருஹ்யக்ஞ பரீக்ஷைக்கு ரூ. 200 அனுப்பினார்கள். மாயவரம் பிரும்மஸ்ரீ ராமமூர்த்தி தீக்ஷிதருக்கு தர்மக்ஞ பரீக்ஷைபாரிதோஷிகம் ரூ.150-ம் ஆங்கரை ப்ரும்மஸ்ரீ யக்யராமதீக்ஷிதர் அவர்களுக்கு கிருஹ்யக்ய பரீக்ஷைதேறியதற்கு ரூ. 50-ம் பரீக்ஷாதிகர்களுக்கு இதற்காக ரூ. 30 கொடுகப்பட்டது. K. பாலசுப்ரமணியஅய்யர் அவர்கள் ஏற்படுத்திய பிருகதீ பரீக்ஷைக்காக பரிதோக்ஷிகம் ரூ. 15 பிரும்மஸ்ரீ பிராந்தியங்கரை சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகளவர்களும் கும்பகோணம் ஸ்ரீA. சும்பிரமணிய அய்யரவர்கள் மோக்ஷதர்ம பரீக்ஷைக்காகதிக்காக அளித்த பரிதோஷிகம் ரூ. 15 மன்னார்குடி பிரம்மஸ்ரீ முத்துகிருஷ்ண சாஸ்திரிகள் அவர்களும் அடைந்தார்கள் அடுத்தவருஷம் ஸதஸ்ஸில் அத்வைதஸித்தி முதலிய 4-வது கக்ஷி பரிக்ஷை கொடுப்பவர்களுக்கு அதற்கு ஏற்பட்ட ரூபாய் 24, 25 சம்பாவனை கொடுக்கப்படுமென்றும் 3-வது 2வது கக்ஷிக்கும் வித்வான்கள் பரிக்ஷைகொடுத்து ஸம்பாவனை ந்யூனதையை பூர்த்தி செய்துகொள்ள வேண்டும் என்றும் முதல் கக்ஷி பரிக்ஷை கொடுத்தவர்கள். 3 வருஷத்திற்குள்ளாவது 2 வது 3வதுகக்ஷி பரிக்ஷை கொடுக்கவேண்டும் என்றும் பிரதம கக்ஷிபரீக்ஷை கொடுக்ககாதவர்களுக்கு யாதொரு ஸம்பாவனையும் கொக்கப்படமாட்டாது என்றும் ஸதஸ்ஸில் தெரிவித்ததை இதன் மூலமும் அறிவிக்கப்படுகிறது.

இந்த வருஷத்தில் அத்வைத ஸதஸ்ஸமய நன்கொடை கொடுத்த ஆஸ்திக பிரபுக்களுக்கு வந்தனத்துடன் விபரம் கீழே குறிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

ஸ்ரீ ஜகத்குரு காமகோடி பீடாதிபதி ஸ்ரீ சங்கராசாரியாள் அனுக்ரகம்	ரூபாய் 1000

பேட்ரன்ஸ் (500)

ஸ்ரீமான்கள்

T. R. வெங்கட்டராம சாஸ்திரியள் மைலாப்பூர்	500
V. சேஷசாயி திருச்சிறைப்பள்ளி	500

	ரூபாய்
S. சுப்பிரமணிய அய்யர் குன்னம்	500
S. வைத்திஞதய்யர் ரிடயர்டு இஞ்சினீயர், கும்பகோணம்	500
(ரூ 100 ஏற்கனவே கொடுபெட்டிருக்கிறது)	
மாதுஸ்ரீ அகிலாம்பாள் ஸத்யமூர்த்தி அய்யர்	500

வைஸ் பேட்ரன்ஸ்கள் (200)

M. சுப்பராய அய்யர் மைலாப்பூர்	200
A. K. வெங்கட்டராமய்யர் மாம்பலம்	50
R. அனந்தகிருஷ்ணய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	200
S. A. சுந்திரேசய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	250
M. சுப்பிரமணியய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	200

லைப் மேம்பர்கள்.

T.S. சுப்பிரமணியய்யர் M. A. L. T. கும்பகோணம்	100
T. L. வெங்கட்டராமய்யர் மைலாப்பூர்	100
D. பாலஸுப்ரமணிய அய்யர் மைலாப்பூர்	100
T. S. ராஜாராம சாஸ்திரியள் Madras	100
K. லட்சுமணய்யர் மானேஜர் Indian Industries	100
K. ராமஸ்வாமிய்யர் கூடலூர்	100
N. ருமஞதய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	100
S. A. சுப்பிரமணிய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	100
A. R. வைத்திஞதய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	100
R. நடராஜய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	100
K. நாருயணஸ்வாமிய்யர் கும்பகோணம்	100
(ரூ 50 ஏற்கனவே கொடுபட்டது)	
B. சீதாராம ராவ் மைலாப்பூர்	70
திவான்பகதூர K. S. ராமசாமி சாஸ்திரிகள் ராயப்பேட்டை	100

Lectureship

E. C. தண்டபாணி அய்யர் மாம்பலம்	100

இதர நன்கோடைகள்.

K. பா சுப்பிரமணிய்யர் மைலாப்பூர்	100
A. L. A. V. டிரஸ்ட்	100
ஜஸ்டிஸ் சந்திரசேகரய்யர்	50

	ரூபாய்
A. சுப்ரமணிய்யர் கும்பகோணம்	50
A. N. சுப்ரமணிய அய்யர் ஆனதாண்டவபுரம்	50

மெம்பர்கள் கொடைகள்.

P. S. சிவஸாமி அய்யர்	25
ஜஸ்டிஸ் பதஞ்சலிசாஸ்திரியார்	25
ஸர் அல்லாடி கிருஷ்ணஸாமிய்யர்	25
K. ராஜா அய்யர் மைலாப்பூர்	25
தண்டலம் ராமஸ்வாமிய்யர் மைலாப்பூர்	25
சேஷகிரி சாஸ்திரிகள் மைலாப்பூர்	25
ராம்ஜீதாஸய்யர் ஜமீன்தார் கண்ணிவாடி	25
பிரும்மஸ்ரீ மஹாமஹோபாத்யாய குப்புஸாமி சாஸ்திரியார்	15
ராவ்சாகிப் K.V. கிருஷ்ணஸ்வாமி அய்யர் மைலாபூர்	12
M. K. சுப்ரமணிய்யர் டாக்டர் கும்பகோணம்	12
S. ராமமூர்த்தி அய்யர் ரிடயர்டு தாசீல்தார், கும்பகோணம்	12
T. K. வெங்கட்டராமய்யர் கும்பகோணம்	12
நாராயணஸ்வாமிய்யர் ரிடயர்டு தாசீல்தார், மேலக்காவேரி	12
P. O. சிவராமய்யர் கும்பகோணம்	14
ஜஸ்டிஸ் S. வரதாசாரியார்	10
L. வெங்கட்டராமய்யர் மைலாபூர்	10
G. S. வெங்கட்டராமய்யர் ரிடயர்டு சப்ஜட்ஜ் மாயவரம்	10

பாரிதோஷிக நன்கொடைகள்.

ஸ்ரீ கணேசய்யர் இஞ்சினியர் கோபாலபுரம் தர்ம்க்ஞ கிருஹ்யக்ஞ பரீக்ஷைக்காக	200
K. பாலசுப்பிரமணிய்யரவர்கள் பிருஹதீ பரிக்ஷை	15
A. சுப்பிரமணிய்யரவர்கள் கும்பகோணம் மோக்ஷதர்மம்	15

ஸதஸ்ஸுக்கு விஜயம் செய்த வித்வான்களின் பெயர்கள்.

பிரும்ஹஸ்ரீகள்

1. திருக்கழுக்குன்றம் ராமசந்திர தீக்ஷிதர்
2. போலகம் ராமா சாஸ்திரிகள்
3. ,, சுந்திரேச சாஸ்திரிகள்
4. அம்மனூர் வெங்கட்டராம சாஸ்திரிகள்
5. ஆங்கரை ரெங்கஸாமி சாஸ்திரிகள்
6. சேங்காலிபுரம் வைத்தினாத சாஸ்திரிகள்
7. மேலக்காவேரி சிவராம சாஸ்திரிகள்
8. வேப்பத்தூர் வைத்தினாத சாஸ்திரிகள்
9. ,, சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
10. திருநெல்வாய் லட்சுமிநாராயண சாஸ்திரிகள்
11. சிருகுமணி சுப்பிரமணியசாஸ்திரிகள்
12. பிராத்தியங்கரை சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
13. மாயவரம் ராமனாத தீக்ஷிதர்
14. மன்னார்குடி முத்துகிருஷ்ண சாஸ்திரிகள்
15. கும்பகோணம் சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
16. திருவெங்காடு முத்துஸாமி சாஸ்திரிகள்
17. திருவில்வாமலை கிருஷ்ண சாஸ்திரிகள்
18. கோவிந்தபுரம் வாஸுதேவ சாஸ்திரிகள்
19. தலைநாயர் லட்சுமிநாராயண சாஸ்திரிகள்.
20. நொச்சூர் ராமகிருஷ்ண சாஸ்திரிகள்

பிரம்மஸ்ரீகள்

21. வரகூர் குருஸாமி சாஸ்திரிகள்
22. ஸ்ரீவாஞ்சியம் கணேச சாஸ்திரிகள்
23. மிலட்டூர் ரகுனாத சாஸ்திரிகள்
24. மாயவரம் பிரணதார்த்திஹர சாஸ்திரிகள்
25. கல்லிடைகுரிச்சி வெங்கட்டராம சாஸ்திரிகள்
26. ,, காசிவிசுவனாத சாஸ்திரிகள்
27. கிருஷ்ணராஜபுரம் ராமமூர்த்திசாஸ்திரிகள்
28. கும்பகோணம் மகாதேவ சாஸ்திரிகள்
29. விக்ரபாண்டியம் கோபால சாஸ்திரிகள்
30. ராதாமங்கலம் நாராயண சாஸ்திரிகள்
31. கீரனூர் ராகவ சாஸ்திரிகள்
32. கிருஷ்ணராஜபுரம் வெங்கட்டராம சாஸ்திரிகள்
33. லால்குடி ராமச்சந்திர சாஸ்திரிகள்
34. கதிராமங்கலம் பவானிசங்கர சாஸ்திரிகள்
35. தண்டாங்கோரை வைத்தினாதசாஸ்திரிகள்
36. ஸ்ரீனிவாஸநல்லூர் நாராயண சாஸ்திரிகள்
37. மணக்கால் மீனாட்சிசுந்திர சாஸ்திரிகள்
38. தியாகஸமுத்திரம் விசுவனாத சாஸ்திரிகள்
39. கும்பகோணம் கச்சபேசுவர சாஸ்திரிகள்

பிரும்மஹஸ்ரீகள்

40. செருகுடி ராமமூர்த்தி சாஸ்திரிகள்
41. கொடுமுடி ராஜகோபால சாஸ்திரிகள்
42. ஈரோடு மகாதேவ சாஸ்திரிகள்
43. சிருகாமணி கிருஷ்ணமூர்த்தி சாஸ்திரிகள்
44. அம்மங்குடி வெங்கட்டராம சாஸ்திரிகள்
45. குத்தாலம் விசுவனாத சாஸ்திரிகள்
46. உமையாள்புரம் ராமஸாமி சாஸ்திரிகள்
47. கிளாங்குடி ராம சர்மா
48. பரனூர் மகாதேவ சாஸ்திரிகள்
49. சேத்தூர் வெங்கட்டராம சாஸ்திரிகள்
50. திருவிசலூர் கிருஷ்ணமூர்த்தி சாஸ்திரிகள்
51. திருவாதி பாலகிருஷ்ண சாஸ்திரிகள்
52. திருவிசலூர் ராமோஜி சாஸ்திரிகள்
53. பருத்தியூர் வைத்தினாத தீக்ஷிதர்
54. மகாதானபுரம் சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
55. சிதம்பரம் ரங்கனாத சாஸ்திரிகள்
56. வயலூர் சீனிவாஸ தீக்ஷிதர்
57. புதுக்கோட்டை பஞ்சாமிகேச தீக்ஷிதர்
58. கல்லிடைக்குரிச்சி அர்ஜுன சர்மா
59. கூடலூர் ராமச்சந்திர சாஸ்திரிகள்
60. கொட்டாரம் ராமசுப்பிரமணியசாஸ்திரிகள்
61. ஆங்கரை விசுவனாத சாஸ்திரிகள்
62. ஸ்ரீவாஞ்சியம் ஸ்வாமினாத சாஸ்திரிகள்

பிரும்மஹஸ்ரீகள்

63. திருவிசலூர் ராமனாத சாஸ்திரிகள்
64. கொருக்கை கிருஷ்ணமூர்த்தி சாஸ்திரிகள்
65. வாளாடி சுந்திரேச சாஸ்திரிகள்
66. சிவனாகரம் கிருஷ்ணமூர்த்தி சாஸ்திரிகள்
67. ஆண்டாநல்லூர் பாலகிருஷ்ண தீக்ஷிதர்
68. அகரமாங்குடி பாலசுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
69. முடிகொண்டான் ராஜா சாஸ்திரிகள்
70. ஆனதாண்டவபுரம் குருஸாமி அய்யர்
71. சாத்தங்குடி ராமச்சந்திர சாஸ்திரிகள்
72. வழுத்தூர் ராஜகோபால சாஸ்திரிகள்
73. ஆலப்பிழை ராமசாமி சாஸ்திரிகள்
74. வரகூர் சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்
75. ,, நாராயண சாஸ்திரிகள்
76. கும்பகோணம் ராமச்சந்திர சாஸ்திரிகள்
77. நல்லூர் கோதண்டராம சாஸ்திரிகள்
78. மிலட்டூர் சுந்திரேச சாஸ்திரிகள்
79. கோனேரிராஜபுரம் ராமகிருஷ்ணய்யர்
80. கும்பகோணம் ராஜகோபால சாஸ்திரிகள்
81. மேல்மங்கலம் ராமஸ்வாமி சாஸ்திரிகள்
82. நல்லூர் பட்டாபிராம சர்மா
83. மாயவரம் பஞ்சாமிகேச சாஸ்திரிகள்
84 திருவங்காடு ராமச்சந்திர சாஸ்திரிகள்
85. அத்தாழநல்லூர் ராமஸ்வாமி சாஸ்திரிகள்

சீக்ஷாவல்லீ

(புதுக்கோட்டை பிர்ம்ஹஸ்ரீ பஞ்சாபகேச சாஸ்திரிகள்)

ஸாக்ஷாத் ஞானகலாவதார ரூபாளான வேத வ்யாஸாசாரி யாள் துவாபராந்தத்தில் அவதாரம் செய்து வேதராசியை ரிக் யஜுஸ் ஸாமாதர்வரூபமாக நான்காகப் பிரித்து பலர் வைசம்பா யனர் ஜைமினி ஸுமந்து என்ற நான்கு சிஷ்யர்களுக்கு உபதேசித் தார்கள். அதில் யஜுர் வேதமானது வைசம்பாயனரால் ப்ரவச னம் செய்யப்பட்டது. அதன் முடிவிலுள்ள நான்கு ப்ரசனங் களுக்கு உபநிஷத் என்று பெயர். ப்ரம்ம ஸமீபத்தை அடை வித்து ஜீவனுக்கு அநாதி காலமாக ஏற்பட்ட அவித்யை முதலிய அனர்த்தங்களையும் சிதறும்படி செய்வதாலும், அழியும்படி செய் வதாலும், ஜீவாத்மாவை ப்ரம்மத்தை அடையும்படி செய்வதா லும், ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத்காரமே உபநிஷத் எனப்படும். அந்த ப்ரம்ம வித்தையை உபதேசிப்பதால் ஞானகாண்டமான வேதாந் தங்களுக்கும் உபநிஷத் எனப் பெயர் வழங்கப்படுகிறது. இந்த தைத்திரீயோபநிஷத் ஸாம்ஹிதீ வாருணீ யாஞ்ஞிகீ என மூன்று விதம். அதில் சாம்ஹிதீ உபநிஷத் என்று சொல்லக்கூடிய முதல் ப்ரச்னமான இந்த சீக்ஷாவல்லியில் பன்னிரண்டு அனு வாகங்கள்.

இந்த முதல் ப்ரச்னத்தில் ப்ரம்ம வித்யைக்கு அந்தரங்க பஹிரங்க ஸாதனமாயுள்ள உபாஸனங்கள் கர்மாக்கள் உபதேசிக் கப்படுகின்றன. ஆநந்தவல்லீ ப்ருகுவல்லீ என்று சொல்லக் கூடிய மேல் இரண்டு ப்ரச்னத்தில் ப்ரம்ம வித்யையே ஸாக்ஷாத் தாக உபதேசிக்கப்படுகிறது. இந்த சீக்ஷாவல்லியில் முதல் அனுவாகத்தில் வ்யஷ்டி ஸமஷ்டி ரூபமான ஸகல தேவதைகளும் தடையின்றி எனக்கு ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத்காரத்தைக் கொடுக்க வேண்டும் என்று சிஷ்யர்கள் தேவதைகளை ப்ரார்த்திக்கவேண் டிய மந்திரங்கள் உபதேசிக்கப்பட்டன. இரண்டாவது அனு வாகத்தில் ஸ்வராதி லோபமில்லாமல் உபநிஷத்துக்களை உச்ச ரிக்கவேண்டியது அவசியமென்றும், அதனால் ஏற்படக்கூடிய புண்ணியத்தால்தான் தடையின்றி ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத்காரம் ஏற் படுமென்றும் உபதேசிக்கப்பட்டது. மூன்றாவது அனுவாகத்தில் வேத பாடம் மாத்திரம் செய்த ஸ்தூல புத்திகளுக்கு வேதார்த்த

மான ஸூக்ஷ்மமான பரம் பொருளில் மனது முதலில்செல்லாது என்று ஸம்ஹிதோபாஸனம் என்று சொல்லக்கூடிய சப்த ஸம்பந்தமான உபாஸனம் சொல்லப்பட்டது. ஸம்ஹிதை என்ருல் சேர்க்கை. ஸம்ஹிதை, அக்ஷர ஸம்ஹிதை, பத ஸம்ஹிதை, வாக்ய ஸம்ஹிதை என்று மூன்று விதம். அதில் பூர்வ பாகத்தை பூமியாகவும், அக்னியாகவும், குருவாகவும், தாயாகவும் கீழ் மோவாக்கட்டையாகவும் த்யானிக்கவேண்டும். பின்பாகத்தை ஸ்வர்க்கமாகவும், சூர்யனுகவும், சிஷ்யனுகவும், தந்தையாகவும், மேல் மோவாக்கட்டையாகவும் நினைக்கவேண்டும். ஸந்தி என்று சொல்லக்கூடிய மத்தியிலுள்ள அவகாசத்தை அந்தரிக்ஷ லோகாபிமானி தேவதையாகவும், ஜலாபிமானி தேவதையாகவும், கல்வியாகவும், குழந்தையாகவும், வாகிந்திரியமாகவும் சிந்திக்கவேண்டும். ஸந்தானம் என்று சொல்லக்கூடிய வ்யாகரண சாஸ்திர விதிப்படி சேர்க்கையின் நடுவில் ஏற்படக்கூடிய எழுத்தை வாயு தேவதையாகவும், மின்னல் தேவதையாகவும், உபதேச க்ரியையாகவும், குழந்தை உண்டாவதற்குரிய கார்யமாகவும் நாக்காகவும் தியானிக்கவேண்டும். உதாஹரணமாக इषेत्वा என்ற மந்திர பாகத்தை எடுத்துக்கொண்டோமானுல் அதில் इषे என்பதின் கடைசியிலுள்ள ए காரம் பூர்வ பாகம் எனப்படும். त्वा என்பதிலுள்ள இரண்டாவது त காரம் உத்தர பாகம் எனப்படும். முதல் त காரம் ஸந்தானம் எனப்படும். உச்சாரண சமயத்தில் நடுவிலுள்ள இடைவெளி ஸந்தி எனப்படும். இவ்விதம் முன்சொன்னபடி ஸம்ஹிதோபாஸனம் செய்பவனுக்கும் ஐஹிகாமுஷ்மிகமான ஸகல பலன்களும் கிட்டுமென்று மூன்ருவது அனுவாகத்தில் உபதேசிக்கப்பட்டது. நான்காவது அனுவாகத்தில் ப்ரம்ம வித்யைக்கும் மற்றும் எல்லாவற்றிற்கும் முக்கிய ஸாதனமான மேதை என்ற புத்தி சக்தி. சரீரேந்திரியாரோக்யம் முதலியன விதிக்கவேண்டிய மந்திரங்களும், ப்ரம்ம வித்யா ஸாதனமான யாக தான ஹோமாதிகள் செய்வதற்கு அவசியம் வேண்டிய ஐச்வர்யம் கிடைப்பதற்காக ஓங்காரத்தைப் பிரார்த்தித்துச் செய்யவேண்டிய ஹோமார்த்தமான மந்திரங்களும், கீர்த்தி பாப நிவர்த்திகளும் உபதேசிக்கப்பட்டன. ஐந்தாவது ஆருவது அனுவாகங்களில் வேத பாட காலங்களிலும் கர்மானுஷ்டான காலங்களிலும் அடிக்கடி பரிசயப்பட்ட வ்யாஹ்ருதிகளின் உபா

ஸனம் ஹிருதயாகாசத்தில் செய்யவேண்டியதாய் சொல்லப்பட்டது. அதாவது சூர்ய சந்திரப்ரபை அன்ன ரூபமாய், ப்ருதிவீ அந்தரிக்ஷ ஸ்வர்க்கலோக ரூபமாயும், அக்னி வாயு ஆதித்ய ரூபமாயும் ரிக் ஸாம யஜுர் வேத ரூபமாயும் ப்ராணுபாந வ்யாந ரூபமாயும் உள்ள பூர்புவஸ்ஸுவ: என்ற மற்ற மூன்று வ்யாஹிருதிகளையும் வ்யாபித்த மஹோ வ்யாஹிருதி ரூபமாயும், மனோமயத்வம் ஹிரண்மயத்வம் அமிருதத்வம் ஸத்யாத்மத்வம் ப்ராணுராமத்வம் முதலிய குணங்களுள்ளதுமான ப்ரம்ம ரூபமாக நானிருக்கிறேன். மற்ற லோகதேவ வேத ப்ராண ரூபமான வ்யாஹிருதிகள் மஹோ வ்யாஹிருதி ரூபமான ப்ரம்ம ஸ்வரூபமான எனக்குக் கால் கை தலை ரூபமான அங்கங்கள் என்று இவ்விதம் அஹங்கிரஹோபாஸனம் செய்பவனுக்கு அர்ச்சிராதி மார்க்கக் கிரமமாய் ஹிரண்ய கர்ப்ப லோகமும் ஹிரண்ய கர்ப்பப் பிராப்தியும் கிடைத்து பிறகு ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத்காரம் ஏற்பட்டு நிர்விசேஷ ப்ரம்ம ப்ராப்தி ரூபமான மோக்ஷம் ஏற்படுகிறது என்று இந்த இரண்டு அனுவாகங்களில் உபதேசிக்கப்பட்டது. ஏழாவது அனுவாகத்தில் தேகத்துக்கு வெளியிலும் உள்ளும் ஐந்தைந்து வரிசையாகப் பிரித்து உபதேசிக்கப்பட்ட லோக, தேவதா, பூத, ப்ராணுதி இந்திரிய, தாது, பாங்த ரூபமான உலக மனைத்தையும் ப்ரம்ஹமாக உபாஸிப்பவனுக்கு கிரம முக்தி பலம் சொல்லப்பட்டது. எட்டாவது அனுவாகத்தில் எல்லா உபாஸனங்களிலும் முக்யமான ஓங்கார ப்ரம்மோபாஸனம் உபதேசிக்கப்பட்டது. இந்த மேல்கூறிய உபாஸனங்களை நிஷ்காமமாய்ச் செய்தால் அவனுக்கு சீக்கிரம் ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத்காரம் ஏற்பட்டு முக்திஏற்படும். ஆகையால்தான் உபாஸனங்கள் ப்ரம்ம வித்யைக்கு அந்தரங்க ஸாதனம் என்று கூறப்படுகிறது. அதனுல்தான் உடனேயே நிர்குண ப்ரம்மைகாகார விருத்தி என்ற அவித்யாதி நிவர்த்தகமான தத்வ ஞானம் ஸம்பவிக்கிறது. இவ்விதம் உபாஸனங்கள் உபதேசிக்கப்பட்டன. ஒன்பதாவது அனுவாகத்திலும் பதினோராவது அனுவாகத்திலும் தர்சாதி கர்மாக்கள், ஸத்ய வசனம், க்ருச்ராதிகள், அக்னியாதானம், அக்னிஹோத்ரம் முதலியன, விவாஹாதிகள் அவசியம் அனுஷ்டிக்க வேண்டுமென்றும், சமதமாதி குணங்கள் ஆவசியகமென்றும் ஸந்ததி பரம்பரையை விருத்தி செய்யவேண்டுமென்றும், மாத்ரு பித்ரு குரு பக்தி ஆவசியகமென்றும், வேதாத்யனம், ப்ரம்ம யஞ்ஞம், அதிதி

உபாஸனம், ஞானவயோ சில வ்ருத்தர்களுக்கு சுச்ரூஷை, ச்ரத் தாபக்தி ஆதரவுடன் செய்யவேண்டுமென்றும் ப்ரம்ம ஸாக்ஷாத் காரத்துக்கு பஹிரங்க ஸாதனமாயுள்ள எல்லாஸத்கர்மாக்களே யும், அவசியம் நிஷ்காமமாய் செய்யவேண்டுமென்றும் உபதேசிக் கப்பட்டது. பத்தாவது அனுவாகத்தில் அதிர்ஷ்ட த்வாரமாய் ப்ரம்ம ஞானத்துக்கு உபயோகப்படக்கூடியதும் வாமதேவரைப் போல் அனுபவம் வாய்ந்த த்ரிசங்கு என்ற ரிஷியால் ஸ்வானு பவப்ரகாசகமாய் லோகோபகாரதார்த்தம் வெளியிடப்பட்டதும் சிஷ்யர்களால் அவசியம் ஜபிக்கப்படவேண்டியதுமான மந்திரம் உபதேசிக்கப்பட்டது. பன்னிரண்டாவது அனுவாகம் முதல னுவாகம் போல் விக்ன நிவர்த்திக்காக படிக்கவேண்டிய மந்திரங் களடங்கியது. இவ்விதம் இந்த சீக்ஷாவல்லியில் ப்ரம்ம வித் யைக்கு அந்தரங்க பகிரங்க சாதனமாயுள்ள உபாஸன கர்மாக் கள் உபதேசிக்கப்பட்டன. கர்மோபாஸனங்களை நிஷ்காமமாய் அனுஷ்டிப்பதில்தான் வேதத்துக்குத் தாத்பர்யம். அவைதான் சித்த சுத்தி, சித்தைகாக்ரியம் வாயிலாக ஞானத்தை உண்டு பண்ணி ஞான துவாரமாக எல்லோரும் அபேக்ஷிக்கிற துக்கஸம் பந்தமில்லாத அழிவற்ற ஸுகரூபமான மோக்ஷ ஸுகத்துக்கு பரம்பராஸாதனமாகிறது. கர்மோபாஸனங்களைச் சொல்லுமிடத் தில் பலம் கூறினது அந்த பலனை உத்தேசித்து வேறு கெட்ட வழியில் செல்லுபவனை நல்வழியில் இழுப்பதற்காகவே. ஆகை யால் பாஹ்ய கர்மாக்களையும் மானஸ கர்மாக்களான உபாசனங்க ளையும் நிஷ்காமமாய் செய்து காமக்ரோதாதி தோஷமில்லாமல் சித்தசுத்தியையும் சித்தைகாக்ரியத்தையுமடைந்து மேல் ப்ரம்ம வல்லீ ப்ருகுவல்லீ என்ற இரண்டு ப்ரச்னத்தில் சொல்லியிருக் கிற ப்ரம்ம வித்யையை அடையவேண்டியதென்பது இந்த சீக்ஷா வல்லியின் ஸாரமான சுருக்கம்.

உ

பகவத்பாத மஹிமா

(சாஸ்திர ரத்னாகர ஸ்ரீ ராமசந்திர தீக்ஷிதர்
பிரின்ஸிபல், ஸம்ஸ்கிருத காலேஜ், மைலாப்பூர்.)

இந்த அத்வைத சபை 49 வருஷமாய் மேலும் மேலும் அபி விருத்தி அடைந்திருப்பதற்கு ஸ்ரீ காஞ்சீ காமகோடி பீடாதிபதி களான ஸ்ரீ பரமாசார்யார்களுடைய பூர்ணானுக்கிரஹமே காரணம். சபையின் ஆரம்ப தினத்தில் ஸர்வமதத்திற்கும் சிரேஷ்டமான அத்வைத தர்சனத்தை ப்ரதிஷ்டைசெய்து ஸர்வதேசங்களுக்கும், விசேஷமாய் பாரதபூமிக்கும் மஹோபகாரம் செய்த ஸ்ரீ சங்கர பகவத்பாதர்களை ஸ்மரித்து அதன் மூலம் ஆசார்ய ஈச்வரானிடத்தில் நாம் ஈடுபடவேண்டும். இதுதான் இச்சபையின் ஸம்ப்ரதாயம். பகவத்பாத மஹிமையை பல ஸமயங்களில் சிறந்த பண்டிதர்கள் எடுத்து விஸ்தரித்திருக்கிறார்கள். ஆயினும் எல்லையற்ற மஹிமை பூர்ணமாக சொல்லப்பட்டதாக கருத இயலாது. அதுபோலவே இன்று நானும் கொஞ்சம் சொல்ல எண்ணுகிறேன். நமது ஸ்ரீ பரமாசார்யாள் மைலாப்பூரில் உபதேசித்த நன்மொழிகளிலிருந்து ஸ்ரீபகவத்பாத அவதார ஸம்பந்தமாய் ஓர் விஷயம் இப்பொழுது ஞாபகத்திற்கு வருகிறது. ஸ்ரீ வித்யாரண்ய சங்கர விஜயத்தில் இவ்விஷயம் காணப்படாததால் இதை எல்லோரும் நன்கு அறிந்து கொள்வது முக்யம்

“ चतुर्भिस्सहशिष्यैस्तुशंकरोऽवतरिष्यति ”

என்று வாயு புராணத்தில் ஆசார்யாள் அவதாரத்தைபற்றி சொல்லி இருக்கிறது. மற்றும் இதர புராணங்களிலும் சங்கராசார்யாள் பரமசிவனுடைய பூர்ணவதாரம் என்று கூறப்பட்டுள்ளது. புராணங்கள் எல்லாம் வேதத்தின் உபப்ருஹ்மணம். விரிவான வ்யாக்யானம். ஆகவே இவ்வசனங்களுக்கு மூலம் வேதத்தில் இருக்கவேண்டும். ஸ்ரீருத்திரத்தில் சொல்லப்படும்

नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च என்கிற வசனத்திலும் மஹா நாராயணத்தில் இருக்கும் **ईशानस्सर्वविद्यानां** என்கிற வசனத்திலும் இந்த அவதாரத்தைப்பற்றி குறிப்பு காணப்படுவதாக ஸ்ரீ அபிநவ

சங்கரர் தனது ருத்ர பாஷ்யத்தில் சொல்கிறார். லலிதா ஸஹஸ்ரநாம பாஷ்யத்தின் முகவுரையில் பாஸ்கரராயர் ரிக்வேதத்திலுள்ள சங்கராவதாரக் குறிப்பை விஷ்ணு தர்மோத்தர புராணத்தில் விளக்கி இருப்பதாக எடுத்து காட்டியிருக்கிறார்.

श्रीरामं प्रति पुष्कराभिधमहायक्षेण वेदत्रयव्याख्यानावसरे विशिष्यकथितं श्री विष्णुधर्मोत्तरे, एतां धेनुमुपह्वयामि सुदुघामित्यृग्गतं शंकराचार्यं शिष्य-चतुष्टयेन सहितं वन्दे गुरूणां गुरुम्''

புஷ்கரரென்னும் யக்ஷர் ஸ்ரீராமனுக்கு மூன்று வேதங்களின் அர்த்தத்தை வ்யாக்யானம் செய்யும் தருணத்தில் उपह्वयेसुदुघां धेनुमेतां என்கிற மந்திரம் சங்கராவதாரத்தை குறிப்பிடுகிறதென்று உபதேசித்திருக்கிறார் என்பது பொருள். ஆனால் இந்த விஷயம் அச்சுப்போட்டு இப்பொழுதுகிடைக்ககூடிய விஷ்ணுத்தர்மோத்தர புஸ்தகத்தில் காணப்படவில்லை. ஆதலால் பழைய ஓலைச் சுவடிகளை பரிசோதித்து முக்யமான இந்த விஷயத்தை கண்டுபிடிக்கவேண்டும். கால நிர்ணயத்தில் ஈடுபட்டு வேலைசெய்து வரும் நமது விமர்சகர்கள் இவ்விஷயத்தில் தமது கவனத்தை செலுத்தினால் அதுவும் உத்தமமே. நிற்க.

ईश्वराज्ज्ञानमन्विच्छेत् मोक्षमिच्छेज्जनार्दनात्

என்கிற வசனத்தின்படி வித்யயை உபதேசிப்பவர் எவருமே பரமசிவன் அம்சமென்று விளங்குகிறது. ஸமஸ்த தத்வங்களும் அடங்கிய ஸர்வதர்சந பூஷணமாகிய அத்வைத வித்யயை உபதேசித்த ஸ்ரீ சங்கரரையே மேற்கூறிய ईशानस्सर्वविद्यानां என்கிற வாக்யம் பொதுவாக குறிப்பிடுகிற தென்பதில் ஐயம் இல்லை. ஆயினும் नमः कपर्दिने च என்கிற ருத்திரத்தில் சங்கராவதாரம் சொல்லப்படுகிறதா என்பதை மாத்திரம் சிறிது கவனிப்போம். பரமசிவனுடைய ஜடைக்கு மாத்திரம் கபர்தம் என்று தனி பெயர். व्युप्तकेशः சிகை அகற்றியவர் என்று அர்த்தம். முன்பதம் ஜடை தாங்கிய சிவமூர்த்தியையும் பின்பதம் ஸன்யாஸிகளான ஆசார்யர்களின் மூர்த்தியையும் காண்பிக்கிறது. இங்கு ஓர் ஸந்தேகம் வரக்கூடும். ருத்ரத்தில் ஈச்வரன் ஸர்வரூபியாக வர்ணிக்கபடுகிறார் உலகத்தில்

எவ்வளவோ ஸன்யாசிகளும் துறவிகளும் இருக்கிறார்கள். உப னயனம் செய்யப்பட்ட ஸாமக ப்ரஹ்மசாரிகளும் இருக்கிறார்கள். மற்றும் கணக்கற்ற சிகை இல்லாத மனிதர்களும் தற்காலத்தில் காணப்படுகிறார்கள்.

व्युप्तकेश

என்னும் பதம் இவர்கள் எல்லோர்களையும் விட்டு சங்கராசார்யரை மாத்திரம் ஏன் குறிக்கவேண்டும்? இந்த சந்தேகத்திற்கு பதில்-- ஈச்வரன் ஸர்வாத்மகராக இருந்தாலும் அவரை வணங்கும் பொழுது இந்த உருவம் உடையவருக்கு நமஸ்காரம், வேரொரு உருவம் உடையவருக்கு நமஸ்காரம், மற்றொரு உருவமுடையவ ளுக்கு நமஸ்காரம், என்று வெவ்வேருக சொல்லவேண்டியிருக்க இவ்விடத்தில் ஜடைமுடியானுக்கும், சிகையற்றவனுக்கும் நமஸ் காரம் என்று ஒரே தடவையாக நமஸ்காரம்சொல்வதில் ஏதோ விசேஷம் இருப்பதாக தோன்றுகிறது. இவ்விரண்டு ஸ்வரூபங் களுக்கும் ஏதோ ஸம்பந்தம் இருக்கவேண்டுமல்லவா ? இதற்கு மாருக இவ்விரண்டும் முறண்பாடுள்ளதாகவே இருக்கிறது. ஆனல் ஈச்வரனை வர்ணிக்கும்பொழுது பலவிடங்களில் இவ் வாறு முறண்படும் விஷயங்களும் காணப்படுகின்றன.

पश्यत्यचक्षुः सशृणोत्यकर्णः, (ईशावास्यं) दवस्संघातकठिनः (कुमार-संभवम्)

இதுபோன்ற உபதேசங்களுக்கு முடிவில் நிராகாரமே தத்வம் என்பதில் முக்ய தாத்பர்யமென்பார்கள். ருத்திரத்திலுள்ள இந்த வாக்யத்திற்கும் அவ்வாறே தாத்பர்யமென்று தீர்மானம் செய்யக்கூடும். ஆயினும் ருத்திரத்தைப்பற்றினமட்டில் ஈச்வரனை வர்ணிக்கும் போக்கு இருவகைப்பட்டது. ஒன்றுக்கொன்று ஒற்றுமையுள்ள குணங்களை சேர்த்து வர்ணிப்பது ஒன்று. இதை இந்த அனுவாகத்திலேயே

नमस्सहस्राक्षाय च शतधन्वने च

என்கிற இடங்களில் காணலாம். ஆயிரம் கண்படைத்து ஆயிரம் வில்களை நாண் ஏற்றுகிறவர் என்றர்த்தம். அநேகம் கண்களி ருப்பது அநேகம் வில்களை தரிக்க ஒற்றுமை உடையதே. முரண் படும் குணங்களை சேர்த்து வர்ணிப்பது மற்றொரு மார்க்கம் அவ்வித வர்ணனத்தையும் அடுத்த नमोज्येष्ठायचकनिष्ठायच என்கிற

அனுவாகத்தில் காணலாம் ஆகவே कपर्दी व्युप्तकेशः என்பதற்கு மேல் அனுவாகமே தக்க இடம். இப்படி இருக்க नमोभवाय च என்கிற இந்த அனுவாகத்தில் படிக்கப்பட்டிருப்பதால் இவ்விரண்டிற்கும் ஒருவிதமான ஒற்றுமையும் நெருங்கின ஸம்பந்தமும் இருந்துதீர வேண்டுமென்று ஸ்பஷ்டமாய் விளங்குகிறது. இதற்கு உபபிரஹ்மணமாகிய பவிஷ்ய புராணத்திலுள்ள சங்கராவதார வரலாற்றை இத்துடன் சேர்த்து நன்கு பரிசீலனை செய்தால் விரோதம்போல் தோன்றுகிற இவ்விரண்டிற்கும் எவ்வளவு அன்யோன்யம் இருக்கிறதென்பது புலனுகிறது. கபர்தம் என்னும் பரமசிவன் ஜடையிலிருந்து ஆவிர்பவித்த வீரபத்திரர் தக்ஷயாகத்தை அழித்த பிறகு வால்மீகி மஹரிஷியின் தபோவனமாகிய உத்பலவனத்தில் சிறிதுகாலம் வசித்து பிற்காலத்தில் தக்ஷிண தேசத்தில் பைரவதத்தனென்று ப்ரசித்திபெற்ற ஒரு அந்தணருக்கு பிள்ளையாக அவதரித்தார். இவரே சிவகுரு பவிஷ்ய புராணத்தில்

> विप्रभैरवदत्तस्यगेहेगत्वासवैशिवः । तत्पुत्रोऽभूत कलौघोरेशंकरो नाम विश्रुतः ॥

என்று அவதார பூர்வசரித்திரம் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. இந்த சிவகுருவே தபோமஹிமையினுல் பரமசிவனையே தனக்கு புத்திரனுக பெற்றதும் அவதாரம் முதல்கொண்டு ஸ்ரீ சங்கரருடைய லோகோத்தரமாயும் திவ்யமாயுள்ள நிகழ்ச்சிகளும் ஸ்ரீ சங்கர விஜயத்தில் விஸ்தாரமாக வர்ணிக்கப்பட்டுள்ளது. இங்கு பரமசிவன் கபர்தத்திற்கும் ஸ்ரீ சங்கரருக்கும் உள்ள ஸம்பந்தம் எவ்விதமென்று இப்பொழுது விளங்குகிறதல்லவா. பரமசிவனுக்கும் சங்கரருக்கும் ஸாக்ஷாத் அவதாரம் என்கிற ஸம்பந்தம் எல்லோரும் அறிந்ததே. இது மாத்திரமல்லாமல் ஸ்ரீ ஆதி சங்கரரின் பிதாவாகிய சிவகுரு வீரபத்திரரின் அவதாரம். அந்த வீரபத்திரரும் கபர்தியான பரமசிவனின் அவதாரம் இவ்வாறு ஸ்ரீ சங்கரபகவத் பாதர்களுடைய த்ரிபூருஷமும் பரமசிவமயமாகவே விளங்குகிறது. ஸபையோர்களே! नमः कपर्दिने என்கிறச்ருதியை மற்றொருதரம் நினைத்து அதிலுள்ள இரண்டு பதங்களின் அனுபந்தம் ஆஹா! எத்தகைய அழகும் ரஸமும் வாய்ந்தது என்று இப்பொழுது கவனியுங்கள் कपर्द என்கிற பதத்தி

ஞல் ஸூசிக்கப்பட்ட ஜடை மூலமான இந்த பரம்பராஸம்பந்தம் ஆதி சங்கரருக்கே பொருத்தம் உள்ளதாகையால் व्युप्तकेशः என்கிற பதத்திற்கு ஆதி சங்கரர் என்றே பொருள் கொள்ள வேண்டும். மற்ற துறவிகளிடத்து இந்த பதம் பொருந்தாது. இந்த பவிஷ்யபுராணோப பிஹ்மணத்திஞல் கிடைத்த ரஹஸ்யம் இதுவேயாகும்,

இப்பொழுது ஆதி பகவத்பாதர்களின் அவதாரமாக ப்ரகாசிக்கின்ற நமது ஸ்ரீ பரமாசார்யாளின் ஆஜ்ஞையை மேல் கொண்டு இவ்விஷயமாக ஓர் உபன்யாஸ நிபந்தம் எழுதி அதை மஹா ஸன்னிதானத்தில் விஞ்ஞாபித்திருக்கிறேன். அதில் சங்கராவதார விஷயமாக மீண்டும் அனேக புராண உபபிஹ்மணங்களும் அவைகளின் விவரங்களும் அடங்கியிருக்கின்றன. அவற்றையெல்லாம் அவகாசம் உள்ள வேருெரு ஸந்தர்பத்தில் ஸபையோருக்கு தெரிவித்து கொள்ள வேண்டுமென்று என்னுடைய பேரவா. நமது பகவத்பாதாள் இயற்றிய சிறந்த உபதேச கிரந்தங்களில் முக்யமான தசச்லோகியின் அமைப்பைபற்றி இன்று உபன்யாசத்தில் கொஞ்சம் சொல்ல வேண்டுமென்று சபையின் நியமனம் அதை ஒட்டி பகவத்பாதர்களின் பால்ய சரித்திரத்தைவிட்டு, மேல்பாகத்தில சிறிது தெரிவிக்கிறேன். இவ்விதம் பாரம்பர்யமாய் சிவவடிவமாகவே அவதரித்த ஸ்ரீ சங்கரர் முதலையின் வியாஜத்திஞல் மாதாவின் அனுமதிபெற்று பிரும்ஹசர்யத்திலிருந்தே ஸங்யாஸத்தை ஸ்வீகரித்து தனக்குத்தக்க குருவைக் காண நர்மதையின் அக்கரையில் யோக நிஷ்டையிலிருக்கும் ஸ்ரீ கோவிந்த யதீந்திராள் ஸந்நிதியை அணுகினர். அவர்கள் ஸமாதி கலைந்து "நீர்யார்?" என்று வினவ பகவத்பாதாள்

"न भूमिर्नतोयं न तेजो न वायुर्नखं नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः ।
अनेकान्तिकत्वात् सुषुप्त्येकसिद्धस्तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहम् ॥"

என்று பத்து ஸ்லோகங்களால் பதிலுறைக்கிருர். இதிலிருந்து ஆசார்யாளுடைய மஹிமை பூர்ணமாக விளங்குகிறது. உலகத்தில் "நீ யார்" என்கிற கேள்விக்கு 'நான்' என்னும் பதத்தை முதலில் சொல்லிய பிறகு 'இன்னன்' என்று விடையளிப்பார்கள். ஸ்ருஷ்ட்யாதியில் ஹிரண்யகர்பர் தன்னை 'अहं' என்று வழங்கியதால் அவருக்கு அப்பெயர் வந்தது. ஆகவே நாளது

வரையில் அவருடைய व्यष्टि ரூபமாகிய ஸர்வப்ராணிகளுக்கும் இந்த अहं சொந்தமாகிவிட்டது. ஹிரண்யகர்பரைப் போலவே நாமும் अहं என்பதை நிவர்த்தித்துக்கொள்வதுதான் பரம புருஷார்த்தம், என்று बृहदारण्यकं உபதேசிக்கிறது. மேற்கூறிய ச்லோகத்தில் இந்த அகத்தை ஸ்தூல சரீரம் முதல் பிரகிருதி வரையிலுள்ள ஜடவஸ்துவினின்று விலக்கி தன்ஸ்வரூபத்தை ப்ரம்ஹத்தில் ஐக்யப்படுத்துகிறார் न भूमिः என்று முதல் நான்கு நிஷேதங்களால் பூமி முதலிய நான்கு பூதங்களின் சேர்க்கையாகிய ஸ்தூல சரீரமே ஆத்மா என்கிற சார்வாக மதம் கண்டிக்கப்பட்டது. பூதங்களைத்தவிர ஸங்காதம் ஒன்று சார்வாக மதத்தில் வேறுகிடைக்கா. ஆனது பற்றி தனியாக நான்கு நிஷேதங்கள் ஆவஸ்யகமென்று ரஹஸ்யம். ஸங்காதத்தை ஒப்புக்கொண்டாலும் அது ஆத்மாவாகாது என்பதற்காக न तेषां समूहः என்று கூறப்பட்டிருக்கிறது. न खं என்று சூன்யவாதிகளின் நிராகரணம் नेन्द्रियं என்பது இந்திரியாத்ம வாதத்தை விலக்குகிறது. இவ்விதமே பிராணன், மனது, புத்தி, பிரகிருதி, இவைகளும் நானல்ல இவையெல்லாம் ஸத் அல்ல ஆத்மா ஸத்யம். இவை தேசகால வஸ்துக்களால் பரிச்சின்னமாகி அழிந்து போவதாலும் ஸுஷுப்தியில் இவை நீங்கி ஆன்மாமட்டும் ஆநந்தரூபியாக பிரகாசிப்பதாலும் ஆன்மா இவைகளைக் காட்டிலும் வேறு ஆதலால் அகங்காரத்தைநீக்க அவஸ்தாத்ரயத்தை சோதிக்கவேண்டும். பகவத்பாதாள் தசச்லோகியில் அவஸ்தைகளை சோதித்து ஸ்வயஞ்ஜோதியான ஆன்மாவை உபதேசித்திருக்கிறார்கள். மேலும் இந்த ஸ்லோகங்களில் கையாளப்பட்ட ஆத்மோபதேச முறையை நன்கு கவனித்தல் வேண்டும். உபநிஷத்துகளில் இரண்டு மார்க்கமாக ஆத்மா நிரூபணம் செய்யப்படுவதைக் காணலாம்.

அவற்றுள் नेति नेत्यात्मा என்று இவ்வாறு நிஷேதமுகமாய் எடுத்துரைப்பதொன்று. நாம ரூபங்களற்ற தத்வத்தை உபதேசிக்க இதுவே சிறந்தமுறையாகும். புத்தி கோசரமாயுள்ளவற்றை யெல்லாம் ஒவ்வொன்றாக நிஷேதித்துக்கொண்டே போனால் எது மிஞ்சி நிற்கிறதோ அதுவே ஆத்மா என்பது

இதன் முக்கியமான கருத்து. இம்மார்கத்தைப் பின்பற்றியே ஆசார்யாளும் இப்பிரகரணத்தில் ச்லோக பூர்வார்த்தங்களினால் நிஷேதமுகமாய் ஆத்மாவை உபதேசிக்கிறார். सत्यं ज्ञान मनन्तं என்று வெவ்வேருகத்தோன்றும் வஸ்துக்களை ஒன்ருகச் சேர்த்துச் சொல்வதினால் அவற்றின் மாறுபாடுள்ள தன்மைகளை நீக்கி ஸ்வரூபம் ஒன்றே என நிரூபணம் செய்வது உபநிஷத்தில் இரண்டாவது முறை. இதையே விட்டும் விடாத லக்ஷணையென்பர். ச்லோகஉத்தரார்த்தங்களில் இம்முறையில் ஆசார்யாள் ஆத்மோபதேசம் செய்கிருர். பகவத்பாதர்களின் ச்லோகங்களில் கூட வைதிக ஆத்மோபதேசத்தன்மை ப்ரகாசிக்கின்றது. பாருங்கள் —— லோகோத்தரமான இது போன்ற விடையைக்கேட்டு கோவிந்தபாதர் 'நீயே சங்கராவதாரம்' என ஆசார்யாளைப் புகழ்ந்து அவருக்குத் தத்வோபதேசம் செய்தருளினர். ஸம்ப்ரதாயப்படி உபதேசம் முடிந்ததும் ப்ரம்ஹஸூத்ரம் முதலியவைகளுக்குப் பாஷ்யம் செய்து லோகத்தில் ப்ரசாரஞ்செய்ய அனுமதி கொடுத்தார். முடிவில் ஸ்ரீ காசியில் ஆசார்யாள் प्रस्थानत्रय भाष्य ப்ரவசனம் செய்யும் பொழுது கங்கா தீரத்தில் ப்ரம்ஹ விஷ்ணு ருத்ராள் மூவரும் பிரஸன்னமாய் மும்மூர்த்திகளின் ஸன்னிதியிலேயே பாஷ்யமானது அரங்கேற்றப்பட்டது. இவ்வாறு எல்லையற்ற பகவத்பாத மஹிமையில் இன்றையதினம் சிறிதளவு ஸ்மரித்தோம். இதுவே தற்காலம் ஆதி பகவத்பாதர்களின் அவதாரமாகிய ஸ்ரீ காஞ்சீ காமகோடியில் விளங்கும் நமது பரமாசார்யாளுடைய பூஜையாகவும் ஆகிறது. ஆகையினால் பரமசிவன் பகவத்பாதர், சங்கராசார்யஸ்வாமிகள் இவாளுடை பரமானுக்ரஹத்தினால் இச்சபைக்கும் லோகத்துக்குமே எல்லாவித ச்ரேயஸ்ஸூம் உண்டாகும்,

---

தைத்திரீயோபநிஷத் ஆனந்தவல்லீ.

(சேங்காலிபுரம் K. வைத்யநாத சாஸ்திரிகள்).

ஆனந்தவல்லியில் ब्रह्मविदाप्नोति परं என்ற ஸூத்திர பூதமான வாக்யத்தில் அக்ஞானத்தால் ஜீவபாவத்தையடைந்து பிறகு ஸாதன சதுஷ்டய ஸம்பன்னனான முமுக்ஷுவுக்கு பிரத்யக்ஷை தன்ய பிரம்ம ஞானமாத்திரத்தால் அவித்யை நிவிர்த்தி வழியாக அத்விதீய பிரம்மபிராப்தி என்கிற மோக்ஷம் சொல்லப்படுகிறது. ஷை சுருக்கம் கேட்பவர்களுக்கு ஸுகமாக தெரியும் பொருட்டு வியாக்யான ரூபமாக ஒரு ரிக்கு உதாஹரிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म

என்பது முதலாக - அதன் பொருள். ஸர்வஸாக்ஷி பூதமானதும் பிரக்ஞான ஸ்வரூபமாகவும் பரிச்சேதமற்றதும் அத்வதீயமானதும் ஸர்வாதிஷ்டானமானதும் தேசகாலம் முதலியவைகளால் பிரமாணிக்கத்தகாததுமாய் நித்ய சுத்த புத்த முக்த ஸ்வபாவமாய் ஸ்வப்பிரகாசானந்த வடிவமாயுள்ளது மேற்படி உருவம். மாயா அக்ஞான சப்தவாச்யமாயும் பிரம்மஸ்ரூபத்தை மறைக்கின்றதாயுமுள்ள அவ்யாகிருதாகாசந்தான் குஹை. அங்கு மூன்று காலத்திலும் ஸர்வ பதார்த்தங்களும் கார்யகாரண ரூபமாகவும் தேஹேந்திரிய ரூபமாகவும் பரிணதங்களான பஞ்ச கோசங்களாக வியாக்யானம் செய்யப்படுகிறதுமாக இருக்கின்றன இவ்விதம் அன்ன பிராணமயாதிகோச ரூபமாகவும் ஸத்வரஜஸ் தமோகுணாத்மகமாகவுமிருக்கின்ற ஆனந்தமய கோசத்தின் ஆதார பூதமான புச்ச பிரம்மத்தை தன் ஆத்ம ரூபமாக ஆசார்ய முகமாக சிரவண மனனாதி ஸாதனத்தால் பிரம்மாகார மனோ விருத்தியால் எவன் ஸாக்ஷாத்கரிக்கிறானோ அப்படிப்பட்டவன் பிரம்மவித் பிரம்மீபூதன் தத்வ ஞானத்தால் பேத பிரமம் நீங்கி அவித்யை தொலைந்து ஸ்வரூப ப்ரகாசத்தால் விதித பிரம்ம ரூபத்தால் ஸர்வாநந்தங்களையும் ஒரே காலத்திலடைகிறான். மந்திராத்தம் இன்னும் கொஞ்சம் விஸ்தாரமடைகிறது.

तस्माद्वा

முதலிய பிராம்மணத்தால் அதின் கருத்து :—ரஜ்ஜு ஸர்ப்பம் போல் தோன்றுகிற பிரபஞ்சம் பிரம்மத்தின் விவர்த்தமேயொழிய ஸத்யமல்ல. பூதபௌதிக சிருஷ்டியில் வேதத்திற்கு

தாத்பர்யமில்லை. ஆனால் இங்கு சொல்லப்படும் சிருஷ்டி வெறும் தோற்றமே. "அலங்கலில் தோன்றும் பொய்மை" என்று இதே விஷயத்தை கம்பனாட்டான் விரிக்கின்றான். இந்த பிராம்மணத்தில் பிராணாதிகோசங்கள் அதன் பரிமாணங்கள் புத்திர மித்ர வர்கங்கள் சரீரத்திரயம் எல்லாம் ஸச்சிதாநந்த மயமான ஆத்ம ஸ்ரூபத்தை பிரதிபாதனம் செய்து கடைசியாக ஸத்ஸ்ரூபமே சித்ஸ்வரூபம். அதே ஆனந்த வடிவம். அது தான் பரபிரம்மத்திற்கு ஸ்வாபாவிகமான தர்மம். அதையடைந்தவன் ஒரு காலும் பயத்தை யடைகிறதில்லை. அபயத்தை யடைந்தவன் ஆத்மவித். இப்படிப்பட்ட அகண்டானந்தலேசம் ஸார்வ பௌமாநந்தம். இது அகாமஹதஸ்ரோத்திரியனுக்கு பிரத்யக்ஷமே. இதனால் ஸார்வபௌமன் முதல் ஹிரண்யகர்பன் வரையில் பிரகாசிக்கிற ஆனந்த விசேஷங்கள் ஸமுத்திரத்தின் அலைகள் போல் எந்த ஸ்ரூபத்திலிருக்கிறதோ அது மஹாநந்தம் ஜீவேச்வர பேதம் ஸர்வக்ஞத்வ கிஞ்சித்க்ஞத்வங்களான விடுத்த தர்மங்களை விட்டு கேவல ஸாக்ஷிசின்மாத்திரம் என்று எவன் ஸாக்ஷாத்கரிக்கிறானோ அவனை புண்ய பாபங்கள் கிட்டாது. பின்னும் அந்த ஆனந்தத்தால் ஆடியும் பாடியும் ஜீவன் முக்தனாக விளங்குகின்றான்.

"ஜீவகதி"

(போலகம் ஸ்ரீ ராம சாஸ்திரிகள்.)

இவ்வுலகில் ஒவ்வொரு மனிதனும் தனக்கு ஸொந்தமில்லாத வெவ்வேறு பல விடங்களுக்கு அடிக்கடி போக்குவரத்தால் ஏற்படும் பலவித கஷ்டங்களுக்குட்பட்ட சாசுவத மில்லாத புதிய புதிய பலவித வைஷயிகஸுகாபாஸங்களை அனுபவிப்பதைவிட அவ்விதம் அலையாமல் (ஸ்வஸ்தனாய் அதாவது) ஸொந்தமான ஓரிடத்திலேயே இருந்துகொண்டு துக்கக் கலப்பில்லாத நிஜமான பழய சாசுவத ஸுகத்தையே அனுபவிக்க விரும்புகிறான் என்பது உலகானுபவம்.

இவ்வனுபவத்தையே லோஷ்ட தேவர் என்ற ஓர் மஹா கவி தீனாக்ரந்தனமென்ற விசுவேசுவர ஸ்துதியில்

घोरेक्षणं विनिपतन् नरकेक्षणं च पुण्यं पदं दिविषदां सहसाधिरोहन्
मोहेन कन्दुकदशामिवनीयमानः स्वामिन् सहे किमवधीनिगतागतानि ।

என்னும் சுலோகத்தில், 'ஓ! ஸ்வாமின் பாப கர்மத்தினுல் கோரமான நரகத்தில் ஒரு ஸமயம் விழுந்து கொண்டும் புண்ய கர்மத்தினுல் ஒரு ஸமயம் தேவர்களின் இருப்பிடமான ஸ்வர் காதி ஸ்தானங்களை திடீரென ஏறிக்கொண்டும் ஓரிடத்திலும் நிலைத்திராமல் விளையாட்டில் பாலர்களால் அடிக்கப்படும் பந்து போல் அஜ்ஞானத்தினுல் மேலும் கீழும் தள்ளப்படுவதுமான போக்கு வரத்துக்களை எவ்வளவு நாள் ஸஹிப்பேன்' என்று வெளியிடுகின்ருர்.

आप्लवस्व प्रप्लवस्व । आण्डीभवजमामुदुः सुखादीन्दुःखनिधनां । प्रतिमुंचस्व
स्वां पुरं ।

'ஓ ஜனிக்கும் ஜீவனே ஜனித்தும் மரித்தும் அடிக்கடி லோகாந்தரம் போய் வருதலென்னும் கதி ஆகதிகளைச் செய் யாதே. பிரும்மாண்டத்திலேயே அடிக்கடிச் சுழன்றுகொண்டி ராதே. ஆதியில் ஸுகாபாஸத்தையும் முடிவில் அளவில்லாத துக்கத்தையும் கொடுப்பதாகிய ஜ்ஞானேந்திரியம் ஐந்து, கர்மேந் திரியம் ஐந்து, மனஸ், புத்தி சித்தம் அஹங்காரம் என்னும் அந்தக் கரணம் நான்கு பிராணுதி வாயுக்கள் ஐந்து பிருதிவி முதலிய ஸ்தூல பூதங்களின் ஸூக்ஷ்மம் அவித்தை காமம் நல் லதும் கெட்டதுமாகிய வித்யை கர்மம் பூர்வவாஸனை ஆகிய மூன்று என்னும் புர்யஷ்டகமென்று வியவஹரிக்கப்படும். அடிக் கடி அலைவதற்குக் காரணமான பட்டணங்களை விட்டுப் புறப் படு அங்கிராதே' என்று நம்மிடம் கருணைகொண்ட வேதமாதா வும் நமது விருப்பத்திற்கிணங்க பிரும்மாண்டத்தில் அலையாம லிருப்பதே ஸுகமென்றும் அதற்கு மேற்கூறிய புர்யஷ்டகத்தை விடுவதே ஸாதனமென்றும் கூறுகிருன்.

இவ்விதம் நாம் வெறுக்கத்தகுந்த நமது கதி அலையும் அவஸ்தை ஸாத்விகமான உத்தமம் ராஜஸமான மத்யமம். தாமஸமான அதமம் என மாயையின் முக்குணங்களினுல் மூன்று வகைப்படும். நாம் விரும்பும் அலையாமல் ஸ்வஸ்தானத்திலேயே

இருப்பாகிய நமது கதி அல்லது அவஸ்தை மாயையின் முக்குண ஸம்பந்தமில்லாத நிலையாதலால் மாயிகமாகாமல் வாஸ்தவமாய் ஒரே விதமாயுள்ளது. ஆகவே ஜீவகதி நான்கு வகைப்படும்.

மாயிகமான முந்திய மூன்று விதமான அலையும் அவஸ்தைகளுள் முதலாவது அர்சிராதிகதி என்றும் இரண்டாவது தூமாதிகதி என்றும் கூறப்படும். மூன்றாவது வேறு பேரில்லாமல் மூன்றாவது கதி என்றே கூறப்படும். அமாயிகமாய் வாஸ்தவமான அலையாத அவஸ்தை பரகதி மோக்ஷகதி என்று கூறப்படும்.

முந்திய மூன்று கதிகளுள் முதலாவது அர்ச்சிராதி கதி என்பது அர்சிஸ். அதாவது ஜ்யோதிஸ் பகல் சுக்லபக்ஷம் உத்தராயணம் வத்ஸரம் தேவலோகம் வாயு ஆதித்யன் சந்திரன் வித்யுத் இவைகளின் அபிமானி தேவர்கள் பிரும்மலோகம் வருகிற உபாஸகர்களை அழைக்க பிரும்ம லோகத்திலிருந்து வரும் அமானவ புருஷனோடு ஸஹாயமாய்க் கலந்துகொண்ட வருணன் இந்திரன் பிரஜாபதி ஆகப் பதிமூன்று ஆதிவாஹிக தேவர்களால் கிரமமாக அழைத்துச் செல்லப்பட்டு உபாஸகர்கள் பிரும்மலோகம் போய்ச் சேரும் மார்க்கம்.

இரண்டாவது தூமாதி கதி என்பது தூமம் ராத்திரி கிருஷ்ணபக்ஷம் தக்ஷிணாயனம் பிதிரு லோகம் ஆகாசம் இவைகளின் அபிமானிகளான ஆறு ஆதிவாஹிக தேவர்களால் கிரமமாக அழைத்துச் செல்லப்பட்டுப் புண்ய கர்மங்களைச் செய்தவர்கள் சந்திர மண்டலமாகிய ஸ்வர்கலோகம் போய்ச் சேரும் மார்க்கம்.

மூன்றாவதான மூன்றாவது கதி என்பது ஈ, கொசு, புழு முதலிய ஜந்துக்களாய் அடிக்கடி இங்கேயே பிறந்தும் இறந்தும் நரகலோகங்களில் சுற்றியும் கஷ்டப்பட்டுக்கொண்டு பாபிகள் அலையும் மார்க்கம்.

இவ்வித மூன்று மார்க்கங்களில் ஸஞ்சரிப்பவர்களுக்கு ரயில் வண்டிகளில் முதல் இரண்டு மூன்றாவது கிளாஸ் வண்டிகளில் பிரயாணம் செய்பவர்களை திருஷ்டாந்தமாகக் கூறலாம்.

இவ்வித மூன்று மார்கங்களுள் மூன்றுவது மார்கத்திலேயே உலகத்தில் உள்ள ஜனங்களுள் மூன்று பங்கு ஜனங்கள் வைதிக மார்கத்தில் சிரத்தையில்லாமல் அடிக்கடி பாபங்களைச் செய்து மூன்றுவது கிளாஸ் ரயில் வண்டிகளில் செல்லுவது போலச் செல்லுகிறுர்கள். அவ்வித ஜனங்களுள் ஒரு பங்கு ஜனங்கள் ஆகாசத்தில் பலவித பறவைகளாக ஸஞ்சரிக்கிறுர்கள். ஒரு பங்கு பூமியில் செடி, கொடி, மரம் முதலிய ஸ்தாவரங்களாக ஜனித்துச் சுழலுகிறுர்கள். மற்றெரு பங்கு மிருகங்களாயும் ஸர்பம் முதலியதுகளாயும் ஜனித்து பூமியிலும் பொந்துகளிலும் சுழலுகிறுர்கள். இவ்விதம் மூன்று பங்கு ஜனங்கள் அடிக்கடி ஜனித்தும் மரித்தும் நரக லோகங்களுக்குச் சென்றும் பலவித கஷ்டங்களை அனுபவித்துக்கொண்டு அலைகின்றுர்கள். இவ்விதம் மூன்று பங்கு ஜனங்கள் அலைகின்றது என்று

प्रजाहतिस्रो अत्यायमीयुः

என்பது முதலிய சுருதி வசனம் கூறுகிறது. ஜீவர்களாகிய நாம் முதலில் முக்யமாய் கவனிக்கவேண்டிய விஷயம் இந்த மூன்றுவது மார்கத்தில் ஸஞ்சரிக்காமல் இருக்க அங்கு ஸஞ்சரிக்கும்படி செய்யும் பாபங்களில் பிரவிர்த்திக்காமல் ஜாக்ரதையாய் பயந்து நடப்பதே.

இவ்விதம் உலகில் இம்மூன்றுவது மார்கத்தில் செல்லுகிற மூன்று பங்கு ஜனங்கள் போக பாக்கி மிஞ்சிய ஒரு பங்கில் முக்கால் பங்கு ஜனங்கள் பலவித ஆசைகளுக்குட்பட்டு இஷ்டம் பூர்த்தம். தானம் முதலிய புண்ணிய கர்மங்களைச் செய்து, இரண்டாவது கிளாஸ் ரயில் வண்டிகளில் செல்லுவது போல இரண்டாவதான தூமாதி மார்கத்தால் ஸ்வர்கம் முதலிய லோகங்களில் சென்று ஜலமயமான சரீரத்துடன் தேவர்களுக்கு பிருத்யர்களாய் இருந்துகொண்டு அவர்களோடு ஸ்வர்காதி சுகங்களைக் கர்மானு குணமாகப் பலவிதத்தார தம்யத்தோடு அனுபவித்துவிட்டு பிறகு வேறு ஸஞ்சித புண்யபாப கர்மாக்கள் அபிவ்யக்தியை யடைய ஜலமயமான ஸ்வர்க சரீரம் உருகியதும் அதிகத்தாமதமன்னியில் முறையே ஆகாசம் வாயு தூமம் அப்ரம் மேகம் இவைகளில் பிரிக்க முடியாமல் சூக்ஷ்மமாய்க் கலந்து பின்பு வர்ஷதாரையின் வழியாகப் பூமியில் இரங்கி மலை காடு நதீ ஸமு

த்ரம் முதலிய பலவிடங்களில் பலவிதமாகச் சுழன்று வெகு காலம் கழித்து தைவகதியாக எள்ளு கொள்ளு உளுந்து நெல் முதலிய தான்யங்களில் கலந்து அதைப் புஜிக்கும் புருஷனுடைய ரேதஸ்ஸின் வழியாக ஸ்தீரீ கற்பத்தில் சென்று பிறகும் இப் பூமியில் ஜனித்து மறுபடியும் புண்ய பாப கர்மங்களைச் செய்து முன்போலச் சுழன்றுகொண்டே இருக்கிறார்கள். திரும்பித் திரும்பி பூலோகம் வந்து சேரும்படியான இம்மார்கத்திலும் செல்லாதபடி காம்யமான புண்ய கர்மங்களைச் செய்யாது ஒழிக்க வேண்டும்.

பாக்கி உள்ள கால்பங்கு ஜனங்களில் ரயில் வண்டிகளில் ஏறிச் செல்லாமலே ஊரிலேயே ஸுகமாய் வஸிக்கும் ஜனங்களைப் போன்ற மூன்று வித கதிகளிலும் சென்று அலையாத ஜ்ஞானிக ளாகிய சிலரைத் தவிற பாக்கி முக்கால் பங்கு ஜனங்கள் முதல் கிளாஸ் ரயில் வண்டிகளில் ஸஞ்சரிப்பதுபோல அர்ச்சிராதி மார்க்கத்தில் செல்லுகிறார்கள். அப்படி அர்ச்சிராதி மார்க்கத்தில் செல்லுபவர்களில் சிலர் பிரதீகோபாஸனங்களை மாத்திரம் பண்ணி பிரும்மலோகம் போகாமலே வித்யுல்லோகம்வரைபோய் அங்கு ஸுக விசேஷங்களை அனுபவித்துவிட்டு மறுபடி திரும்பி விடுகிறார்கள். வேறுசிலர் பஞ்சாக்னி வித்யோபாஸனம் அசுவ மேதம் முதலிய பெரிய கர்மாக்கள் நைஷ்டிக பிரும்மசர்யம், வாணப்பிரஸ்தம் பாரிவ்ராஜ்யம் போன்ற உயர்ந்த ஆச்ரம தர்மங் கள் இவைகளை அனுஷ்டித்து பிரும்மலோகம் போய் அங்குள்ள உயர்ந்த சுகங்களை அனுபவித்துவிட்டுக் கல்பாந்தரத்தில் இவ் விடம் திரும்பிவிடுகிறார்கள். இப்படித் திரும்பி வரும்படியான ரீதியில் நாம் உபாஸனம் கர்மம் இவைகளைச் செய்வது சரியான புத்திசாலித்தனமாகாது. வேறு சிலர் கிரமமுக்தியைக் கொடுக் கக்கூடிய அஹங்கிரஹோபாஸனம் பிரணவோபாஸனம் முதலிய தைச்செய்து பிரும்மலோகத்தில் அமிருதஸரஸ் முதலியவிடத் தில் உயர்ந்த சுகங்களை அனுபவித்துவிட்டு ஹிரண்யகற்பரிடம் ஆத்ம விசாரம் செய்து தத்வஞ் ஞானத்தை அடைந்து பிரும்மா வோடு கூடவே கல்ப முடிவில் முக்தியை அடைகின்றார்கள் இப்படிச் செய்வது ஒருவாறு நல்லது. நிஷ்காமகர்மோபாஸ னங்களைச் செய்து சித்த சுத்தி சித்தைகாக்ரியம் வந்த உத்தமாதி காரிகளான முன்கூறிய கால்பங்கில் நாலில் ஒரு பங்கு ஜனங்கள்

மாத்திரம் இங்கிருந்தபடியே குருமுகமாக சிரவணமனன நித்யா ஸனங்களைச்செய்து ஆத்ம ஸாக்ஷாத்காரம் பெற்று ஜீவன்முக்தர் களாய் பிராப்த முடிவில் ஓரிடமும் போகாமல் இங்கேயே ஸ்வ ஸ்வரூபமாகிய பிரும்மத்தில் ஏகீபாவமாகிய முக்தியை யடைகின் றார்கள். இதுதான் ரொம்பவும் நல்ல மார்க்கம். இவ்விதம் ஜன்ம ஸாபல்யம் பெறவே பிராம்மண ஜன்மம் நமக்குக் கிடைத் திருக்கிறது.

முதலில் வாக் முதலிய பத்துவிதமான ஞானேந்திரிய கர்மேந் திரியங்களின் வியாபாரமும் பிறகு மனோ வியாபாரமும் பிறகு பிராண வியாபாரமும் முறையே ஒடுங்கி இனிவரப்போகிறஜன்மம் ஸ்புரித்தலாகிய அந்திமப்பிரத்யயம் ஏற்பட்டுப் பிறகு வரப்போ கிற ஸ்தூல சரீரத்திற்குக் காரணமான ஸ்தூல பஞ்சபூதங் களின் சூக்ஷ்மாம்சமாகிய பூத சூக்ஷ்மம் லிங்க சரீரம் அவித்யை கர்மம் பூர்வவாஸனை இவைகளோடு ஸ்தூல சரீரத்தைவிட்டு வெளிக்கிளம்புதலாகிய உத்கிராந்தி வெளிக் கிளம்பாதவர்களா கிய ஞானிகளைத் தவிர மற்ற மூன்று மார்க்கங்களில் ஸஞ்சரிக்கும் எல்லா ஜீவர்களுக்கும் பொதுவாயிருந்த போதிலும் உபாஸகர் களாகிய அர்ச்சிராதி மார்க்கத்தில் ஸஞ்சரிப்பவர்கள் சுஷூம்னு நாடி வழியாகக் கிளம்பி நாடிகளில் ஸம்பந்தித்திருக்கும் சூர்ய ரச்மி வழியாக அர்ச்சிராதி மார்க்கம் சொல்லுகிறார்கள். மற்ற வர்கள் மற்ற பலவிதமான நாடிவழியாகக் கிளம்பிப் பலவிடம் போகின்றார்கள். (உபாஸகர்களில் கிரம முக்தியை அடையும் அஹங்கிரஹோபாஸகர்களுக்கு அவர்கள் செய்த பிரும்மலோக சுகத்தைக் கொடுக்கும் உபாஸனத்தைத் தவிர மற்ற புண்ய பாபங்கள் இவர்களுக்கு அதனால் உபயோகமில்லாததால் சரீரத் தைவிட்டுப் புறப்படும் பொழுதே நசித்து விடுகின்றன. அவர் களின் மித்ரர்களிடமும் சத்துருக்களிடமும் அவர்கள் செய்த புண்ய பாபங்களின் பலம் ஸங்கிரமித்து விடுகின்றன. கிரமமுக்தி யையடையாத பிரும்மலோகம் போகிற மற்ற உபாஸகர்களின் புண்ய பாப கர்மங்கள் அவர்கள் மறுபடி இங்கு அனுபவிக்க வேண்டியிருத்தலால் நசிக்காமல் சூக்ஷ்மமாகவே இருக்கும்.

உபாஸகர்கள் பிரும்மலோகம் போய் ஹிரண்யகர்பரை அடைந்து அங்கு ஸங்கல்ப மாத்திரத்தால் தம்மால் ஸிருஷ்டிக் கப்பட்ட ஸகலவிதமான போக்ய பதார்த்தங்களைத் தமது

இச்சைப்படி ஸ்தூல சரீரத்துடனும் அல்லது சூக்ஷ்ம சரீர மாத்திரத்தோடும்கூட பூஜித்தும் ஸ்தூலமான தமதிஷ்டப்படி ஸிருஷ்டிக்கப்பட்ட பல சரீரங்களில் தமது இந்திரியங்கள் மனது முதலியது வியாபிக்கும்படி உபாதிகளின் விகாஸத்துடன் பல சரீரங்களிலும் ஜீவானுப்பிரவேசத்துடன் விஷய சுகங்களை அனுபவித்தும் ஜகத் ஸிருஷ்டி முதலிய ஈசுவரனுடைய கார்யங்களில் மாத்திரம் ஸம்பந்தப்படாமல் இருந்து கொண்டும் இருப்பதாகச் சாஸ்திரங்கள் கூறுகின்றன. ஜ்ஞானிகள் ஜ்ஞான பலத்தால் பிராரப்தம் தவிர மற்ற கர்மங்கள் முன்போல் நசித்தும் ஒட்டாமலும் போக பிராரப்தம் வரை ஜீவன் முக்தர்களாய்ப் பிரகாசித்து லோகானுக்ரஹார்த்தம் வித்யா ஸம்பிரதாயப் பிரவர்த்தனம் செய்து பிறகு சரீரம்போனதும் விதேஹ முக்தியை யடைகின்றார்கள். அவர்களுக்கு உத்கிராந்தியோ கதியோ கிடையாது. அவர்களுடைய பிராணாதி உபாதிகள் பிராரப்த முடிவில் ஜ்ஞானத்தினால் பிரும்மத்திலேயே பாதிக்கப்பட்டு விடுகின்றது. அவர்கள் தங்களது வாஸ்தவ ஸ்வரூபமான பிரும்மத்தோடு ஏகீபாவத்தை அடைந்து விடுகின்றனர். அவர்கள் தமது திருஷ்டியில் சுத்த பிரும்மமாக ஆகிவிட்டாலும் பத்தர்களாகிய மற்ற ஜீவர்களின் திருஷ்டியால் ஈசுவரனாகவே ஆகி ஜகத்வியாபாரமான ஸிருஷ்டியாதி கார்யங்களையும் செய்கிறார்கள். இவர்கள் முந்திய உபாஸகர்கள்போல் இல்லை. இவர்களின் முக்தியில் உபாஸகர்களின் பிரும்மலோக சுகத்தைப் போல் தாரதம்யம் கிடையாது. ஜ்ஞானிகளால் அடையப்படும் பிரும்மம் சுத்தம் நிர்குணம் நிர்தர்மகம் ஸச்சிதானந்த ரூபம் அபரிச்சின்னம் ஆத்மரூபம். உபாஸகர்கள் அடையும் பிரும்மம் ஸவிசேஷம் ஸகுணம் ஸோபாதிகமாயுள்ளது. உபாஸகர்களின் வெவ்வேறு உபாஸனா மார்க்கத்துக்குத் தக்கவாறு கைலாஸம் வைகுண்டம் மணித்வீபம் விநாயகலோகம் ஸ்கந்தலோகம் ஸூர்ய லோகம் கோலோகம் ஸாந்தானிகலோகம் முதலிய லோக விசேஷங்களில் சென்று அவர்களால் அடையப்படும் சிவன் விஷ்ணு சக்தி விநாயகர் ஸ்கந்தர் ஸூர்யன் கிருஷ்ணன் ராமன் முதலிய பலவித ஐச்சிகமான மாயிகரூபபேதங்களையுடையது. கிரம முக்தியைக் கொடுக்கும் உபாஸனங்களைச் செய்தவர்கள் தங்களால் அடையப்பட்ட தமது இஷ்ட தெய்வங்களான சிவன் விஷ்ணு முதலிய மூர்த்தி பேதத்தோடுகூடிய ஸகுண பிரும்மத்

தால் அந்தந்த லோகங்களில் உள்ள போகங்களின் முடிவில் அனுக்ரஹிக்கப்பெற்று ஆத்மஞானத்தை அடைந்து கைவல்யத்தை அடைகின்றார்கள்.

இவ்விதம் கந்தாக்களான ஜீவர்களின் கல்பிதமாயும் நிஜமாயுமுள்ள ஸ்வரூபத்தையும் அவர்கள் செல்லும் மார்க்கத்தையும் அவற்றின் ஸாதனங்களையும் மார்க்கத்தில் செல்லுதலாகிய கதியையும் அடையப்படும் கந்தவ்யத்தையும் அவ்விதம் கதியை நமக்கு அடைவிக்கும் கமயிதாவாகிய ஈசுவரன் ஆசார்யாள் தேவதைகள் முதலியவர்களையும் நாம் அவச்யம் தெரிந்துகொள்ள வேண்டியது மிகவும் அவச்யம். இதுதான் நாம் அறியாததும் அறிந்தால் பிரயோஜனமுள்ளதுமான விஷயம்.

நாம் இஹலோகத்தை விட்டுப் பிரும்மலோகம் வரையிலுள்ள பலவித லோகங்களுக்குப் போய் வருதலை உதாஹரணத்தால் நிரூபிக்கவே ஜாக்ரதவஸ்தையும் ஸ்வப்னவஸ்தையும் ஏற்படுத்தப்பட்டிருக்கிறது. நாம் மனஸ் இந்திரியம் முதலியதோடு கூட இருந்துகொண்டு ஜாக்ரதவஸ்தையில் நல்லதும் கெட்டதுமாகிய பதார்த்தங்களைப் பார்த்து அதனால் உண்டான நல்லதும் கெட்டதுமான வாஸனையுடன் தினம்தோறும் ஸ்வப்னவஸ்தைக்குப்போய்க்கொண்டு ஸுகமும்துக்கமும் அனுபவித்துத் திரும்பி ஜாக்ரதவஸ்தைக்கு வருவதுபோலவே இஹலோகத்தில் நல்லதும் கெட்டதுமான கர்மங்களைச் செய்து ஸ்வர்கம் நரகம் முதலியவிடங்களுக்குப் போய் ஸுகத்தையும் துக்கத்தையும் அனுபவித்துத் திரும்பி வருகிறோம். ஆகையால் இஹலோக பரலோக ஸஞ்சாரஸமாகிய பாஹ்யமான மூன்றுவித கதிகளுக்கு ஜாக்ரத ஸ்வப்னவஸ்தா ஸஞ்சரணமாகிய ஆந்தரமானகதி திருஷ்டாந்தமாகும்.

அதுபோல் ஸுஷுப்தி அவஸ்தையே முக்தியவஸ்தையாகிய நான்காவது பரகதியை உதாஹரண முகத்தால் காட்டுகின்றது. ஸுஷுப்தியில் வைஷயிக சுகங்களை யனுபவிக்காமல் உபாதிகளின் நாசத்தால் ஸ்வஸ்வரூபமான பிரும்மத்தோடு ஏகீபாவத்தை அடைந்து மஹாராஜனைப் போலவும். இளம்பிராயமான மஹா குமாரனைப்போலவும் அகாமஹததசிரொத்திரியனை மஹாப் பிராம்மணனைப் போலவும் ஸ்வரூப பூதமான மஹானந்

தத்தை அநுபவிக்கின்றான். இதுபோலவே மோக்ஷத்திலும் ஸ்வஸ்வரூபமான பிரும்மானந்தத்தை அநுபவிக்கின்றான். அஜ்ஞானம் என்கிற உபாதியினின்று மாத்திரம் நீங்கிவிட்டால் ஸுஷுப்தியே மோக்ஷம் என்று கூடச் சொல்லிவிடலாம்.

'சாப்பிடுங்கள் குடியுங்கள் கடியுங்கள் விழியுங்கள் தூங்குங்கள் போங்கள் இருங்கள். எப்படியாவது செய்யுங்கள். ஒரு தடவையாவது மனதில் இந்த தேஹத்துக்கு முடிவுண்டு பிறகு நாம் எங்கேயாவது போகவேண்டும் என்று நினையுங்கள்' என்று கூறியபடி ஜீவர்களாகிய நமது கதிகளையும் அதற்குள்ள ஸாதனங்களையும் ஆலோசித்துப் பாபங்களைச் செய்துவிட்டோமே நரகம் போகவேணுமே என்று கடைசி காலத்தில் பச்சாத்தப்படாமல் காம்யமாகப் புண்யத்தைச்செய்து ஸ்வர்காதி லோகங்களுக்கு அலையாமல் காம்யமாக உபாஸனங்களைச் செய்து பிரும்மலோகம் போய்ச்சுற்றாமல் நிஷ்காமமாய் கர்மோபாஸனங்களைச் செய்துசித்தசுத்தி சித்தைகாக்ரியங்களை ஸம்பாதித்து சிரவணாதிகளைச்செய்து ஆத்ம ஞானம் பெற்று கிருத கிருத்தியாளாய் பிராப்தப் பிராப்யாளாய் நாம் விரும்பிய அலையாமல் இருக்கும் அவஸ்தையாகிய லக்ஷ்யத்தை அடைந்து ஸ்வஸ்தாளாய் இருக்கும்படியான நல்ல புத்தியை நமக்குக்கொடுக்கும் படியாக புத்திப் பிரேரகனான ஸர்வேச்வரனைப் பிரார்த்தித்துக் கொண்டு இத்துடன்ஜீவகதி என்னும் உபன்யாஸத்தை உபஸம்ஹரித்துக்கொள்கிறேன்.

ஓம் தத்ஸத்.

ப்ருகுவல்லியின் ஸாரம்.

(மேலகாவேரி ஸ்ரீ சிவராம சாஸ்திரிகள்)

உபநிஷத்தின் கருத்தை கதை நடையில் கூறுவது மிகவும் நல்லது. ஏனெனில் கஷ்டமான விஷயமும் எளிதில் புரிய இது தகுந்த உபாயமாகும். ஆகவே இந்த வல்லியானது ஒரு கதை நடையில் தத்துவத்தைக் காண்பிக்கிறது. வருணன் என்பவர் தன் புதல்வரான ப்ருகுவுக்கு மிகவும் ப்ரியமானதும் ஹிதமானதுமான விஷயத்தை கூறி இருக்கிறார். அதுதான் ப்ரம்ம

ஸ்வரூபம். இதைப் பற்றியே ஆனந்தவல்லியில் விஸ்தாரமாகக் கூறியிருக்கிறது. கடவுள் என்பவர் ஒருவரே. அவர்தான் இவ்வுலகத்தைப் படைக்கிறார். படைத்த இவ்வுலகத்தில் அவர் தானே புகுந்துகொண்டு பிராணிகளை கார்யங்களில் ஏவுகிறார். ஆனால் உலகத்தினுடைய சுகதுக்கங்கள் அவரை சேருவதில்லை. அவர் ஆகாசம் போல எங்கும் நிறைந்திருக்கிறார். அவர் தான் **நான்** என்று தெரிந்துகொள்ளவேண்டும். இவ்விதம் அறிந்தவனுக்கு சுகதுக்கங்களும் அதற்குக் காரணமான புண்ய பாபங்களும் கிடையாது என்று முன் வல்லியில் கூறப்பட்டிருக்கிறது. இத்துடன் ப்ரம்ம வித்யை முடிவடைகிறது. இதை அடைவதற்கு உபாயம் விசாரம் என்ற தபஸ்ஸேயாகும் அதை செய்வதற்கும் அசக்தனாகில் அன்னம் முதலியவைகளை ப்ரம்மம் என்று த்யானம் செய்யவேண்டும். அவ்விதம் செய்தால் முடிவில் வாஸ்தவமான ப்ரம்மத்தை அறியலாம். இதைக் கூறுவதற்காகவே இந்த வல்லி ஆரம்பிக்கின்றது. கதையாகக் கூறுவது ஞானத்தை ஸ்துதிப்பதற்காக என்று நமது ஆசார்யாள் அருளியிருக்கிறார்கள். இனி இந்த உபநிஷத்தை வரிசையாக சுருக்கிக் கூறுவோம்.

ப்ருகு என்றவர் தன் தந்தையை முறைப்படி வணங்கி ப்ரம்மத்தை கூறவேண்டும் என்று வேண்டினார். அதற்கு பதில் கூறுமிடத்து அன்னம், ப்ராணன், கண், காது, மனது, வாக்கு இவைகளை ப்ரம்மத்தை அறிய காரணமாகக் கூறினார். பிறகு ப்ரமத்திற்கு லக்ஷணத்தையும் சொன்னார். இந்த உலகம் தானே உண்டாவதில்லை. இதை வேறு ஒன்று ஸ்ருஷ்டித்திருக்கவேண்டும். அதுவே இதைக் காப்பாற்றுகிறது. முடிவில் அதுவே இவ்வுலகத்தை தனக்குள் அடங்கச் செய்கிறது. அது என்னவென்பதை நீயே விசாரித்து கொள்ளு என்றார் வருணன்.

உடனே ப்ரம்மத்தை நேராகக் கூறவில்லை. ப்ருகு ஆலோசித்தார். ஏன் தனக்குத் தன் தந்தை ப்ரம்மத்தை இதுதான் என்று கூறவில்லை. ஆகையால் அதை தெரிந்து கொள்வதற்கு வேறு ஏதோ ஒன்று தேவையாயிருக்கின்றது. அது யாது என்று ஆலோசித்தார். எதையும் அடைவதற்கு தபஸ்ஸைவிட உயர்ந்த ஸாதனம் கிடையாது. ஆதலால் தபஸ்ஸே நான் செய்ய வேண்டும் என்று தீர்மானித்தார். இந்த தபஸ் என்பது யாது?

இந்திரியங்களையும் மனதையும் வெளிப்பட்ட விஷயங்களிலிருந்து திருப்பி அறியவேண்டிய விஷயத்தில் ஈடுபடச் செய்வதேயாகும். இதையே ப்ருகு செய்தார். முதலில் தந்தை சொன்ன லக்ஷணத்தை அன்னத்தில் இருப்பதாகக் கண்டார். ஆனால் அது அழியக்கூடிய பொருளாதல் பற்றி அது ப்ரம்மம் ஆகமாட்டாது என்று தீர்மானித்தார். பிறகு ப்ராணன் ஜடமானதாலும், மனது ஸந்தேஹப்படும் இயற்கையுள்ளதாலும், விஞ்ஞானம் என்ற புத்தி சுக துக்கங்களை அநுபவிப்பதாலும், ப்ரம்மம் ஆகாது என்று ஆலோசித்து முடிவில் ஆனந்தமே ப்ரம்மம் என்று அறிந்தார். இந்த ஆனந்தம் விஷயானந்தம் அல்ல. ப்ரம்மஸ்வரூபமான ஆனந்தம். அதாவது உண்டாகாததும் அழியாததுமானது. இதில் வருணன் கூறிய லக்ஷணம் ஸரியாகவிருக்கிறது. தோஷம் ஒன்றும் கிடையாது. ஆகையால் இதுவே ப்ரம்மம் என்று அறிந்தபிறகு அவருக்கு ஸந்தேஹம் ஏற்படவில்லை. இது வரையில் கதை நடையில் போதித்த உபநிஷத்துக்கள் எதற்கு தானாகவே கூற ஆரம்பிக்கின்றது என்று நமது பகவத்பாதாள் வர்ணித்திருக்கிறார். இவ்விதம் இந்த ப்ருகுவல்லியானது ஹ்ருதயகாசத்தில் ப்ரகாசிக்கும் ஸாக்ஷி ஸ்வரூபமான ப்ரம்மத்தையே போதிக்கத்துடங்கி அதிலேயே முடிவடைகின்றது. எவனொருவன் ப்ருகுவைப்போல் விசாரம் செய்து ப்ரம்மத்தை அறிகிறானோ அவனும் அந்த ப்ரம்மமாகவே ஆகின்றன். இவனுக்கு ஜீவன் முக்தி நிலையில் சில பலங்கள் ஸம்பவிக்கும். அவை அவனால் விரும்பப்படாவிடினும் ஏற்படக்கூடியவைகளே அதாவது அவன் மிகவும் அதிகமான அன்னத்தை உடையவனாகவும் அதை உட்கொள்ளப்போதுமான அக்னி சக்தியையுடையவனாகவும் புத்ராதிகள், பசு முதலியவைகள். சமாதி குணங்களால் ஏற்படும் தேஜஸ், கீர்த்தி இவைகளையுடையவனாகவும் ஆகிறான். இது வரையில் ப்ரம்ம ஞானத்தின் பயனைக் கூறி அதை அடைய விசாரமே முக்யமான ஸாதனம் என்று கூறினோம். இந்த விசாரத்தில் சக்தியற்றவன் சில உபாஸனங்களை செய்து அதன் பயனாக சித்த சுத்தியை யடைந்து ஞானத்தையடையலாம் என்பதற்காக ப்ராணன் அன்னம், சரீரம் அன்னதம் இம்மாதிரி சில உபாஸனங்களையும் கூறியிருக்கின்றது. இவைகளை செய்கிறவனுக்கு சில நியமங்கள் உண்டு. தன் வீட்டிற்குவந்த அதிதிகளை

அவச்யம் வரவேற்று ஆகாராதிகள் செய்து வைக்கவேண்டும். அதற்காக சாஸ்திரத்தில் கூறியபடி ஏதாவது ஒரு தொழிலை செய்து பொருளை சம்பாதிக்கவேண்டும். அதிதிகளை உபசரிப்பவன் .தானும் அவ்விதம் உபசரிக்கப்படுவான். இதற்கு பிறகு ப்ரம்மோபாஸனங்கள் சில விதிக்கப்படுகின்றன. அவைகளுக்கு தனியாக சில பலன்களும் கூறப்பட்டிருக்கின்றன. அவைகள் நமது தேஹத்திலுள்ள அவயவங்களைப் பற்றியதாகவும் தேவதைகளைப் பற்றியதாகவும் இருக்கின்றன. முடிவில் ஆனந்த வல்லியில் கூறப்பட்ட ப்ரம்மானந்தத்தை ஜீவன் முக்தன் எவ்விதம் அடைகிறான் என்பதை வெகு அழகாக நமக்கு இது போதிக்கின்றது. அவன் ஞானத்தை அடைந்தால் ஸர்வ வஸ்துக்களாகவும் ஆகிறான். எல்லா பிராணிகளும் அநுபவிக்கும் ஆனந்தங்கள் அவனாலேயே அநுபவிக்கபெறுகின்றன. அவன் ப்ரம்மத்தையே ஆனந்தத்தினால் பாடிக்கொண்டிருக்கிறான். ப்ரம்மா, விஷ்ணு, ருத்ரன் முதலிய ஸகல தேவர்களாகவும் இருக்கிறான். சூர்யனுடைய ப்ரகாசம் போல் அவன் ஸ்வரூப ஞானமானது நித்யமாகவே ப்ரகாசிக்கின்றது. ஸதாசிவப்ரம்மேந்த்ராள் முதலிய மஹான்கள் இந்த நிலையை அடைந்து விளக்கினார்கள் என்பதை ஸமீப காலத்தில் கேட்டிருக்கிறோம். ஆகையால் ப்ருகுவைப் போல நாமும் நன்கு குருமுகமாய் ப்ரசாரம் செய்தால் அவ்விதமே ஆகலாம் என்பது இதன் சுருக்கமான கருத்து என்று தெரிகின்றது.

வைதிக விவாஹம்.

(போலகம் ப்ரம்மஸ்ரீ ஸுந்தரேச சாஸ்திரிகள்.)

விவாஹமென்பது மாங்களிகமான கர்மாக்களுக்குள் முதன்மையான ஓர் மங்களமான செய்கை. எல்லோருக்கும் உத்ஸாஹத்தையும் ஸந்தோஷத்தையும் கொடுக்கக்கூடிய பெரிய மஹோத்ஸவமாயும் தர்மஸ்வரூபமாயும் ஸகல தர்மங்களுக்கும் மூலகாரணமாயும் நமது முன் பின் குலங்களை உத்தரணம் செய்யக்கூடியதும் வம்சாபிவிருத்தியை உண்டுபண்ணவும் இஹத்திலுள்ள இன்பங்களை அனுபவிக்கச் செய்யவும் வல்லமையுள்ளது

மான தர்மம் விவாஹம் ஒன்றுதான். அது ப்ராம்மம், தைவம், ஆர்ஷம், ப்ராஜாபத்யம், காந்தர்வம், ஆஸுரம், பைசாசம், ராக்ஷஸம் என்று எட்டு வகையாக ஸ்மிருதிகளில் பிரிக்கப்பட்டிருக்கிறது. அவைகளில் முதல் நான்கும் ப்ராம்மணர்களுக்கு தர்ம்யங்களாக கருதப்படுகின்றன. பிந்தியுள்ள நான்கு விவாஹங்களும் பிராம்மணர்களுக்கு அதர்மங்களாகும். அலங்காரம் செய்து தானம் செய்யப்பட்ட கன்யகையை விதியுடன் பெற்றுக் கொண்டு பாணிக்ரஹண முறையுடன் ஸப்தபதி முதலிய கார்யங்களைச் செய்து நான்கு தினங்களில் நியமங்களுடன் பூர்த்தி செய்வது ப்ராம்ம விவாஹமாகும். அவ்விதம் விவாஹம் செய்யப்பட்ட கன்யகையினிடத்தில் உண்டாகும் பிள்ளை முன் பன்னிரண்டு தலைமுறைகளையும் பின் பன்னிரண்டு தலைமுறைகளையும் பரிசுத்தம் செய்கிறான். ஒரு பெரிய யாகத்தில் ரித்விக்காக வரணம் செய்யப்பட்டவருக்கு தக்ஷிணையாக கன்யகையைக் கொடுத்து விவாஹம் செய்துவைப்பது தைவ விவாஹமாகும். ஒரு விருஷபத்தையும் ஒரு பசுவையும் கன்யகையின் பிதாவுக்குக் கொடுத்து செய்துகொள்ளப்பட்ட விவாஹம் ஆர்ஷம் எனப்படும். நீங்கள் இருவரும் சேர்ந்து தர்மங்களை விடாமல் செய்து கொண்டிருங்கள் என்று சொல்லிகொடுப்பட்ட கன்யகையை மணம் செய்வது ப்ராஜாபத்யம். இந்த கன்னியினிடத்தில் பிறக்கும் புத்திரன் முன்னும் பின்னும் ஏழு தலைமுறைகளையும் ஆர்ஷ விவாஹத்தால் முன்பின் எட்டு தலைமுறைகளையும், தைவ விவாஹத்தால் பிறக்கும் ஸந்ததி முன்பின் பத்து தலைமுறைகளையும் பரிசுத்திசெய்யும். இவைகளுடன் காந்தர்வ ராக்ஷஸங்களும் க்ஷத்திரியர்களுக்கு சாஸ்திரங்களில் அனுமதிக்கப்பட்டிருக்கின்றன. ஒருவருக்கொருவர் ப்ரீதியுடன் பர்த்தாவாயும், பார்யையாயும் வாக்கினால் சொல்லிக்கொள்வது காந்தர்வமென்றும் யுத்தத்தில் அபஹரித்துக் கொண்டு விவாஹம் செய்வது ராக்ஷஸமென்றும் சொல்லப்படுகிறது. தனத்தைக் கொடுத்து கன்யகையின் மாதாப்பிதாக்களை ஸந்தோஷிக்கச் செய்து விவாஹம் செய்வது ஆஸுரம் ப்ராம்மணர்களுக்கு நிஷித்தமானது. வைச்யர்களுக்கு அது அனுமதிக்கப்பட்டிருக்கிறது. கன்யகையின் பந்துவர்கங்களுக்குத் தெரியாமலும் கன்யகை தூங்கும் பொழுதோ வேறு கார்யங்களில் கவனம் இருக்கும் பொழுதோ அபஹரித்துக்கொண்டு செய்யப்படும் விவாஹம்

பைசாசம். இது மிகவும் அதர்மமாகும். எல்லா விவாஹங்களுக்கும் முதன்மையான ப்ராம்ம விவாஹம் தான். நமது தேசத்தில் ப்ராம்மணர்களால் இதுவரையில் அனுஷ்டிக்கப்பட்டு வருகின்றது. இந்த விவாஹத்தால் கிருஹஸ்தாச்ரமம் ஸித்திக்கிறது. ச்ரௌதங்களென்று சொல்லப்படும் வேதங்களில் விதிக்கப்பட்ட அக்கிஹோத்திரம் தர்ச பூர்ணமாஸஇஷ்டிகள், ஸோமயாகம் முதலிய தர்மங்களையும் ஔபாஸனம் ஸ்தாலீபாகம் அஷ்டகை ஆக்ரயணம் முதலிய பாகயக்ஞங்களையும் பஞ்ச மஹாயக்ஞங்கள் முதலிய ஸ்மார்த்த தர்மங்களையும் செய்து நரகங்களை கொடுக்கும் வெகுவித பாபங்களை விலக்கி, மனதையும் ஆத்மாவையும் பரிசுத்தமாக்கி, தத்வக்ஞானத்தைக் கொடுத்து மோக்ஷத்தை நித்யானந்தத்துடன் அனுபவிக்கச் செய்யும் எல்லா தர்மங்களையும் செய்வதற்கு உறியதாயுள்ள ஆச்ரமம் விதிப்படியும் நியமத்துடனும் சிரத்தையுடனும் செய்யப்படும் விவாஹத்தால் தான் ஸித்திக்கிறது. தேவர்கள், மனுஷ்யர்கள், ப்ரும்மசாரீ, ஸ்ந்யாஸீ முதலிய ஆச்ரமிகள், ரிஷிகள், பசு, பக்ஷிகள், ஈ, எரும்பு முதலிய ப்ராணிகள் எல்லோருக்கும் லௌகிகமாயும் சாஸ்திரீயமாயும் உபகாரம் செய்யக்கூடியது கிருஹஸ்தாச்ரமம் ஒன்றுதான் இந்த ஒரே ஆச்ரமம் ஜீவனுள்ளவரையிலும் எல்லா தர்மானுஷ்டானங்களுடனும் கைப்பற்றத் தகுந்தது. வேறு ஆச்ரமம் தேவை இல்லை என்றும் ஆபஸ்தம்பர் முதலிய சில ரிஷிகள் விரும்புகிறார்கள். உபநிஷத்துக்களிலும் பிரும்ம ஸூத்திரங்களிலும் கிருஹஸ்தாச்ரமத்திலுள்ள எல்லா தர்மங்களையும் அபேக்ஷித்து ஞானம் உண்டாகுமென்று சொல்லப்படுகிறது. ஆகையால் அந்த விவாஹம் சதுரவரர்களின் உத்தம குணங்களால உயர்வை அடையும். கன்யகையை தானம் செய்பவன் வரன் நல்ல பாத்ரமா என்பதை கவனிக்கவேண்டும். நல்லகுலம் உத்தம வித்யை இவைகளை கவனிக்கவேண்டும். குலம் என்பது ஆசாரம் தான். ஆசாரத்தைக்கொண்டு குலத்தை பரீக்ஷிக்க வேண்டும். அவ்விதம் வரனும் நல்ல குலம், புத்தி, ரூபம், சீலம் லக்ஷணம் இவைகளுடன் கூடிய கன்யகையை விவாஹம் செய்து கொள்ளவேண்டும். சில ஸூக்ஷ்மங்களான லக்ஷணங்கள் பிந்தி சுபாசுப பலன்களை கொடுக்கக்கூடியவை. அவைகள் நமது கண்களுக்கு புலப்படா. ஆகையால் அவைகளைத் தெரிந்துகொள்ள

நமது மஹர்ஷிகள் வழி சொல்லியிருக்கிறார்கள். ஆச்வலாயன ஸூத்ரத்தில் சொல்லப்படுகிறது. எட்டு இடங்களிலிருந்து மண்களை கொண்டுவந்து ஜலத்தை சேர்த்து பிசைந்து உருட்டி எட்டு உருண்டையாக வைத்து அவைகளை ஒரு மந்திரத்தால் அபிமந்திரணம் செய்து குமாரியைக் கூப்பிட்டு ஒன்றை எடுக்கும்படி சொல்லவேண்டும். அவள் எடுத்தது இருபோகம் விளையக்கூடிய வயலின் மண்ணாகயிருந்தால், அவளுடைய ஸந்ததி விசேஷமான தான்யங்களுடன் விளங்கும். பசுக்களின் கொட்டிலிலிருந்து வந்த மண்ணாயிருந்தால் விசேஷமாக பசுக்கள் உள்ளவளாகயிருப்பாள். யாகம் செய்த இடத்திலிருந்த மண்ணாகயிருந்தால் பிரும்ம தேஜஸ்ஸுடன் தர்மங்களை அனுஷ்டிப்பாள். நீர் வெற்றாத மடுவின் மண்ணாகயிருந்தால் புத்ர பௌத்ராதி ஸம்பத்துடன் இருப்பாள். சூதாடுமிடத்தில் உள்ள மண்ணாகயிருந்தால் சூது முதலிய துர்குணங்கள் உள்ளவளாவாள். ஊர்மண்ணாகயிருந்தால் தரித்ரையாகவும், நாச்சாந்து மண்ணாகயிருந்தால் துர்மார்கமுள்ளவளாயும், ச்மசானத்தின் மண்ணானல் புருஷனைக் கொல்லுபவளாயும் இருப்பாள் என்பதை தெரிந்து கொள்ளலாம். பரமேச்வரனிடத்தில் உள்ள அதிகமான பக்தியினால்தான் பதிவ்ரதையான ஸ்திரீயை அடையமுடியுமென்று காசீ கண்டத்தில் சொல்லப்படுகிறது. நல்ல உத்தமமான புருஷனை அடைவதற்கு ஸ்திரீகளுக்கு லோக மாதாவான அம்பிகையினிடம் பக்திவேண்டும். கோப கன்யகைகள் ஹேமந்த ருதுவில் மார்கழி மாதத்தில் ஒரே வேளை ஹவிஸ்ஸை உட்கொண்டு விடியற்காலையில் எழுந்திருந்து யமுனா நதியில் ஸ்நாநம் செய்து காத்யாயநீயை பூஜை செய்து ஒவ்வொரு நாளும் ஹே! ஜகதீஸ்வரியான மஹா மாயாஸ்வரூபிணியான காத்யாயனீ தேவியே, நந்தகோபரின் குமாரரான ஸ்ரீ கிருஷ்ணனை எனக்கு பதியாக செய்யவேண்டும். உனக்கு நமஸ்காரம் என்று அர்த்தமுள்ள மந்திரத்தால்நமஸ்கரித்து இவ்விதம் காத்யாயனீ விருதத்தால் ஸ்ரீ கிருஷ்ணபரமாத்மாவை பதியாக அடைந்தார்கள். ஸ்ரீ ருக்மணி தேவியும் தன்னுடைய குலதேவியான அம்பிகையின் ஆலயம் சென்று கைகால்களை சுத்திசெய்துகொண்டு முதிர்ந்த வயதுள்ள பிராம்மணஸ்திரீகள் சொற்படி அம்பிகையை நன்றாக பூஜை செய்து, ஹே அம்பிகே தனது ஸந்தானங்

களுடனும் பதியுடனும் கூடிய உன்னை வெகுதடவை நமஸ்காரம் செய்கிறேன். ஸ்ரீ கிருஷ்ணபகவான் எனக்கு பதியாகவேண்டும். அவ்விதம் நீ அனுக்ரகம் செய்யவேண்டுமென்று மந்திரத்துடன் நமஸ்காரம் செய்து அம்பிகையின் ப்ரீதியைக் குறித்து ப்ராம்மண ஸுவாஸினீகளுக்கு அதிகமாக பழங்கள் தாம்பூலங்கள், பக்ஷணங்கள் மாங்கல்யஸூத்ரங்கள் முதலியவைகளை தானம் செய்து உடனே ஸ்ரீ பகவானை பதியாக அடைந்தாள். இவ்விதம் சரித்திரங்களால் அம்பிகையினிடம் பக்தியினுல் உத்தம புருஷனை சீக்கிரத்தில் அடையலாமென்பது வெளியாகிறது. இவ்விதம் தர்மப்ரதானமான விவாஹத்தால் புத்திரர்கள் ப்ரும்ம தேஜஸ், யசஸ், தனம், தீர்காயுஷ்யம் முதலிய ஸத்குணங்களுடன் ப்ரகாசிக்கும்படி பிறப்பார்கள். விவாஹம் சரியாகயில்லாததாலேயே தம்பதிகளுக்கும் ஸந்ததிகளுக்கும் வெகுவிதமான தீமைகள் விளைகின்றன. புருஷர்களுக்கு உபநயநம் போல் ஸ்திரீகளுக்கு விவாஹம் அவச்யம். விவாஹம் உசிதமான காலத்தில் பால்யத்திலேயே செய்துகொண்டு பதிவ்ரதாதர்மத்தால் ஸகல ச்ரேயஸ்ஸையும் அடைவதுதான் ஸ்திரீகளுக்கு ஏற்பட்ட மார்க்கம். அவர்களுடைய ஸதாசாரங்களால் உலகமும் செழிப்படையும். உத்தம ஸ்திரீயின் சேர்க்கையால்தான் புருஷர்கள் ஸர்வமங்களங்களும் அடையவேண்டும். ஆகையால் தார்மிக விவாஹம் நமது தேசத்தில் விருத்தி அடைந்து ஸர்வமங்களங்கள் உண்டாகவேண்டுமாக ஸ்ரீபர்மேச்வரனையும் அம்பிகையையும் பிரார்த்திக்கிறேன்.

சாந்தோக்யம்.
(6-வது அத்யாயம்)

(அம்மனூர் வேதாந்த விபூஷணம் வேங்கடராம சாஸ்திரிகள்.)

இவ்வுலகம் ஸ்ருஷ்டிக்கு முன் நாமரூபமற்று எப்பொழுதும் ஸத்தான ப்ரும்மரூபமாக இருந்தது. இவ்விஷயத்தை தினந்தோறும் நாம் அனுபவிக்கும் ஸுஷுப்த்தி திருஷ்டாந்தத்தால் உணரலாம் அவஸ்தையிலும் ஏதாவது பெயர் உருவம் தோன்றினுல் அது ஸுஷுப்த்தி இல்லை என்று ஆகும் ஆகையினுல் அதுபோல் ஸ்ருஷ்டிக்குப் பிறகு காணப்படும் நாமரூபவ்யவ

ஹார மெல்லாம் ஆத்மாவுக்கு மன உபாதியால் ஏற்பட்டதாஹச் சொல்லவேண்டும். இவ்விஷயத்தை சாந்தோக்கியம் 6-வது அத்தியாயத்தில் सदेव सौम्येदमग्र आसीत इது முதலிய ச்ருதி வாக்கியங்கள் நன்கு விளக்கி காட்டுகின்றன, இவ்விதமே ஜாக்ரத்திலும் ஒருவன் கல்பிதமான மன உபாதியை விட்டு தன் ஸ்வரூபத்தை பிரித்து அறிவனேயானல் தன்னை சுத்த ஸச்சிதானந்த ரூபமாஹவே அனுபவிப்பன், எப்படி உலகத்தில் கயிறு, மண் முதலிய வஸ்து, இது கயிறு, இது மண் என்று தெளிவாய் விசாரிக்காத காலத்தில் அதுகளை, குடம், பாம்பு முதலிய வஸ்துக்களாக அறிகிருனே! அவ்விதம் தன் ஸ்வரூபத்தை மூன்று காலத்திலும் அழியாததான ஸ்த்ரூபமாகவும், சித்ரூபமாகவும், ஆனந்த ரூபமாகவும், அறியாதகாலத்தில் சரீர முதலிய, அனுத்ம வஸ்துக்களை ஸ்வப்னததில் போல் கல்பித்துக்கொண்டு அதுகளை தானுக அபிமானித்து, அதுகளுக்குண்டான பலவிதமான துன்பங்களை தனக்கென்றெண்ணி, துன்பமடைகிருன், இவ்விடத்தில் ஸர்ப்பம் முதலிய வஸ்துக்கள் எப்படி வந்தது என்று மிகவும் ஊஹித்துப் பார்க்குங்கால், அது ஸர்ப்பம் இல்லை அவ்விதம் குடமில்லை என்று தெரிந்துகொண்டு அதின் உண்மையான ஸ்வரூபத்தை மண் என்றும் கயிறு, என்றும், எப்படி அறிகிருனே! அவ்விதம் நாம் ஜாக்கிரத் ஸ்வப்னகாலங்களில் அனுபவிக்கப் படுகிற ஸுகதுக்காதி அவஸ்தைகள் அந்தக்கரண தர்மங்களே, நமக்கில்லை என்று அறிந்துகொண்டு நான் ஆனந்தரூபன், ப்ரும்மஸ்வரூபன் என்கிற அபரோக்ஷ நிச்சயத்தை அடைகிருன், இவ்விஷயத்தை உத்தாலகர் என்ற மகரிஷி தன் புத்திரனுனச் வேதகேதுவுக்கு உபதேசித்துவருகிருர் ஸ்வேதகேது தான் உபதேசம் செய்துகொள்வதற்கு முன் தன்னை எல்லாம் தெரிந்தவனுக நினைத்திருந்தான், அச்சமயம் பிதாவின் ஸமீபம் வந்தும், வேதம் சாஸ்த்திரம் முதலியவைகளை நன்முக தெரிந்து கொண்டு விட்டோம் என்ற கர்வத்தினுல் வணங்காமலிருந்தான். அது கண்டு பிதா, நீ எந்த வஸ்துவை தெரிந்துகொண்டால் எல்லாவற்றையும் தெரிந்துகொள்ளலாமோ, அதை, குருவினிடத்தில் விசாரித்து தெரிந்து கொண்டயா? என்று கேட்டவுடன் மறுபடியும் வாசிப்பதற்கு குரு ஸமீபம் போகச்சொல்லுவர் என்ற பயத்தால் இவ்விஷயம் குருவுக்கே தெரியாதே, எனக்கு எப்படிச்சொல்லுவர் என்று சொல்லி விட்டான். உடனே தகப்

பன் அவனை கிருதார்த்தனைகச் செய்விக்கவேணும் என்ற எண்ணத்தினால் ஸத்வித்யயை உபதேசிக்கத் தொடங்கினார், அதில் ஒரு வஸ்துவை அறிந்தால் எல்லாவற்றையும் உணரலாம் என்பதற்கு உதாகரணங்கள் மிருத்திகை, ஸ்வர்ணக்கட்டி, இரும்பு கட்டி முதலியவைகள்,, அதின் தாத்பர்யம் மண்ணை அறிந்தால் அதின் கார்யங்களான கடம் பல்லாய், மடக்கு, பாலிகை, முதலியவைகள் மண்ரூபங்களே அதைத்தவிர வேறொன்றும் காணப்படுகிறதில்லை, கடம் முதலிய பெயர்கள் மட்டும் உச்சரிக்கப்படுகின்றன, அதுபோல் ஸத்ரூபமான பரமாத்மாவைத் தவிர ஆகாசம் முதலிய பூத வஸ்துக்களும் அதின் கார்யங்களும் வ்யவஹார மாத்திரமே, ஆகையினால் ஸத்ரூபமே அனேக ப்ரபஞ்சரூபமாக—, விசாரிக்காத ஸமயத்தில் தோன்றுகிறது, அப்பேர்பட்ட ஸத்தைத்தவிர மற்றுள்ள இவ்வுலகம் அக்ஞானத்தினால் கற்பிக்கப்பட்டு ஸத்துப்போல் விளங்கி வருகிறது.

இவ்வித ப்ரபஞ்சத்திற்கு காரணம் ப்ரதானமென்றும் இதெல்லாம் ஸத்தியமென்றும் கூறுகிற ப்ரதான வாதிகளின் மதம் பொருந்துவதில்லை. ஜடமான ப்ரதானம் எப்படி இந்த ஜகத்தை சிருஷ்ட்டிக்கும், ஆகையினால் எல்லா ஜகத்திற்கும் காரணம் சேதனமான ஸத்தான ப்ரும்மமே அதானது 1 ஸஜாதீய, 2 விஜாதீய, 3 ஸ்வகத பேதமற்றதாக இருக்கிறது.

1—தன்னினத்திற்குள் அரசு, மாவு இதுகளுக்குமேல் வேற்றுமை.

2—அரசமரத்திற்கும் கல்லுக்குண்டான வேற்றுமை.

3—தன் ஸ்ரூபத்தில் அநேகம் பிரிவு, மரத்தில் காய், கனி, கிளை முதலியதுகள் போல்.

இவ்விடம் சுருதியில் சிருஷ்டிக்குமுன் ஸத்துத்தான் இருந்தது என்கிறவார்த்தையை கேட்ட சிஷ்யன் சங்கிக்கிறான். இதற்குமுன் ஸத்திருந்தது என்றதினால் இப்பொழுது ஸத்தில்லை என்று தோன்றுகிறதே என்று,

அதற்கு விடை இப்பொழுது ஸத்தானது, நாம ரூப விசேஷமுள்ளதும், இது என்கிற சப்த புத்திக்கு விஷயமுமாயிருக்கிறபடியினால், இதம் வஸ்துவாயுமிருக்கிறது. உத்பத்திக்கு

முன், கேவலம் ஸன்மாத்திர புத்திக்கு விஷயமென்று அர்த்தம். இந்த காரணத்தினுல், ஆஸீத் आसूत मून் இருந்ததென்று வேதம் கூறுகிறது. எப்படி ஸுஷுப்தி அவஸ்தையிலிருந்து எழுந்தவன், அக்காலத்தில் ஸன்மாத்திரமான மனம் முதலிய கருவிகளில்லாததினுல் நாம் இருந்தோம் என்று எண்ணுகிருனே அவ்விதமே சிருஷ்டிக்கு முன் பார்த்து கொள்ளவேண்டியது. எழுந்திருந்தவனுக்கு புலப்படுகிறபடியினுல், ஸுஷுப்திகாலத்திலும் உலகம் காரணமான ஸத் ரூபமாகவே இருக்கிறதென்று தீர்மானிக்கவேண்டும்.

சங்கை:—அஸத்காரணம் என்பது பொருந்தாமல் போனுலும், ஸத்திலிருந்து, ஸத்துத்தான் எப்படியுண்டாகும், ஒரு குடத்திலிருந்து வேறு குடம் உண்டாவதை காணவில்லையே. ஸத்காரணவாதந்தான் எப்படி பொருந்தும்—என்று

விடை :—ஸத்திலிருந்து வேறு ஸத்துண்டாகிறதென்று நாங்கள் சொல்லவில்லை. அப்படியானுல் நீ கேழ்ப்பது சரிதான். எப்படி பாம்பானது குண்டலமாக ஆகிறதோ. மண், புழுதி, பொடி, பிண்டம், பாலம், கடம் முதலிய ரூபமாகிறதோ அவ்விதமே ஸத்தானது ஆகாசம் வாயு முதலிய ரூபமாக ஆகிறது என்று நாங்கள் நவிலுகிருேம்.

சங்கை :—ஸுஷுப்தியில், ஸத்ஸ்வரூபத்தை அடைந்து, நாம் ஸத்ரூபமாக விருக்கிருேம் என்று ஏன் உணரவில்லை. அதை திருஷ்டாந்தத்தினுல் விளக்கிக்காட்டவேண்டும் என்று

விடை:—உலகத்தில் அநேக விடத்தில் நானின்னவனுடைய புத்திரன், பேரன் என்று அறிகிருர்கள். அவ்விதம் புளிப்பு, தித்திப்பு முதலிய ஆறு ரஸங்களும் தேனுக சேருகிற ஸமயத்தில், நான் மாம்பழத்தினுடைய ரஸம், நான் பிளாப்பழத்தினுடைய ரஸமென்று அறிவதில்லை என்பது தெரிந்துகொள்ளவும்.

வினு:—உலகத்தில் தூங்கினவன் எழுந்திருந்து வேறு கிருமம் சென்றவன் நான் வீட்டிலிருந்து வருகிறேன் என்று நினைக்கிறானே அவ்விதம், ஸத்திலிருக்கிறது. கிளம்பினவன், ஏன் ஸத்திலிருந்து கிளம்பி வந்தோம் என்று அறியவில்லை—என்று கேட்டான்.

விடை:—இதுவிஷயத்தில் கேள் திருஷ்டாந்தத்தை எப்படி நாலுதிசைகளிலும் ஓடுகிற நதிகள் ஸமுத்திரம் சென்று மறுபடியும் மேகத்தினால் ஆகர்ஷிக்கப்பட்டு மழை ரூபமாக பூமியில் விழுந்து கங்கை, யமுனை என்கிற பேர்களை அடைந்து மறுபடியும் ஸமுத்திரம் சென்று தன்னை கங்கை, யமுனை என்று அறிந்துகொள்ளவில்லையோ அவ்விதம் ஸத் ரூபமாக ஸுஷுப்த்தியில் இருந்து மறுபடியும் ஜாக்கிரத்தியில் பிரியுங்காலத்திலும், ஸத் ரூபத்தில் சேருங்காலத்திலும் தான் இன்னவனென்று ஞானம் உண்டாகிறதில்லை என்று உணறு.

விஞ:—உலகத்தில் ஜலத்தில், சின்ன அலை, பெரிய அலை முதலிய கார்யங்கள் கிளம்பி சற்று நேரம் இருந்துவிட்டு மறுபடியும் நாசத்தை அடைகிறதுகளோ அவ்விதம் ஜீவர்கள் தினந்தோரும் தனக்கு காரணமான ஸத் ரூபத்தை அடைந்தும் ஸுஷுப்த்தி மரணம் ப்ரளயம் இதுகளில் ஏன் நாசத்தை அடைவதில்லை.

விடை :—கேளப்பா ஸௌம்ய ஓர் ஆலமரத்தின் கிளை ரோகத்தினாலும் ஆயுதத்தினாலும் கெடுக்கப்பட்டவுடன் பட்டுப்போகிறது. உடன் அதை விட்டு ஜீவன் விலகுகிறது. அவ்விதம் எல்லாகிளைகளுக்கும் ஆபத்துவந்த சமயத்தில் மரமும் பட்டுவிடுகிறது. இவ்விதம் ஜீவனை விட்டு பிரிந்த இந்த சரீரம் மரணத்தை அடைகிறதே தவிர ஜீவனுக்கு மரணமே இல்லை

சிஷ்யன் கேள்வி :—மிகவும் ஸ்தூலமான பூமி முதலிய உலகம் எப்படி அதிஸூக்ஷ்மமான ஸத்திலிருந்து உண்டாகிறது என்கிறதை திருஷ்டாந்தத்தினால் விளக்கிக் காட்டவேண்டும் என்று

குரு பதிலளிக்கிறார் :—ஒரு ஆலம்பழத்தை கொண்டுவரச் சொல்லி அதை பிளந்து பார்க்கச் சொன்னார். சிஷ்யன் அவ்விதம் செய்தான். அதில் என்ன பார்க்கிறாய் என்று கேட்டவுடன் விரைகளை என்றான். அதில் ஒரு விதை பிளந்து பார். என்றார். அவ்விதம் பார்த்து ஒன்றையும் காணவில்லை என்றான். ஹே ஸௌம்ய, எவ்விதம் அநேக கிளை இலைகளுடன் கூடிய இந்த ஆலமரம், அதிக சிறியதான இவ்விரையிலிருந்து உண்டாகிறதோ அவ்விதமே, இந்த ஸ்தூலமான் பிரபஞ்சமும்

ஸூக்ஷ்மத்திற்கும் ஸூக்ஷமமான ஸத்திலிருந்து உண்டாகிற தென்று அறிந்துகொள்.

சிஷ்யன் ஸத்தான வஸ்துவானது இந்த ஜகத்திற்கு மூல மென்றால் ஏன் காணப்படவில்லையென்று கேட்டான். அதற்கு உப்புக்கட்டியை உதாகரித்து காட்டினார். எப்படி, குடத்தின் ஜலத்தில் போட்டுவைத்திருந்து மறுநாள் மேல், நடு, அடி இம்மூன்று ஸ்தலத்திலுண்டான ஜலத்தை குடித்து பார்த்து உப்பாக இருக்கிறபடியினால், முதல் நாள் அதில் போட்ட கட்டி உப்பு, கையினால் தடவிப்பார்த்தும், கண்ணினால் நோக்கியும் அறியப்படாத போனாலும், நாக்கினால் அறியப் படுகிறதோ, அவ்விதமே, ஸத்தான பரமாத்மாவும் ஒரு இந்திரியங்களினால் அறியப்படாதபோனாலும், உபாயாந்திரத்தினால் அறியப்படுகிறது.

வினா:—அந்த உபாயம் என்னது. எந்த வஸ்துவை தெரிந்து கொண்டால் நான் தன்யனாக ஆவேனோ அந்த உபாயதை சொல்லவேண்டுமென்று விடை கூறுகிறார். கந்தார தேசத்திலுள்ளவனை திருடன் கண்ணை மறைத்து, கைகளை கட்டி ஜனமில்லாத காட்டில் கொண்டுவந்து விட்டவுடன் அவன் திக்பிரமத்தினால் கத்துவான், அவனை தயவுள்ளவன், கண் கை கட்டுகளை அவிழ்த்துவிட்டு, இது கந்தார தேசம், இந்த வழியாகப் போ என்று உபதேசஞ் செய்தவுடன் தன் தேசஞ்சென்று ஆனந்தமடைகிறானே. அவ்விதம் பிர்மமென்கிற தன் தேசத்தினின்று, அக்ஞானத்தினால் விலகி 14 உலகங்கள் சென்று பூர்ணாநந்தத்தை அடையாமல், அங்கங்கே அனாத்மாபிமானத்தினால் உண்டான ஸுகம், துக்கங்களை அனுபவித்துவிட்டு, புண்ய பரிபாகத்தினால், தன் ஸ்வருபத்தை தெரிந்துகொள்ள விரும்பி, ஸத் குருவினிடம் சென்று உபதேசம் பெற்று, பரிபூர்ணாநந்த ஸ்வரூபனாக விருக்கிறேன் என்று ஆனந்த பதவியை அடைகிறான். ஆனால் பிராரப்த கர்மாவுள்ளவரையில், அதை அனுபவித்துக் கொண்டு ஜீவன் முக்தனாயிருந்துவருகிறான்.

ஈச்வரோபாஸனம்.

(வேப்பத்தூர் ப்ரம்மஸ்ரீ வைத்யநாத சாஸ்திரிகள்.)

ஜீவர்கள் எவ்வித சௌக்யங்களையும், அவைகளுக்கு உரிய விதங்களான உபாயங்களையும் பெற, ஈச்வரனை முறைப்படி உபாஸிப்பது தான் பிரதானமான சாதனமென்பதில் ஆஸ்திக சிரேஷ்டர்களுக்கு கொஞ்சமேனும் சந்தேகமில்லை. உலகத்தில், எவன் தனக்கு அன்ன வஸ்திரம் முதலானதுகளால் உதவி செய்கிற பிரபுவினுடையவோ அல்லது எல்லாவற்றிலும் உயர்ந்ததாகிய ஞான தானம் செய்கிற ஆசாரியனுடையவோ, கட்டளையை கொஞ்சமேனும் தவறுதலன்னியில் செய்துவருகிறானோ அவனையல்லவா பிரபுவைஉபாசிக்கின்றான் அல்லது ஆசாரியரை உபாசிக்கிறான் என்று சொல்லுகிறார்கள். ஆதலால் ஒருவரை உபாசித்தல் என்றால் அவரது கட்டளையின்படி நடப்பது என்று ஏற்படுகிறபடியால் வேதங்களும், வேதங்களை அனுசரிக்கின்ற தர்ம சாஸ்திரங்களும் ஈச்வரனின் கட்டளையானதால், அவைகளில் சொல்லியபடி எக்காலத்திலும் கொஞ்சமேனும் தவறுதலன்னியில் நடத்தல் ஈசுவரனுடைய உபாஸனமாகும். வேதம் முதலியவைகளிலும் அவைகளில் முக்கியமாக உபதேசிக்கப்பட்டிருக்கிற ஈச்வரனிடத்திலும் அழியாத நம்பிக்கையும் ஈச்வரனுடைய உபாஸனமே. இதையே கீதையில் பகவான்.

स्वेस्वे कर्मण्यभिरतः ससिद्धिं लभते नरः ॥

स्वकर्मणा तमभ्यर्च्यसिद्धिं विन्दतिमानवः ।

என்று ஒவ்வொரு மனிதனும் தன்தன் தர்மங்களை சரிவர அனுஷ்டித்து க்ஷேமத்தை அடைகிறான் என்றும் அவ்விதம் அவரவர்களின் தர்மங்களை அனுஷ்டிப்பது ஈச்வரனது பூஜை என்றும் உபதேசிக்கின்றார். மேலும் அந்தந்த தர்மங்களை அந்தந்த பயன்களில் விருப்பமன்றியும் அகங்காரமமகாரமன்றியும் வேலை செய்பவன்போல் ஈச்வரனிடத்தில் அர்ப்பணம் செய்து அனுஷ்டிப்பதே அவரது உபாஸனம் என்பதை பகவான்

'मयि सर्वाणि कर्माणि सन्यस्याध्यात्मचेतसा

निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्वविगतज्वरः ॥

என்னும் சுலோகத்தில் உபதேசிக்கிறார்.

பலத்தில் விருப்பத்தால் தர்மங்களை அனுஷ்டிக்கின்ற -வர்கள் அந்தந்த தர்மானுஷ்டானங்களால் அந்தந்த பலன்களை அனுபவிப்பதும், பிறகு ஜன்மங்களை அடைந்து மறுபடியும் சாதனங்களை சம்பாதித்து அவைகளுக்கு தகுந்தவாறு பலன்களை அனுபவிப்பதுமாகிய ஸம்ஸாரத்தில் அடிக்கடி சுழல்கின்றார்கள். ஆகையால் பலத்தில் இச்சையன்னியில் தன்தன் தர்மங்களை அவரவர்கள் அனுஷ்டிப்பதே மேல் என்று பகவான் உபதேசிக்கின்றார். மேலும்,

"नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते ।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात् ।

என்று பலத்தில் விருப்பமன்னியில் தன் கடமை என்ற எண்ணத்துடன் மட்டும் செய்யப்படுகின்ற ஸ்வதர்மங்களை ஈச்வன் புகழ்கின்றார். உலகத்திலுள்ள விவசாயம் முதலான காரியங்கள் பலமன்னியிலும் சில சமயங்களில் போய்விடுவது உண்டு. சிகித்ஸை முதலான காரியங்கள் விபரீத பலனை அளிப்பதுமல்ல. கொஞ்சம் செய்யப்பட்டபோதிலும் பெரிதான (ஸம்ஸார) பயத்திலிருந்து ரக்ஷிக்கின்றது. ஆகவே கீழ்ச் சொல்லிய ஈச்வரோபாஸனங்களில் முதலாவதாக கருதக்கூடியது, ஸ்வதாமானுஷ்டானம் என்பதேயாகும். மேலும் உண்மையில் ஈச்வரன் "பெயர், உருவம், இடம் முதலிய எவ்வித விசேஷமும் அற்றவராய் நிரஞ்சனாக இருந்தபோதிலும் உலகத்தின் அனுக்கிரஹார்த்தமாக தனக்கு அதீனமாயிருக்கின்ற மாயாவசத்தால் பல விதங்களான இடம் உருவம் பெயர் முதலிய விசேஷங்களை பெற்று பல வித ஜீவராசிகளை பலவழிகளால் அனுக்ரஹிக்கின்றார் என்று பகவான் கீதையில் கூறியுள்ளார். அவ்விதம் ஏதாவது ஒரு ஸ்வரூபத்தை அவரவர்களின் ருசிக்குத்தகுந்தவாறு அவலம்பித்து ஈச்வரனது மற்ற ஸ்வரூபங்களில்கொஞ்சமேனும் த்வேஷமன்னியில் அவரவர்களும் தன்தன் வர்ணாச்ரம தர்மங்களை அனுஷ்டித்து மிகுதியுள்ள காலங்களில் எப்பொழுதும் சரீரவியோகம் வரையில் சாலக்கிராம சிலை, பாணம் முதலியவைகளிலோ சூரிய மண்டலத்திலோ ஓம்காரத்திலோ, அல்லது ஹிருதயத்திலோ நிரந்தரமாக அனுஸந்தானம் செய்தல் மிகமுக்கியமான ஈச்வரோபாஸனமானமாகும். ஜீவன் எந்தெந்த ரூபவிசேஷத்தை நினைத்துக்கொண்டு சரீரத்தை விடுகிறானோ, அந்தந்த ரூப விசேஷத்தையே பிறகு அடைகிறான்

என்கிற சாஸ்திரத்தை அனுசரித்து ஸ்ரீ பகவான் இதுவரையில் எவ்வளவோ சரீரங்களை எடுத்து ஸம்ஸாரத்தில சுழன்றது போல் இச்சரீரத்திற்கு பிறகும் அவ்விதம் சுழலாமல் என்னையே அடைவதற்கு அச்சமயத்தில் என்னுடைய ஸ்மரணமே வேண்டும். அது எப்பொழுதும் என்னை தியானம் செய்கிறவர்களுக்கே என் அனுக்கிரஹத்தால் ஏற்படும். ஆதலால் எக்காலங்களிலும் என் தியானம் மிக அவசியம் என்பதை,

तस्मात् सर्वेषु कालेषुमामनुस्मर युध्य च

என்னும் சுலோகத்தால் ஸ்பஷ்டமாக உபதேசிக்கிறார். நன்கு பகுத்தறிவை அடைந்தும் எப்பொழுதும் நல்வழியில் செல்ல முயற்சித்தும் வருகிற ஜீவனது மனதை பலவந்தமாக இழுத்து பலவழிகளில் கெடுப்பதையே சுபாவமாகக் கொண்ட இந்திரியங்கள் திருடர்கள்போல் மனதாகிற தனத்தை அபகரித்துவிடுகின்றன. அம்மனமாகிற தனத்தை இந்திரியங்களாகிய திருடர்கள் அபகரிக்காவண்ணம் ஈச்வரன் என்னும் மகாராஜனிடத்தில் ஒப்புவித்தல் அம்மனப் பொருளைக் காப்பதற்கும் இந்திரிய திருடர்களை அடக்குவதற்கும் காரணமாகிறது. இதை ஈச்வரன்

"यततो ह्यपि कौन्तेय पुरुषस्य विपाश्चितः ।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रसभंमनः ॥
तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीतमत्परः ।
वशे हियस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञाप्रतिष्ठिता ॥

என்று கீதையில் ஸூசனம் செய்கின்றார்.

ஈச்வரதியானம் சிறந்த ஓர் பிராயச்சித்தம் என்பதை பகவான்

"अपि चेत्सुदुराचारः भजतेमामनन्यभाक् ।
साधुरेव समन्तव्यः सम्यक्व्यवसितोहि सः ॥

இச்சுலோகத்திலுள்ள பாபங்களை போக்குகிற மற்ற பிராயச்சித்தங்களைக் காட்டிலும் ஈச்வர தியானத்திற்கு பேதத்தை தெரிவிக்கிற एव காரத்தால் வெளிப்படுத்துகின்றார். கல்பதருகாரர்களும் अन्तस्तद्धर्माधिकरण த்தில் வேதங்களுக்கு உண்மையில் ஒருவித விசேஷமுமற்ற சுத்தமான ஈச்வர ஸ்வரூபத்தையே போதிப்பதில் மிக தாத்பர்யமிருந்தபோதிலும் அவ்வேதங்கள் அப்பெரும்

தத்துவத்தில் மனதை நிறுத்த சக்தியற்றவர்களான மாந்தர்களி டத்தில் உள்ள இரக்கத்தால் ஈச்வரனுக்கு பல விதங்களான நாம ரூபாதிகளை கல்பித்து பலவித உபாஸனங்களை உபதேசிக் கின்றன. மனிதர்கள் அவ்வுபாஸனங்களில் ஏதாகிலும் ஒன்றில் ஈடுபட்டு முறைப்படி எக்காலங்களிலும் அவ்வுபாஸனத்தைச் செய்து அவர்களின் மனதிற்கு வசீகாரம் ஏற்பட்டபின் சுத்த பிரும்மத்தின் அனுபவத்தை அடைகிறார்களென்று ஸகுணேச் வரனின் தியானத்தை மனதின் வசீகாரத்திற்கு மிக ஸாதன மென கூறிஇருக்கிறார்கள். எப்பொழுதும் தங்களுடைய ஸகுண ரூபத்தையோ அல்லது நிற்குண ரூபத்தையோ பஜிக்கிறவர்களுக் குள் "எவர்கள் மோக்ஷோபாயத்தை அறிந்தவர்கள்" என்ற அர்ஜுனனது கேள்விக்கு, என்னுடைய நிற்குண ரூபத்தை அனுஸந்தானம் செய்வது மிக கிலேசமுள்ளதானதால், எப் பொழுதும் என் ஸகுணரூபத்தை சிறந்த பக்தியுடன் பஜிப்பவர் களே மோக்ஷோபாயமறிந்தவர்களுள் சிறந்தவர்கள். அவர்களை நான் என்னுடைய உண்மையான நிற்குண ரூபத்தின் ஞானத்தை கொடுத்து ஸம்ஸாரக் கடலிலிருந்து கரை ஏற்றுகிறேன் என்று ஈசன் பதில் கூறி இருக்கிறார். எவன் மற்றதில் மனம் வைக் காமல் என்னை என்னிடத்தில் மிகுந்த பக்தியுடன், இலை, புஷ் பம், பழம், ஜலம் முதலிய மிக சுலப பதார்த்தங்களில் ஏதேனு மொன்றையாவது கொடுக்கின்றானோ, பரிசுத்தமனமுள்ள அம் மனிதனது அப்பொருளையும் அப்பதார்த்தங்களின் குணங்களை விசாரியாமல் அவனது சிறந்த பக்திக்கு ஈடுபட்டு மிகுந்த ஸந் தோஷத்துடன் நான் சாப்பிடுகிறேன். ஜீவர்கள் இயற்கையாக எதைச் செய்தாலும், புசித்தாலும் அல்லது ஹோமம் செய்தா லும், தானம் செய்தாலும், தவம் செய்தாலும் அவற்றை எல் லாம் மனமொப்பி என்னிடம் அர்ப்பணம் செய்வதால்மட்டும் நான் மிக திருப்தி அடைகிறேன் என்றும் தனது உபாஸனம் சிறந்ததென்பதை ஈசன் உபதேசித்துள்ளார். இவ்விதம் தன் தன் தருமங்களை சரிவர அனுஷ்டிப்பதுடன் ஸகுணேசனது தியானத்தையும் செய்கிறவர்களுக்கு மனதின் சுத்தியும் ஒரு நிலையும் ஏற்பட்டு அவ்வெல்லாவற்றிற்கும் பயனாகிய ஈசனது உண்மையான நிற்குண ரூபத்தின் நிரந்தர சிந்தனமென்கிற உயர்ந்த நிலை ஏற்படுகிறது. அந்நிலையை அடைந்தவர்ளே கிருத

கிருத்தியர்கள், அவர்களே பிராம்மணர்கள், கிருத்ஸனர்கள், கார்பண்யமற்றவர்கள். அவர்களது ஆனந்தக்கடலின் லேசலே சத்தையே மற்ற யாவரும் அனுபவிக்கின்றார்கள். அந்நிலை எவ்வளவோ ஜன்மகோடி சதங்களில் செய்த சுகிருதபரிபாக விசேஷங்களால் மட்டும் அடையக்கூடியது. அச்சிறந்தத் தீரனே மகாத்மா, அவன் ஈச்வரனே. மற்றவர்கள் ஈசனைச் சேர்ந்தவர்களேயல்லாது ஈச்வரனாகமாட்டார்கள். இவ்வித உயர்ந்த நிலையாகிற ஈசனது உபாஸனத்திலேயே கீழ்ச்சொல்லிய எவ்வித உபாஸனங்களும் உபயோகமடைகின்றன. இப்பெரும் பதவியை துவிஜ ஜன்மமான இப்பிறப்பிலேயே, கீழ்ச் சொன்னவாறு ஈசனது உபாஸனங்களால் அழுக்கற்ற கண்ணாடி போல் பரிசுத்தமான மனதால் அனுபவிப்பது சுலபமே யல்லாது இப்பிறப்பை காட்டிலும் சிறந்த தேவகந்தர்வாதிகளின் ஜன்மங்களில்கூட அங்கங்கு விஷயப்பற்றுதல் அதிகமானதால் அடைவதரிது. உயர்ந்த பிரும்ம லோகம் போனால் நன்கு இச்சிறந்த நிலை அடையலாமென்பது திண்ணமே. ஆனால் அப்பிரும்மலோகம் செல்வது மிகக் கடினமானது. ஆகையால் இந்த துவிஜ ஜன்மங்களிலேயே கீழ்ச்சொல்லியவாறு அவரவர்களும் தன் தன் தர்மங்களை ஒழுங்கு முறையில் அனுஷ்டித்து சகுணேசனை தியானித்து அவைகளின் பயனாகிய தன்னை ஈசனாகவே அனுபவிக்கின்ற இவ்வுயர்ந்த நிலையிலிருக்கவேணும் என்று சுருதி வாக்யங்கள் உபதேசம் செய்கின்றன இவ்வுபன்யாஸத்தை ஈசனது சரண ஸரோஜங்களில் அர்ப்பணம் செய்கின்றேன்.

சாந்தோக்யம்

(7-வது அத்யாயம்)

(பழூர் ப்ரம்மஸ்ரீ சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்.)

சாந்தோக்யம் 7-வது அத்யாயத்தில் ஸ்கந்தர் நாரதருக்கு பூம வித்யையை உபதேசிக்கிறார். உபதேசம் பெற வந்த நாரதரை என்ன தெரியுமென்று கேட்கிறார். தான்படித்த எல்லாவற்றையும் நாரதர் சொல்கிறார். இதைப் பார்தோமானால்

நாரதர் படிக்காத வித்யைகளே இல்லையெனலாம். இவ்வளவு படித்தும் தனக்கு சோகம் விலகவில்லை யென்றும் தன்னைக் காக்க வேண்டுமென்றும் பிரார்த்திக்கிறார். நாரதருடைய மனோ நிலைமையை அறிந்த ஸனத் குமாரர் அவருடைய மனதை கிரமமாக ப்ரஹ்மத்தினிடம் கொண்டுபோவதற்காக முதலில் அவர் வாசித்ததெல்லாம் 'நாம' என்று சொல்லி அதையே ப்ரஹ்மமென்று தியானிக்கும்படி உபதேசிக்கிறார். இது தான் ப்ரதீகோபாஸனம். சோகத்தை தொலைக்கிற ஆத்ம ஞானத்தையடைய விரும்பிய நாரதர் இதில் திருப்தியடையாமல் நாமாவுக்கு மேல்பட்ட தத்வத்தை பரீக்ஷிப்பதற்காக உடனே ப்ரஹ்ம தத்வத்தை யுபதேசிக்காமல் நாமாவுக்கு காரணமான வாகிந்திரியத்தை ப்ரஹ்மமென்று தியானிக்கச் சொல்கிறார். இதிலும் திருப்தியடையாமல் நாரதர் கேட்கவே, மனஸ், ஸங்கல்பம், சித்தம், தியானம் என்று மேல் மேல் உயர்ந்ததான ப்ரதீகங்களைச் சொல்லி நாரதருடைய மனதை லௌகிக விஷயத்திலிருந்து சாஸ்திரீய விஷயங்களுக்கு கொண்டுபோவதற்காக விக்ஞானம், பலம், அன்னம், ஜலம், தேஜஸ், வாயு, ஆகாசம், ஸ்மிருதி, ஆசை, ப்ராணன் என்ற ப்ரதீகங்களை உபதேசிக்கிறார். கீழே சொன்னதைக் காட்டிலும் மேலே சொன்னது உயர்ந்தது என்பதற்கான காரணங்களை பகவத்பாதாள் சாந்தோக்ய பாஷ்யத்தில் நன்கு விவரித்திருக்கிறார்கள். எல்லாவற்றையும் விட ப்ராணன்தான் உயர்ந்தது. வண்டிச்சக்கரத்தின் நடுவிலுள்ள குடத்தில் ஆரக்கால்கள் கோர்க்கப்பட்டிருப்பது போல் ஸர்வ ஜகத்தும் ப்ராணனிடம் கோர்க்கப்பட்டிருக்கிறது. ஸர்வ ஜகத்தும் ப்ராணன்தான். ஒரு புத்ரன் தன் பிதாவை நிந்திப்பானேயாகில் அவனை எல்லோரும் வெறுக்கிறார்கள். அதே குமாரன தன் பிதா இறந்தபிறகு அவர் சரீரத்தில் நெருப்பை போட்டாலும் நிந்திப்பதில்லை. சிலாகிக்கிறார்கள். கீழ் சொல்லப்பட்ட நாமா முதல் ஆசை வரையுள்ள ஸகலத்திற்கும் மேல்பட்டதான ப்ராணனை உபாஸிக்கிறவன் அதிவாதி. இவ்விதம் ஸனத் குமாரர் சொன்னதும் நாரதர் மேலே ஒன்றும் கேட்கவில்லை. கேட்காவிட்டாலும், உத்தமாதிகாரியான சிஷ்யன் தன்னிடம் வந்தால் மிகவும் உயர்ந்த தத்வங்களை உபதேசிக்கவேண்டியது ஆசார்யனுடைய கடமையானபடியால் குருவே உபதேசிக்கிறார். एष तु वा आतिवदति यः

यत्येनाति वदति இந்த வாக்யத்தில் 'து' என்றிருப்பதால் இது கீழே சொன்ன ப்ராணனைப் பற்றியதில்லை. ப்ராணனை யறிந்தவன் அதிவாதியாக ஆனாலும் ஸத்யமான ப்ரஹ்மத்தை யறிந்தவன் தான் உண்மையான அதிவாதியாக ஆகமுடியுமென்று குரு சொன்னதும், நாரதர் ஸத்யத்தைப் பற்றிக்கேட்க, அதற்கு ஸாதனமாக விஜ்ஞானம் (சாஸ்திர தாத்பர்ய நிர்ணயம்) மனனம் (யுக்திகளால் அனுசிந்தனம்) சிரத்தை, குருசுச்ரூஷை, ப்ரயத்னம், உத்தமமான சுகத்தையடையவேணுமென்ற உத்கடமான இச்சை இவைகளை வரிசையாகச் சொல்லிவிட்டு கடைசியில் சுக ரூபமான ப்ரஹ்மத்தை உபதேசிக்கிறார். சுகமென்பது அகண்டமானது. பரிச்சின்னமான வஸ்துவில் சுகம் கிடையாது. எதில் தான் வேறாக இருந்து மற்றொரு வஸ்துவை பார்ப்பதும் கேட்பதும் கிடையாதோ அதுதான் பூமா. இதற்கு ஆதாரமான வஸ்து கிடையாதென்று பரப்ரஹ்மத்தையே பூமா என்ற பெயராலுபதேசித்து, அதுவே கீழும் மேலும் உள்ளும் வெளியுமிருப்பதற்காகச் சொல்லி, இந்த பூமாவானது ஜீவனைக்காட்டிலும் வேறுபட்டதோ என்ற ப்ரமத்தை நிவர்த்திப்பதற்காக இதையே அஹம்பதத்தாலும், அஹம்பதார்த்தத்திலடங்கின சரீராதிகளை விட்டு சுத்தமான சைதன்யத்தை கிரஹிப்பதற்காக ஆத்ம பதத்தாலும் சொல்லி ஜீவப்ரஹ்மைக்யத்தை உபதேசித்தார். பிறகு இந்த பூமாவை யறிந்தவனுக்கு ஸகலவித போகங்களுமுண்டு. இந்த லோகத்தில் ஸ்திரீகளாலும் மற்றுமுள்ள பொருள்களாலும் உண்டாகுமானந்தம் மோக்ஷத்தில் கிடைக்கும். இதனால் அங்கு உண்மையில் ஸ்திரீகளிருப்பதாக நினைக்கக்கூடாது. கிணற்றுத்தவளை மாதிரி விஷய சுகத்திலேயே ஈடுபட்டிருப்பவனுக்குப் புரிவதற்காக சொல்லப்பட்டது. எந்த ப்ரஹ்மானந்தமாகிற ஸமுத்ரத்தில் விஷயானந்தங்களெல்லாம் திவிலைகளாயிருக்கின்றனவோ அதில் ஸகலானந்தமும் அந்தர்கதமென்று தாத்பர்யம். எல்லாமாகவும் அவன் ஆகிவிடுகிறான். எல்லாவற்றிற்கும் ஸாதனமாக முதலில் ஆஹார சுத்திவேண்டும். மனது அன்னத்தால் விருத்தியடையக் கூடியது. தாமஸமான ஆஹாரத்தால் மனத்திற்கு தோஷமேற்பட்டு சூக்ஷ்மவஸ்துவை கிரஹிக்கும் சக்திபோய்விடும். ஆஹாரமென்றால் அன்னம் மட்டுமல்ல. இந்திரியங்களால் கிரஹிக்கப்படும் சப்தம் முதலிய

விஷயம் ஸாத்விகமாயிருக்கவேண்டும். இவ்விதம் ஞானமடைந்தவனுக்கு மனது ஆத்மா இரண்டுக்கும் அனாதிகாலமாயிருந்த முடிச்சு அவிழ்ந்துவிடுகிறது. மனதையும் ஆத்மாவையுமொன்ருக எண்ணிக்கொண்டிருந்த ப்ரமம் நீங்கிவிடுகிறது. ஸகல பந்தங்களும் எரிந்து சாம்பலாகிவிடுகின்றன. இந்த ப்ரஹ்மம் நம் சரீரத்திலேயே இருந்தாலும் ஸாக்ஷாத்காரம் ஏற்பட்டால்தான் நம் பந்தம் நீங்குகிறது. அரணிக்கட்டையில் நெருப்பு இருந்தாலும் கட்டையை எரிப்பதில்லை. அதைக் கடைந்து நெருப்பை வெளியில் கொண்டுவந்தால் கட்டையை எரித்து விடுகிறது. இதுபோலத்தான் நாரதர் ஏற்கனவே முக்யாதிகாரி. நல்ல பக்வமான மனது. ஆதலால் நாரதருக்கு உபதேசித்து முடித்ததும் ப்ரஹ்மஸாக்ஷாத்காரமேற்பட்டுவிட்டது. இவ்விதம் நாரதருக்கு உபதேசம் செய்த ஸனத் குமாரர் ஸ்கந்தர் என்பதாக உபநிஷத்தின் முடிவு. ஸச்சிதானந்த ரூபியான பரமசிவனிடமிருந்து சிதம்சம் மட்டும் தனியாக உருவெடுத்ததுதான் சுப்ரஹ்மண்யர். தன்னிடம் சிதம்சம் இல்லாததால்தான் ஈஸ்வரன் ஸ்கந்தரிடமிருந்து உபதேசத்தைப் பெறுகிறார். எல்லாருமவருடைய கிருபையடையவேணுமாக!

ஸர்வதர்சனங்களும் அத்வைதத்தில் பரிஸமாப்தி.

(பிராந்தியங்கரை ப்ரம்மஸ்ரீ S. சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்.)

"सर्वे वेदा यत्पदमामनन्ति" என்று கடோபநிஷத்தில் யமதர்மராஜன் நசிகேதஸுக்கு உபதேசம் செய்கிறார். 'वेदैश्चसर्वैरहमेव वेद्य' என்று ஸ்ரீபகவான் கீதையில் உபதேசம் செய்கிறார். ஸமஸ்த வேதங்களும் ப்ரம்ம தத்துவத்தையே தாத்பர்யத்துடன் உபதேசிக்கின்றன என்பது அவ்வுபதேசங்களின் பொருள். வேதமானது கர்மகாண்டம், உபாஸனகாண்டம், ஞானகாண்டம் என்று மூவகைப்படும். கர்மகாண்டமும் விதி மந்திரம் நாமதேயம்

அர்த்தவாதம் என்று அநேக பாகங்களுள்ளது. அவைகளில் விதி என்பது அனுஷ்டிக்கத்தகுந்த தர்மங்களில் புருஷனை பிரேரணை செய்து லௌகிக விஷயங்களில் போகாமல் தடுத்து அவன் சித்தத்தை சுத்திசெய்கின்றன. இல்விதம் சுத்த சித்த னுக்கு ஆத்மஞானம் வேணுமென்ற அவா ஏற்படுகிறது. காமிய கர்மங்களும் பலத்தை உத்தேசிக்காமல் செய்யப்பட்டால் சித்த சுத்தி என்று சொல்லப்படும் பாபக்ஷயத்தைக் கொடுக்கும். மந்திரம் முதலான பாகங்களோ விதியோடு சேர்ந்து கர்மாக் களில் உபயோகத்தை யடைந்துதான் பிரயோஜனத்தை யடை கின்றன. ஆகவே ஸமஸ்தமான கர்மகாண்டமும் ஆத்ம ஸ்ரூபத்திலேயே தாத்பர்யமுள்ளன. உபாஸனா காண்டமானது மானஸ கர்மமாகிற உபாஸங்களைத் தெரியப்படுத்துகிறது. அவைகளில் சில விஷய ஸுகபலங்களையும் சில கிரமமுக்தி பலத்தையும் கொடுக்கின்றன. ஆனால் எல்லாவற்றிற்கும் சித்தத் தை ஏகாகரமாகச் செய்யும் குணமிருக்கின்றது. அவிதம் நிம் மதியை அடைந்த சித்தம் ஆத்மஞானத்துக்கு யோக்யமா கிறது. ஞான காண்டமோ நேராகவே பிரம்ம ஸ்வரூபதை தெரிவித்து புருஷனை கிருதார்த்தனாகச் செய்கிறது. இவ்வா றாக ஸமஸ்த வேதந்தளுக்கும் அத்விதீய பிரம்ம ஸ்ரூபத்தி லேயே தாத்பர்யம் என்று ஏற்படுகிறது. ஸகல வேதங்களுக்குப் போல் ஸகல தர்சனங்களுக்கும் ஷை பிரம்மஸ்வரூபத்திலேயே தாத்பரியம் சொல்லலாம் எல்லா தர்சனங்களுக்கும் அத்வை தத்தில் தாத்பரிய மென்பது புராணத்தில்

"वेदाः सर्वे पुराणानि स्मृतयो भारतं तथा ।
अन्यान्यपि च शास्त्राणि तथा तर्काश्च सर्वशः ।
शैवागमाश्चविविधाः आगमा वैष्णवा अपि ।
अन्यागमाश्च विदुषामनुभूतिस्तथैव च
असिन्थेंस्वसंवेद्यपर्यवस्यन्तिनान्यथा

என்கிற வாக்கியங்களால் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. சிவமஹி ம்நஸ ஸ்தோத்திரத்தில்

त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति
प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदं अदः पथ्यमिति च ।

रुचीनां वैचित्र्यात् ऋजुकुटिलनानापथजुषां
नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ।

என்னும் சுலோகத்திலும் ருஜுவாயும் குடிலமாகவுமுள்ள வேதாந்தம் முதலான நாஞவித மார்க்கங்கள் அவ்வித மனிதர்களுடைய ருசியின்வை சித்திரியத்தால் எற்பட்டவையே ஒழிய எல்லாவற்றிற்கும் அடைய வேண்டிய இடமாதி ஆத்தம தத்வம் ஒன்றே என்று சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. தர்சனங்களில் நாஸ்திக கஷ்டம் என்பது சாரவாகம் ஜைனம் பௌத்த மதத்தில் நான்கு பிரிவுகள் என்பவை அவைகளில் சார்வாகமதம் சரீரத்தை ஆத்மாவாக உபதேசித்து பாஹ்ய விஷயங்களில் புத்ர மித்ராதிகளில் ஆத்ம புத்தியை விலக்கி தேகத்தில் அதை ஸ்திரப்படுத்தி பிறகு அதையும் விலக்கி பிராணமய கோசம் வழியாக ஆத்மஸ்வரூப ஞானத்திற்காக. ஜைனமதம் மோக்ஷ மார்கத்தில் போகிறவனுக்கு சீதோஷ்ணாதி ஸஹனம் அவசியமானபடியால் அதை முக்யமாக உபதேசிப்பதற்காக. பௌத்த மதங்கள் ஸமஸ்த வஸ்துக்களையும் க்ஷணிகம் என்று உபதேசித்து பரம வைராக்யத்தை ஸம்பாதித்துக் கொடுப்பதற்காக. ஆஸ்திகமதங்கள் வைசேஷிகம் நியாயம் பூர்வமிமாம்ஸா, ஸாங்கியம், யோகம், வேதாந்தம் என்னும் ஆறு தர்சனங்கள் இவைகள் ஆத்ம ஸாக்ஷாத்காரத்தைக் கொடுப்பதால் தர்சனம் என்று வழங்கப்படுகின்றன. வேதத்தை பிரமாணமாக ஒப்புக்கொள்வதால் ஆஸ்திக தரிசனம் எனப்படும். இவைகள் எல்லாம் ஸர்வக்ஞர்களான ரிஷிகளால் செய்யப்பட்டபடியால் அத்வைதத்தில் பரம தாத்பர்யமுள்ளவைகளாகிலும் கீழ்தர அதிகாரிகளை உத்தேசித்துதான் நேருக அத்வைதத்தை சொல்லாமல் மாறுபாடக இருக்கின்றன.

कपिलो यदि सर्वज्ञः काणादो नेति का प्रमा ।
तावुभौ यदि सर्वज्ञौ मतिभेदः कथं तयोः

என்று பிராசீனமாக உள்ள ஆக்ஷேபத்திற்கு அவகாசமில்லை. அதிகாரிகளின் புத்தியை அனுசரித்து அந்தந்த சாஸ்திரங்கள் ஏற்பட்டிருக்கின்றன என்பது கருத்து. உதாகரணமாக, ஸாங்க்யம் யோகம் இவைகளில் ஆத்மா ஸத்ரூபியாகவும் சித்ரூபியாகவும் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது ஆனல் பிரகிருதி அதன்

விகாரங்களாகிய பிரபஞ்சம் ஸத்யம் என்றும் ஜீவர்கள் அனேகர் கள் என்றும் வேதாந்த விருத்தமான விஷயங்களும் சொல்லப் பட்டிருக்கின்றன. ஆத்மா ஆனந்தரூபன் என்று சொல்லவில்லை இருந்தாலும் இந்த விஷயங்கள் அவர்களால் ஒப்புக்கொள்ளப் பட்டவை என்று விசாரத்தினால் நிர்ணயிக்கலாம் அவர்கள் கைவல்ய தசையில் ஆத்ம பேதமும் பிரபஞ்சமும் தோன்றுகிற தில்லை என்பர் தோன்றுவிடில் அவை இருப்பதில் என்ன பிர மாணம். பிரமாண மில்லாமல் வஸ்து ஸித்திக்காது ஆகயால் ஆத்ம ஞானத்தால் அவை நிவர்த்தியடைந்தன என்று சொல்ல வேணும். இதே மித்யாத்வம் என்பது ஆத்மா ஆனந்தரூபி என்பது யோக சாஸ்திரத்தில் சொல்லிய ஜைகீஷவ்யோபாக்யா னத்தால் வெளிவருகிறது. ஜைகீஷவ்ய ரென்பவர் யோகாப்யா ஸம் செய்து அணிமாதி ஸித்திகளை அடைந்து அநேக ஜன் மங்களை ஸ்மரித்து அதிலும் விரக்தராகி கடைசியில் திவ்ய ஞானத்தைப் பெற்றார் அவரை தரிசிக்க வந்த ஆவட்யர் என்ப வர் அவரைப் பார்த்து பத்து கல்பங்களில் தேவபாவத்தையும் மனுஷ்ய பாவத்தையும் முறையே அனுபவித்த உமக்கு ஸுகம் அதிகமா துக்கமதிகமா என்று வினவ அவர் நான் அனுபவித்த தெல்லாம் துக்கமே என்றார். நீரனுபவித்த அணிமாதி ஸித்தி களும் துக்கமா என்று மறுபடியும் ஆட்யர் கேட்க ஜைகீஷவ்யர் சொல்லுகிறார். அணிமாதி ஸுகங்கள் விஷய ஸுகத்தை அபே க்ஷித்து அதிகமானாலும் கைவல்ய ஸுகத்தையபேக்ஷித்து துக் கமே"— என்றார், இதனால் கைவல்யத்தில் ஸுகமுண்டென்பது ஏற்பட்டது அப்பொழுது விஷயமில்லாதபடியால் அது ஆத்ம ஸ்ுகம் என்பது தீர்மானம். இதுபோல் நியாயவைசேஹிக மதங்களிலும் முக்தனுக்கு ஸமஸ்த பிரபஞ்சமும் தெரியவில்லை என்பதும் ஆத்மபேதம் தெரியவில்லை என்பதும் ஸமானம். ஆகயால் அவர்களுக்கும் பிரபஞ்சம் மித்யை என்பது ஸம்மதம் என்று சொல்லலாம். மோக்ஷம் என்பது இந்திரன் பிரஜாபதி முதலியவர்களின் பதவியைக் காட்டிலும் உயர்ந்ததாகக் கருதப் பட்டு எல்லோராலும் பிரார்த்திக்கப்படுவதால் ஸுகஸ்வரூப மென்று சொல்லலாம், எல்லோராலும் அபிலஷிக்கப்படுவது என் பதே ஸுகத்தின் லக்ஷணமல்லவா? முக்தியில் ஞானமில்லை என்ப தற்கு விஷய ஞானமில்லை என்பது பொருள். ஸ்வரூபஞானமோ

மோக்ஷத்திலுமுள்ளது இல்லாவிடில் மோக்ஷாநந்தம் பிரகாசிக்காமல் புருஷார்த்த மன்னுயில் போக நேரிடும். மீமாம்ஸா சாஸ்திரிகாரர்களோ தங்கள் சாஸ்திரத்துக்கு வேண்டிய ஆத்ம ஸ்வரூபத்தை நிரூபித்திருக்கின்றனர். அதாவது தேஹாதிகளைக் காட்டிலும் வேறே கர்த்தாபோத்தாவான ஆத்மா கர்ம சாஸ்திரத்தில் அதிகாரி அந்த ஆத்மஸ்ரூபம் மீமாம்ஸையில் நிரூபிக்கப்பட்டிருக்கிறது. நிர்குணனுகவும் நிர்விகாரனுகவுமுள்ள சுத்த ஆத்மஸ்வரூபம் கர்ம சாஸ்திரத்தில் உபயோகமற்றது; பின்னும் கர்மானுஷ்டானங்களுக்கு விரோதமானது. இதை நன்குணர்ந்துதான் அவர்கள் இவ்வித ஆத்மஸ்ரூபத்தை நிரூபிக்கவில்லை. பிரபாகரர் என்னும் மஹாமீமாம்ஸகர் தம்முடைய பிருஹதீ என்னும் கிரந்தத்தில் சொல்லியுள்ளார் "அஹங்காரம் மமகாரம் என்பது தேஹாதிகளில் விபரீத ஞானம் என்னும் தத்வம் விரக்தர்களான முமுக்ஷுக்களுக்கே சொல்லத் தகுந்தது. கர்மாதிகாரிகளுக்கு சொல்லத் தகுந்ததல்ல ஆகயால் பூஜ்யரான பாஷ்யகாரர் அதை இவிடம் சொல்லவில்லை. தெரியாத்தனமல்ல" குமாரிலஸ்வாமியுங்கூட ஆத்மஞானம் ஸ்திரப்படுவதற்கு வேதாந்தங்களை ஸேவிக்க வேணும் என்று கூரியுள்ளார்.

பின்னும் அத்வைத சாஸ்திரத்துக்கு வேறு சாஸ்திரங்களோடு விரோதமில்லை என்று கௌடபாதாசாரியள் சொல்லியிருக்கிறுர். வாதிகள்தான் தன்னுடைய ஸித்தாந்தத்தை ஸ்திரப்படுத்தும் பொருட்டு ஒருவருக்கொருவர் சண்டை செய்கின்றனர். அத்வைதியோ அவர்களுடன் சண்டையிடுகிறதில்லை. ஏனெனில் அவர்கள்தன் ஸ்வரூபத்துகே சேர்ந்தவர் ஒரு சமயம் தவறுதலால் நம்முடைய நாக்கையே பல்லால் கடித்துக் கொண்டுவிட்டால் யார்மேல் கோபங்கொள்ளுவது?

பின்னும் அத்வைதம் பரமார்த்தம்ானது த்வைதமோ அபரமார்த்தம், பரமார்த்தவாதிக்கும் இதரனுக்கும் விரோதமில்லை. உதாரணமாக:— ஒருவன் மதம்பிடித்த யானைமேலேறி சண்டைக்குக்கிளம்புகிறுன். மற்றொருவன் பூமியில் நின்றுகொண்டு மெய்மறந்து "நானும் உன்போல் யானைமேலிருக்கிறேன். சண்டைக்குத்தயார் யானையை விடுபார்க்கலாம்" என்று

சொல்லுகிறான். அப்பொழுது முதல் கூறியவன் யானையை விடுக்கிறதில்லை. எதிரி ஏதோ பிதற்றுகிறானென்று எண்ணி சும்மாகிறான். இதுபோல் அத்வைதியும் த்வைதியைப் பார்த்து எண்ணுகிறான்.

பின்னும் அத்வைதியானவன் விருத்தமான விஷயங்களை விசாரிப்பதற்கு இதரர்களிடம் கொடுத்துவிட்டு தான் ஸுகமாயிருந்துவிடலாம். ஏனெனில் தனக்கு இஷ்டமான ஆத்ம ஸ்வரூபத்தை ஒருவரும் நிராகரிக்க முடியாது. எவன் நிராகரிப்பதற்குப் புறப்படுகிறானோ அவனே பிரம்ம ஸ்வரூபம். இந்த உண்மையை நன்குணர்ந்தவரான ஸ்ரீஹர்ஷர் என்றும் பெரியவர் தம்முடைய கண்டனம் என்னும் நூலில் "மத நிராகரணத்திற்காக நாம் கூறிய யுக்திகளால் (அத்வைத ஸித்தாந்தத்தை தூஷித்தாலும் அத்வைதம் கெட்டுப்போகாது. ஆகையால் மேற்கூறிய யுக்திகளை ஸித்தாந்த மார்க்கத்திலும் உபயோகித்துக் கொள்ளலாம்'' என்று அருளிச் செய்தனர்.

ஸகல தர்சனங்களும் அத்வைதத்தில் தாத்பர்யமுள எனபது பகவத் பாதாளுடைய பிருதாவளியிலிருந்தும் அறியலாம். அவைகளில் ஷண் மதஸ்தாபனாசாரியாள் என்று சொல்லப் பட்டிருக்கிறது. அதற்கு சைவம், வைஷ்ணவம், சாக்தம், காபாலிகம் காணாபத்யம், ஸௌரம் என்னும் மதங்களை ஸ்தாபித்தவர் என்று பொருள். இந்த மதங்களோ ஒன்றுக்கொன்று விரோதமானவை. எல்லா மதங்களும் த்வைதத்தைக் கைகொண்டவை அப்படியிருக்க அத்வைத சாஸ்திர ப்ரவர்த்தகாரன பகவத்பாதாள் அவைகளை எப்படி ஸ்தாபிக்கமுடியும்? ஆகயால் அம்மதங்களுக்கு பரம தாத்பர்யம் அத்வைதத்திலேயே உள்ள தென்பது ஆசார்யாளின அபிப்பிராய மென்பது நன்கு விளங்குகிறது.

சாந்தோக்யம் 8-வது அத்தியாயம்.

(ஆங்கரை ப்ரம்மஸ்ரீ ரங்கஸாமிசாஸ்திரிகள்.)

இந்த அத்தியாயத்தில் தஹர வித்யை பிரஜாபதி வித்யை யென இரண்டே கூறப்படுகின்றன. அதற்கும் அர்ச்சிராதி மார்க்கமாக பலம் பிரும்மலோக பிராப்தியே. இதைத் தனியே இவ்வத்துவைத சபையில் உபன்னியாச விஷயமாகக் குறிப்பிட்டதிலிருந்தே இந்த தஹர வித்யை மிகவும் உயர்ந்ததென்றும் இதை உபாஸிப்பவர்கள் பிரும்மலோகம் புகினும் அங்கு ஞான முதிக்கப்பெற்று கட்டாயம் பரம முக்தியை அடைவார்கள். அவர்களுக்குப் புனரர்அவிருத்தி இல்லை என்றும் தெளிவு. இது பற்றியே ஸ்ரீமத் பாகவதம் ஸ்ருதி கீதையில் ஸ்தூலதர்சிகள் கர்ம மார்க்க மோகத்தால் மணி பூராதிகளில் ஈசனை உபாஸிக்கிறார்களென்றும் சூக்ஷமதர்சிகளான மகரிஷிகள் நாடிமார்க்கமாய் பிரும்மத்தை அடையக்கூடிய தஹரத்தையே உபாஸிக்கிறார்களென்றும் அதினாலேதான் ப்ரம்மஸ்தானத்தை அடைந்து திரும்ப ஸம்ஸாரத்தில் உழல்வார்கள் என்றும் கூறியிருக்கிறது. ஸ்ரீலலிதா ஸஹஸ்ர நாம பாஷ்யத்திலும் ஸ்ரீலலிதா தேவியை ஸ்ரீதண்ட நீதிஸ்த தகரா காசரூபிணீ என்று தாரகாசமாகவே பாவிக்கும்படி உரைத்துள்ளது. இப் பேர்ப்பட்ட தஹரவித்யையை நிருபிப்பதே இவ்வத்தியாயத்தின் முக்ய கருத்து. அதிலும் உபாஸ்ய ஸ்வரூபம் உபாஸனீய குணங்கள், உபாஸ்நாஸ்தானம், உபாஸனபலம். அதற்கு ஸாதன ஸம்பத்து அதற்கு அங்க பூத மந்திரம் என இவைகளைச் சொல்வதே நிரூபண மாதலால் அவைகளைப் பற்றி ஸ்ரீ ஸதா சிவ பிர்மேந்திராளின் குருவாகிய ஸ்ரீபரமசிவேந்த ஸரஸ்வதி ஸ்வாமிகளால் தகரவித்யா பிரகாசிகை யென்ற கிரந்தத்தில் விவரித்திருக்கிறபடி உரை செய்து பின்னர் உபநிஷத்தின் பத வாக்கியங்களை விளக்க முன் வருகிறேன். தஹரவித்யையில் தியானிக்கவேண்டிய ரூபம் சிவஸ்ரூபமே; சிவஏகோத்யேய: சிகங்கர: ஸம்பூர்ண அகாஸமத்யே என்ற உபநிஷத்துக்கள் இதை விவரிக்கின்றன. தியானிக்க வேண்டிய குணங்கள் என்னவென்றால் கைவல்லிய உபநிஷத்து தைத்திரியோபஷத் பிருஹதாரண்யோபஷத்து சாந்தோக்யோபநிஷத்து என நான்கு உபநிஷத்துக்

களில் தஹர வித்தை நிருபிக்கப்பட்டிருக்கின்றது. ஒரே வித்யை அனேக உபநிஷத்துக்களில் பல்வேரு குணங்களுடன் கூறப்பட்டிருந்தால் அவையனைத்தையும் ஒருங்கேசேர்த்து உபாஸிப்பது முறையென்பதாக ஸர்வவேதாந்த ப்ரத்தயம் சோதனாத்ய விசேஷாத் என்று நிர்ணயித்து உபஸம்ஹரோரதா பேதாத் என்று பிரயோஜனம் கூறப்பட்டிருக்கிறது. அதனால் தஹரவித்யை என்ற பெயர் ஸகுண ப்ரம்ஹஸ்ரூபம், அமிர்த தத்வபலம் இவைகள் நான்கு உபநிஷத்திலுமுள்ள வித்யை ஒன்றாகும். ஆகவே அங்காங்குள்ள குணங்களை ஒன்றுசேர்த்து உபாஸிக்கவேணும். சாந்தோக்யத்திலுள்ள பாபமில்லாமை ஜரையில்லாமை சோகமில்லாமை பசி தாகமில்லாமை முதலான குணங்களும் தைத்ரியத்திலுள்ள ருதம்சத்தியம் பரப்ரம்ம கிருஷ்ணபிங்களம் முதலான குணங்களும் பிருகதாரண்யத்திலுள்ள வசிஈசான முதலிய குணங்களும் கைவல்லியத்தில் கூறப்பட்ட விசத விசுத்தம் முதலிய குணங்களும் உபாசனையில் சேரும்.

சிஷ்யர்களை நோக்கி குருவின் வசனம் பிர்மத்திற்கு அபிவியிக்தி ஸ்தானமான இந்த சரீரத்தில் மிகவும் நுட்பமான ஹிருதயகமலம் உண்டு என்பது இதம் என்னும் சப்தத்தால் பிரசித்தியை காண்பித்து உலகில் அனைவரும் தன்னை காட்டி கொள்கையில் மார்பில் கையைவைத்து காண்பிப்பதுபோல ஹிருதய கமலத்தில் தகராகாசம் என்கிற பிரும்மம் உள்ளது. திருச்சித்தம்பலம் என்று பிரசித்திபெற்றது. அதையும் அதனில்யிருக்கும் அனைத்தையும் உபாஸித்தல்வேண்டும் என்று ஆசிரியர் உபயோகிக்கவே சீடர்கள், "ஒ குருவே, ஹிருதமே சிறியது. அதனுள்ளிருக்கும் ஆகாயம் அதிலும் சிறியது. அச்சிறியதில் என்ன இருக்கும் என்று வினவ, "ஆசிரியர் அது சிறியதென்று சந்தேகப்படாதீர்கள். வெளியிலுள்ள ஆகாயம் எவ்வளவு பெரியதோ அவ்வளவு பெரியது" அதில் ஸ்வர்க்கம் பூமி முதலிய ஸமஸ்தப்ரபஞ்சமும் அடங்கியுள்ளது. இதை உபாஸித்தவர் ஸர்வ ஐச்வர்யத்தையும் அடைவார். பரத்வாஜர் பரதனுக்கு விருந்து செய்வித்ததும் வஸிஷ்டர் விசுவாமித்திரருக்கு விருந்து செய்வித்தது இதனாலேயே என்றார். மறுபடியும் சீடர்கள் ஒரு பானையுடைந்தால் அதிலுள்ள பால் தயிர் போல் சரீரம் நசிக்குமா

ஞல் அதிலுள்ள ஆகாசம் நசிக்கும் அன்ருே என்று வினவ ஆசிரியர் இத்தேகம் நசித்தாலும் தகராகாசம் என்னும் பிரும்மம் நசிக்காது என்று அவனுக்கு உள்ள குணங்களைக் காட்டி ஹிருதயத்தில் உபாஸிக்கவேண்டும் என்று, ஹிருதயம் என்ற பெயருக்கு பொருள்கூறி ஸத்தியமென்கிற சப்தத்தால் ஸகலஜன நியாமகன் என்றுகூறி இவன் ஸேது விதாரணன் என்கிற மகிமையுடையவன் என்று சொன்னார். பிறகு நாடி கண்டத்தில் 101 முக்ய நாடிகளை கூறி அதில் முக்யமான ஸுஷும்னையின் மூலம் பரமசிவனுல் அனுக்கிரஹிக்கப்பட்டு அர்ச்சிராதி மார்க்கமாய்ச் சென்று சூரியனை பிளந்துகொண்டு அமானவ புருஷனுல் அழைத்துச் செல்லப்பட்டு பிரும்மலோகம் சென்று அறம், நியம் என்று சொல்லிய அமிருத மடுவில் குளித்து அரசமர நிழலில் பிரும்ஹாவின் மாளிகையில் ஐஸ்வரியத்தை அனுபவிக்கிருன். பிர்மஸ்வரூபம் என்றும் சொல்லியிருக்கிறது. இதற்கு பிறகு பிரஜாபதி வித்யை தொடங்கப்பட்டது. அதாவது:— பிரும்மலோகத்தில் பிரும்ஹதேவன் ஒருநாள் "அபஹதபாப்மத்வாதி குண" முள்ள ஆத்மாவை அறிபவன் எல்லா உலகிலும் இஷ்டம்போல் சஞ்சரிப்பான் என்று உபன்யஸித்தார். இதை கர்ணபரம்பரையாக கேள்வியுள்ள தேவாஸுரராஜர்களான இந்திரவிரோசனர்கள் பிரும்மலோகம்சென்று வணக்கத்துடன் சமித்பாணிகளாக பிரும்மாவை அணுகி 32 வருஷம் குருகுலவாஸம் செய்தனர். பிறகு பிர்ம்மா அவர்களை விசாரித்து அவர்கள் வந்த விஷயத்தை தெரிந்து அவர்களுக்கு உபதேசம் செய்தார். நமது கண்ணில் காண்கிற புருஷனே ஆத்மா என்று சொன்னுர். அவர்கள் அதை பிரதிபிம்பமென மலைத்து ஸ்வாமி! கத்தியிலும் நீரிலும் கண்ணுடியிலும் தெரிகிறதெல்லாம் ஆத்மாதானே என்று வினவ அந்தோ! நான் ஜகிரதவஸ்தா சாக்ஷியை கூறினேம். இவர்கள் மயங்கினர். இவர்களை அறிவீனர் என்ருல் ரோஷத்தால் படிக்காமல் திரும்பிவிடுவர். ஆகையால் உபாயத்தால் இம்மயக்கத்தை மாற்றுவோம் என கருதி நீர் நிரைந்த ஒரு பாத்திரத்தில் குனிந்து பார்க்கச் சொன்னுர். என்ன கண்டீர்கள் என கேட்க, "தாடி மீசைகளும் நகங்களுமுள்ள தன் தேகத்தை என்று உரைத்தனர். பிறகு அத்தேகத்தை அலங்கரித்துக் கொண்டு பார்க்கச்சொன்னுர். அப்பொழுதும் அலங்கரித்த தேகத்தை பார்த்தோம் என்று அவர்கள் சொல்ல, இதுவே

ஆத்மா என்று உரைத்தார். தேகமானது ஆகமாபாயி ஆதலால் இதை அனாத்மன் என்று அறியக்கூடுமென்று பிரும்மா நினைத்தார், அவர்களோ சித்த தோஷத்தால், பிரதிபிம்பத்தையே ஆத்மா வென்று எண்ணினர். விரோசனன் கண்ணாடியில் தெரியும் துப்பட்டா, 50 ரூபாய் எனில் பிம்பமான துப்பட்டாவே 50 ரூபாய் மதிப்புள்ளது என்று மதிப்பதுபோல் பிம்பமான தேகமே ஆத்மா வென்று தீர்மானித்து அவ்விதமே நகரில் பறை சாற்றினான். இந்திரனோ நடுவழியில் தெளிவடைந்து பிம்பதேகம் நொண்டியானால் பிரதிபிம்பம் நொண்டி, குருடானால் குருடு இவ்வளவு தோஷமுள்ள இதுஎவ்வாறு ஆத்மாவாகும் எனசந்தேஹித்து திரும்பி பிரும்மாவிடம் சென்று தன் குறைகளைகூற அவர் கட்டளையின்மேல் மறுபடியும் 32வருஷம் குருகுலவாஸம்யிருந்து பிறகு பிரும்மாவிடம் சென்றார். பிரும்மா சொப்பனத்தில் ஆனந்தாதிகளை அனுபவிப்பவன் ஆத்மாவென உபதேசித்தார். இந்திரனோ, சொப்பனத்தில் ஜீவனை கொல்லவும் அடிக்கவும் காண்கிறோம். இதில் ஆனந்தமில்லை என்று வெறுத்து பிரும்மாவிடம் தன் குறைகளை கூறி, அவர் கட்டளையின் பேரில் மறு 32 வருஷம் குருகுலவாஸம் செய்து அவரிடம் சென்றார். பிரும்மாவானவர் ஸுஷுப்தியில் யாதொருவன் பிரஸன்னனாய் சொப்பனமில்லாமல் சுகமாய் யிருக்கிறானோ அவனே ஆத்மாவென உபதேசித்தார். இந்திரனோ இதில் சுகம் உள்ளும் உணர்ச்சியில்லை. வெளியிலும் விவேகமில்லை. இது எப்படி ஆத்மாவாகும் என்று சந்தேஹித்து பிரும்மனிடம் தன் குறைகளை கூறி மறுபடியும் 5 வருஷங்கள் குருகுலவாஸம் செய்தான். ஆக 110 வருஷங்கள் ஆயின. பின்னர் அவனுக்கு பிரும்மா துரீய வஸ்துவை உபதேசித்தார்.

வாயு, மேகம், மின்னல் இவைகள் ஆகாயமாய்யிருந்து ஜோதிஸ் ஸம்பந்தத்தால் தன் தன் உருவத்தால் தோன்றுகிறது போல் இந்த ஜீவன் தேகதிரயத்திலிருந்து விடுபட்டு ஸ்வஸ்வரூபத்துடன் விளங்குகிறான். சரீரத்திலிருந்து விடுபடுவது என்பது அதினின்றும் விவேகமே. வீட்டைவிட்டு விலகியவன் என்றால் விடுதலை பத்திரம் கொடுத்தவன் என்று பொருளன்றோ. இது பற்றியே பிரும்மா இந்திரனிடம் இச்சரீரம் மிருத்யுவால் பிடிக்கப்பட்டது என்பது விளக்கி, சரீரமில்லாதவனுக்கு பிரியா

பிரியங்கள் இல்லை. சரீரம் உள்ளவனை தொடரும். அவனே உத்தம புருஷன் என்று கூறினர். பிறகு தகரோபாஸனங்களுக்கு மந்திரம் உபதேசிக்கப்பட்டது. இவ்வாறு உபாஸனம் செய்பவன் பிரும்மலோகம் பெருவான். மீண்டும் ஜனனமடையான். அனைவரும் ஹிருதயகமலத்தில் பகவானை தியானித்து கிருதார்த்தர்களாக.

ராஜயோகம்.

(திருவிசலூர் V. சுப்பிரமணிய சாஸ்திரிகள்.)

நித்ய புருஷார்த்தமான மோக்ஷத்தை அடைய ஆத்மஸாக்ஷாத்காரம் ஒன்றே ஸாதனம். அதற்கு அந்தரங்கமான உபாயம் யோகம். ஆகையால் பகவான் கீதையில் 'கடோரமான தபஸ் செய்பவர்கள் சாஸ்திரார்த்தங்களை நன்ருயறிந்த பண்டிதர்கள், கர்மானுஷ்டானம் செய்பவர்கள் இவர்களைக் காட்டிலும் யோகியே உயர்ந்தவன்' என்று கூறுகிருர்.

நமக்கு வசமாகாத சித்தமே நம்மை ஸம்ஸார ஸாகரத்தில் தள்ளுவதால் பெரிய சத்ருவாகவும் வசமான சித்தம் நமக்கு பந்துவாகவுமாகிறது. சித்தம் (மனது) எப்பொழுதும் ஏதாவது ஒரு விஷய வடிவை அடைந்துகொண்டேயிருக்கிறது. சப்தம் முதலான விஷயங்களில் ஈடுபட்ட சித்தத்தை க்ஷிப்தமென்பார்கள். சேம்பல் தூக்கமிவைகளால் பீடிக்கப்பட்ட மனதை மூடம் என்று சொல்லுவார்கள். விஷயங்களிலீடுபட்டிருந்தும் சில சமயத்தில் ஈச்வரதத்வத்திலீடுபட்ட மனதை விக்ஷிப்தம் என்று யோகிகள் சொல்லுகிருர்கள். மனதை ஆத்மஸ்வரூபத்தில் நிறுத்தி ஏகாக்ரதையை உண்டுபண்ணவேண்டும். பிறகு ஒரு வித வ்ருத்தியுமில்லாமல் நிரோதம் செய்யவேண்டும். இவ்வாறு ஸகல வ்ருத்தி நிரோதமடைந்த மனதை அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி என்று யோக சாஸ்திரத்தில் கூறுகிருர்கள். அதற்கே ராஜயோகம் என்று பெயர்.

समाधिस्तत्र निर्बीजः राजयोगः प्रकीर्तितः । दीपवद्राजते यस्मादात्मा-सच्चिन्मयः प्रभुः ॥"

இந்த சமாதியில் ஆத்மஸ்வரூபம் राजते ப்ரகாசிப்பதால் இதை ராஜயோகம் என்று சொல்லுகிறார்கள் என்பது தாத்பர்யம். மேலும்

चर्यायोगः क्रियायोगः कर्मयोगः ध्यानयोगः मन्त्रयोगः अद्वैतयोगः

இவ்வாறு பலயோகங்கள் யோகசாஸ்திரங்களில் சொல்லப்படுகின்றன. அவையெல்லாம் அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதி உண்டாக ஸாதனமாயிருப்பதால் யோகங்களுக்குள் ராஜஸ்தானத்தில் இருப்பதால் ராஜயோகம் என்று பெயர் வழங்குகிறார்கள்.

கலங்கிய ஒரு பெரியநதீ வேகமாய் உபயோகப்படாத பாகத்தில் ஓடிக்கொண்டிருந்தால், ஒரு பெரிய அணையைக் கட்டி, அதின் வேகத்தையும் கலக்கத்தையும் நிறுத்தி நமக்கு உபயோகமாகுமிடத்திற்கு பாயும் படியாக வாய்க்கால்கள் வழியாக, சுத்தமாயும் மெதுவாகவும் ப்ரவாஹம் ஓடும்படி செய்துகொள்ளுகிறோம். அதுபோல சித்தமென்ற மகாநதீ காமம் த்வேஷம் அசூயை அஹங்காரம் முதலிய தோஷங்களால் கலங்கி மிகவும் வேகமாய் ஆத்மஸ்வரூபம் தவிர வேறு விஷயங்களை நோக்கி ஓடிக்கொண்டிருக்கிறது. அதை வைராக்யம் என்ற பெரிய அணையால் தடுத்து மனது ஓரிடத்தில் நிற்பதற்குறிய ப்ரயத்னங்களால் மனதை சாந்தமாக ஓடும்படி செய்து பிறகு ஒருவித வ்ருத்தியுல்லாமல் செய்யவேண்டும்.

अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते

என்று கீதையில் பகவான் உபதேசித்தார்.

योगश्चित्तवृत्ति निरोधः, अभ्यासवैराग्याभ्यां तन्निरोधः,

என்று பதஞ்சலி மஹர்ஷி யோக சாஸ்திரத்தில் கூறினார்.

வைராக்யத்தையடைய என்ன உபாயம்? சப்தம் முதலான விஷயங்களை நல்லதென்று எண்ணுவதால்தான் அவைகளில ஆசை உண்டாகிறது. ஆகையால் விஷயங்களில் தோஷங்களையே எப்பொழுதும் நன்றாய் சிந்திக்கவேண்டும். இவ்விதம் செய்துவக்தால் அப்யாஸக்ரமத்தால் இந்த லோகத்திலுள்ள சுகத்திலும் பரலோகத்திலுள்ள சுகத்திலும், மனதுக்கு பற்று இல்லாமல் போகும். இதற்கு வசீகார வைராக்யம் என்று பெயர். இவ்விதம் வைராக்யமடைந்து

अहिंसा सत्यास्तेय ब्रह्मचार्यापरिग्रहाः यमाः

என்று சொல்லப்படும் யமங்களை அனுஷ்டிக்கவேண்டும். யமம் என்ற பதத்திற்கு ஒழிவு என்று பொருள். ஹிம்ஸை, பொய் பேசுதல், பிறர் பொருளை அபகரித்தல், ஸ்த்ரீ விஷயத்தில் ஈடு படுவது, தேகஸ்திதிக்கு வேண்டியவைகளை விட அதிக பொருள் களில் பற்றுதல், தேகாபிமானம், இவைகளை ராகம் த்வேஷம் மதம் அஹங்காரம் முதலிய இந்த தோஷங்களாலுண்டாவதா லும் மேன்மேலும் கீழ்சொல்லிய தோஷங்களை வ்ருத்திபண்ணு வதாலும் சுத்தமாய் ஒழிக்கவேண்டும்.

शौच सन्तोषतपः स्वाध्यायेश्वरप्रणि धानानि नियमाः

ஸ்னானாதிகளால் சரீரத்தை சுத்திசெய்துகொள்ளவேண்டும் மனதையும் சுத்திசெய்து கொள்ளவேண்டும். அதன் முறையை

मैत्री करुणामुदि तोपेक्षाणां सुखदुःख पुण्यापुण्य विषयणां भावनतश्चित्तप्रसादनम्

என்ற ஸூத்திரத்தால் பதஞ்சலிமஹரிஷி நிரூபணம் செய்கிறார். மிகவும் ஸுகிகளாயிருப்பவர்களை நம்மைச் சேர்ந்தவர்களென்று நினைத்து அப்யாஸம் செய்யவேண்டும். ராஜ்ய சுகத்தை யனுப வித்து புத்திரனிடம் ராஜ்யத்தைக் கொடுத்து ஓய்வு எடுத்துக் கொண்டிருக்கும் அரசனுக்கு, ராஜ்யத்தை அனுபவிக்கும் புத் திரன் தன்னைச் சேர்ந்தவன் என்ற எண்ணமிருப்பதால் அந்த ராஜ்ய சுகத்தில் ஆசை உண்டாவதில்லை அதுபோல சுகத்தை யனுபவிப்பவர்கள் நம்மைச் சேர்ந்தவர்களென்ற பாவனையால் சுகத்தில் ஆசை ஒழியும். அதனால் பிறரிடம் அஸூயையும் போகும். துக்கப்படும் ப்ராணிகளிடத்தில் கருணையடைய வேண்டும். நமக்கு எவ்வாறு துக்கம் வேண்டாமோ அப்படியே பிறருக்கும் துக்கம் வேண்டாம் என்று நினைத்தால் பிறரை சத்ரு வாக நினைக்கமாட்டோம். சத்ருபாவனை நீங்கினால் த்வேஷம் போய்விடும். த்வேஷம் போனால் அஹங்காரம் முதலான தோஷம் விலகும். புண்ய கர்மாக்களை செய்பவர்களிடம் சந்தோ ஷமாயும், பாபத்தை செய்பவர்களிடம் உதாஸீனமாயுமிருப்ப தால், நல்ல கார்யங்களில் ப்ரவ்ருத்தியும், கெட்டகாரியங்களில் நிவ்ருத்தியும் ஏற்படும், அதனால்

किमहं साधुनाकरवं किमहं पापमकरवमिति

என்று உபநிஷத்தில் சொல்லிய தாபம் ஏற்படாது. இவ்வித மாக சித்தத்தை சுத்திசெய்யவேண்டும். இதை चर्यायोगः என்று யோகிகள் சொல்வார்கள். தனக்குக் கிடைத்த பொருளால் த்ருப்தியடைவது ஸந்தோஷம். ஸந்தோஷமடைவதால் அதிகமான பொருளில் ஆசை ஒழிகிறது. தேவர்கள் குருக்கள் ப்ராமணர்கள் இவர்களை பூஜை செய்வதற்கு தபஸ் என்று பெயர். ஆத்மதத்வத்தை சொல்லும் வேதாந்த சாஸ்திரங்களையும் உபநிஷத்துகளையும் அத்யயனம் செய்வதே ஸ்வாத்யாயமெனப்படும். இவைகளுக்கு க்ரியாயோகம் என்று பெயர். பகவானுக்கு மிகப் பிரியமான ஓங்காரத்தை ஜபம் செய்யவேண்டும். அந்தப் பெயருல் கூப்பிட்டால் பகவான் ப்ரியத்துடன் யோக ஸித்தியை கொடுப்பார்.

तस्मोङ्कारः स्मृतो नाम तेनाहूतः प्रसीदति

ப்ரணவ ஜபத்தை மந்த்ரயோகம் என்பார்கள். ப்ரணவத்தின் அர்த்தத்தை (ஜீவப்ரும்மாபேதத்தை) த்யானம் செய்யவேண்டும். இதற்கு அத்வைத யோகம் என்று பெயர். ப்ரணவஜபம் ப்ரணவார்த த்யானம் இவ்விரண்டையும் ஈச்வர ப்ரணவதானம் என்ற பதத்தால் யோக ஸூத்ரத்தில் குறிப்பிடுகிறுர்.

ப்ராணவாயு சலித்துக்கொண்டேயிருந்தால் சித்தம் சலித்துக்கொண்டிருக்கும். ப்ராணவாயு நிச்சலமாயிருந்தால் தான் சித்தம் நிச்சலமாயிருக்கும். ஆகையால் மிதமான ஆகாரங்களை சாப்பிட்டுக்கொண்டு சரீரத்திற்கு அதிக ச்ரமத்தை யுண்டுபண்ணிக்கொள்ளாமல் ஒருவருமில்லாத சுத்தமான இடத்தில் சுகமான ஆஸனத்தை போட்டுக்கொண்டு தலை உடல் கழுத்து இவைகளை சமமாக நிறுத்தி ப்ராணன் அபானன் இவ்விரண்டு வாயுவின் கதியை நிறுத்தவேண்டும். இவ்விதம் செய்யப்படும் ப்ராணுயாமத்திற்கு हठयोगः என்று பெயர். சித்தத்தை ஹ்ருதயதேசத்தில் கட்டுப்படுத்தவேண்டும். அதற்கு धारणा என்றுபெயர். அதன்பின் ஆத்மஸ்வரூபத்தை த்யானம் செய்ய வேண்டும். அச்சமயம் வேறு விஷயங்கள் மனதில் தோன்றும். அவ்விதம் வேறு வ்ருத்தியுண்டாகாமலிருப்பதற்காக, (சித்தத்திற்கு ஏகாக்ரதையை உண்டுபண்ணுவதற்காக) நமக்கு மிகவும்

ப்ரியமான நடராஜர் ராமன் க்ருஷ்ணன் முதலான மூர்த்திகளை த்யானம் செய்து அப்பாஸம் செய்யவேண்டும். இதற்கு ध्यानयोगः என்று பெயர். இவ்விதம் அப்யாஸத்தால் சுத்தாத்மஸ்வரூபாகாரமான வ்ருத்தி ப்ரவாஹத்தை ஸம்பாதிக்க வேண்டும். மத்யத்தில் வேறு வ்ருத்தி கலப்பில்லாத ஆத்மாகாரமான மனே வ்ருத்தி ப்ரவாஹத்திற்கு நிதித்யாஸனம் என்று பெயர் இக்காலத்தில் நாம் ஆத்மஸ்வரூபத்தை அறிகிறோம் என்ற உணர்ச்சியிருக்கும் அதற்கு संप्रज्ञा என்று பெயர்.

ब्रह्माकारमनोवृत्ति प्रवाहोहं कृतिं विना । संप्रज्ञातसमाधिः स्याध्यानाभ्या सप्रकर्षतः ॥

இவ்விதமப்யாஸத்தால் உலகவ்யவஹாரத்திலேயே வெறுப்பு உண்டாகும். அதையே परवैराग्यं என்பார்கள்.

பிறகு ஆத்மாகார மனேவ்ருத்தியையும் நிரோதம் செய்ய வேண்டும். ஸமாதி காலத்தில் வெளி விஷயங்களில் சித்தம் போகநேரிடும். அப்பொழுது உலகமே துக்கமானது என்ற விவேகத்தாலும், ஆத்மாவைக் காட்டிலும் உலகமே வேறுக இல்லை யென்ற அத்வைதவிவேகத்தாலும் சித்தத்தை விக்ஷேபத்திலிருந்து அடக்கவேண்டும். அப்பொழுது சித்தம் நித்திரையை அடையும். அப்பொழுது சித்தத்திற்கு விக்ஷேபத்தை கொடுத்து எழுப்பவேண்டும். இவ்விதம் விக்ஷேபத்திலிருந்து லயத்திற்கும், லயத்திலிருந்து விக்ஷேபத்திற்கும் போய் போய் வருவதால் சண்டியான மாடுபோல மனது ஸ்தப்தமாகிவிடும். அப்பொழுது மனது நிரோதத்தை யடைந்ததாக நினைக்கக் கூடாது. இவ்விதம் சித்தத்தை யடக்கி ஆத்மாகாரமான வ்ருத்தியையும் நிறுத்தி நிரோதம் என்ற வ்ருத்தியைத் தவிர வேறு ஒரு விதமான வ்ருத்தியுமில்லாமல் செய்யவேண்டும். அந்த அவஸ்தையில் மனது காற்றில்லாத இடத்தில் அசங்காமலிருக்கிற தீபம் போல் விளங்குகிறதென்று பகவான் கீதையில் கூறுகிறார்.

यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता । योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥

இவ்விதம் நிருத்தமான சித்தம் ஆத்மதர்சன யோக்யமாகிறது உடனே ஆத்மதர்சனம் ஏற்பட்டு ஆத்ம சுகத்தை அனுபவிக்க

லாம். அச்சமயம் ஆயுதங்களால் வெட்டினாலும் துக்கமேற்படுவதில்லை. துக்கமென்பது சித்த வ்ருத்தியானதால் ஒரு வ்ருத்தியுமில்லாதபோது துக்கம் எப்படி யிருக்கக்கூடும். இவ்வாறு அஸம்ப்ரஜ்ஞாத சமாதியிலிருக்கும்போது சூலத்தில் ஏற்றினதாலும் துக்கம் ஆணிமாண்டவ்யர் என்ற மஹரிஷிக்கு ஏற்படவில்லை என்று பாரதத்தில் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. சமீப காலத்திலிருந்த ஸதாசிவப்ரும்மத்திற்கும் கைகளை வெட்டினதால் துக்கமேற்படவில்லையென்று கேட்கிறோம். துக்கஸம்பந்த வியோகத்தையே மறைபொருளாக யோகமென்று சொல்லுகிறார்கள். तं विद्याद्दुःखसंयोगवियोगं योगसंज्ञितम् ॥

இந்த அஸம்ப்ரஜ்ஞாதஸமாதியென்ற யோகத்திற்கு பரிஜன ஸ்தானத்தில் கீழே சொல்லிய எல்லா யோகங்களுமிருப்பதால் இந்த யோகத்தை ராஜயோகமென்று பெரியோர்கள் சொல்லுகிறார்கள்.

ஐதரேயம்.

(சிரோமணி வாஸுதேவ சாஸ்திரிகள்.)

ஐதரேய உபநிஷத் ஆத்மாவா என்று ஆரம்பித்து பிரஜ்ஞானம் பிரம்ம என்று உபஸம்காரத்தை அடைகிறது: இதில் ஸாதநசதுஷ்டயங்களோடு கூடிய முமுக்ஷுவுக்கு அத்விதீய பிரம்மாத்ம ஞானம் உபதேசிக்கப்படுகிறது. நாம ரூபங்களோடு கூடிய ஜகத் ஸிருஷ்டிக்குமுன் கேவலம் ஆத்ம ரூபமாக மாத்திரம் இருந்தது என்று ஆரம்பித்து கடைசியில் ஸர்வ பிரபஞ்சமும் பிரஜ்ஞான ரூபமே என்று உபஸம்கரித்திருப்பதால் இவ்வுபநிஷத்தில் நிர்குண பிரம்மமே உபதேசிக்கப்படுகிறது. இவ்விடம் ப்ரபஞ்சம் மித்யை என்று சொல்வதற்காகவே அத்யாரோபம் பிரபஞ்சத்திற்கு செய்யப்பட்டிருக்கிறது. இந்த ஞான பலத்தையே மோக்ஷமென்று கூறப்படுகிறது. இந்த பலத்தை அடைவதற்கே மனிதனில் பிராமண ஜன்ம ஏற்பட்டு இருக்கிறது. இச்சன்மத்தில் யத்னம் செய்யாதவன் வீணாக கெட்டுப்போகிறான்.

ஞான பலமானது வெகு ஜன்மாக்களுக்கு பிறகு கிடைக்கக் கூடியது. இது ஆசார்ய உபதேசமில்லாமல் கிடைக்கக்கூடிய தில்லை. தாயார் குழந்தைகளுக்கு சொல்லுவதுபோல் ச்ருதி கருணையுடன் உபதேசிக்கிறது. இங்கு ஆத்ம சப்தத்தால் ஸஜா தீய விஜாதீய ஸ்வகதபேதமென்று சொல்லப்படுகிற த்ரிவித பரிச்சேதரகித ஸ்வரூபம் தெரிவிக்கப்படுகிறது. ஸிருஷ்டிக்கு முன் ஆத்மாவை தவிர வேறு யாதொன்றுமில்லை. அந்த ஈச்வ ரஸ்வரூபம் ஜகத்தை ஸிருஷ்டி செய்ய நினைத்து பஞ்ச பூதங்க ளையும் கிரமமாக லோகங்களையும் ஸிருஷ்டித்து விராட் என்கிற புருஷனையும் அவயவங்களையும் அக்ன்யாதிதேவதைகளையும் ஸிருஷ்டித்து அவர்களை பசி. தாகங்களுக்கு உள்படுத்தினார். அத்தேவதைகள் தங்களுக்கு ஓர் சிரியஸ்தானம் வேண்டுமென்று வேண்ட பசுவின் தேகத்தையும் அச்வதேகத்தையும் காண்பித்து பிறகு மனுஷ்ய தேக நிர்மாணம் செய்ய தேவதைகள் அச்சரீரத் தில் அவரவர்கள் ஸ்தானத்தில் புகுந்தனர்கள். பசி தாகமும் தனக்கு ஸ்தானத்தை வேண்ட அவைகளுக்கு தேவதையின் பாகத்தால் பாகம் கல்பித்தார். பிறகு தேவதைகள் ஆகா ரத்தை வேண்ட அதற்குரிய ஆகாரத்தை ஸிருஷ்டி செய்தால் அவ்வாகாரத்தை அப்பூதம் அபானம் என்று சொல்லப்படுகிற உள்ளுக்கு எழுக்கிர வாயுவால் ஆகாரத்தை கிரகித்தது. பிறகு ஈச்வன் நான் இச்சரீரத்தில் பிரவேசிக்காமல் போனால் இது வியர்த்தமாகுமென்று நினைத்தது. தானே அச்சரீரத்தில் ஜீவ ரூபமாக மூர்தாவழியாக புகுந்தது. ஆகையால் அப்பேர்கொத்த ஈச்வரஸ்வரூபத்திற்கும் ஜீவஸ்வரூபத்திற்கும் எவனொருவன் அபேதத்தை அறிந்துகொள்கிறானோ அவனே முக்தன். இதுவே ஐதரேயத்தின் தாத்பர்யம் என்றவாறு உபன்யஸிக்கப்பட்டது.

Printed at the Sri Janardana Prining Works, Ltd., Kumbakonam.

श्रीः

श्री गुरुभ्यो नमः

॥ चतुर्मतसामरस्यम् ॥

महामहोपाध्याय हरिहरशास्त्रिणां, महामहोपाध्यायकृष्णशास्त्रिणां,
महामहोपाध्याय दण्डपाणिस्वामि दीक्षितानां, भाष्यभावज्ञ
वेङ्कटरामशास्त्रिणाश्चानुग्रहासादितन्यायवेदान्त वैशा
रद्येन पोलकं सुन्दरशास्त्रितनूभवेन वेदान्त
स्थापक वेदान्ततत्त्वोपदेशकबिरुदभाजा
श्री जम्बुकेश्वरस्थ जगद्गुरु विद्यास्थान
वास्तव्येन श्रीरामशास्त्रिणा
विरचितम्

कुम्भघोणस्थ श्री जनार्दन मुद्रणालये
मुद्रापितं विजयतेतराम्
1944

श्रीः

श्रीगुरुभ्यो नमः

शुद्धपाठसूचिका ॥

शुद्धपाठः	पुटम्	पङ्क्तिः
कृतं, तथापि	14	6
परिणमते	14	7
सा च ब्रह्मणश्चिच्छक्तिः	14	8
चिच्छक्तिभ्याम्	14	9
मात्रेण भगव	14	16
गुणरूपेण शरीरे	14	25
सा चिच्छक्तिरेव	14	25
ज्ञानेच्छादि	15	1
मनश्शान्ति	15	11
गारदिव्यासनवरमहिषीभोग्य	15	12
सत्तिगमकस्य	15	24
तद्विवर्त	16	12
मार्चिरादिगतौ	17	4
त्यधिकरणावसानेऽपि	17	9
रवगम्यते	17	14
मनुकूलम् । इदं पमेय	17	17
संग्राहकौ	17	19
बलंबा सगुण	17	21
सत्ताप्रत्यक्षबुद्धेर्ज	17	22
तद्विवती	17	27
नैयायिकादिमते तु विभुत्वं		
साधितं भगवत्पादमतेऽपि	18	2
रूपत्वाभ्युपगम	18	8

शुद्धपाठः	पुटम्	पङ्क्तिः
सत्कार्यवादकार्यकारणानन्य-		
त्वाभ्युपगम	18	8
प्रत्यासत्त्यतिशयस्य सत्वेन	18	10
भूमिकाचतुष्टय	18	12
काण्डद्वयेति	18	14
ऐतरेया	18	25
बहुविधत्वम्	19	3
निरूपणैदंपर्य	19	11
पासनानामपि	19	12
मीमांसायाम्	19	14
निरूपणीयकर्म	19	17
सहस्राधिकर	19	19
बाहुल्याच्च	19	24
भवेत्ग्राहको	20	5
उपनिषद्वचना	20	9
समश्नुते	20	14
वशोनार्चिरादि	20	15
साधनकलापैः	20	15
तत्तद्देश	20	16
पानतुल्यम्	20	16
संग्रहाख्य	20	20
पासनाहंग्रहो	20	23
भगवत्पादाभिमता	20	25
भ्यासपाकतः	21	5
परिपाकेनाहंग्रहो	21	7
रामानुजमते	21	12
ध्यनङ्गीकारे	21	20

शुद्धपाठः	पुटम्	पङ्क्तिः	शुद्धपाठः	पुटम्	पङ्क्तिः
अभेदानवगाहने	21	24	चिदचिद्रूप	26	25
मत इव संभवा	22	1	चिदचितोः	27	7
ह्यहंग्रहो	22	10	विशिष्टाद्वैतपदेना	27	11
अहमिति	22	11	व्यह्रियते	27	17
व्याख्यानान्तरे च दहरा	22	19	दानत्वव्यवहारः	27	20
इत्यपि	22	26	मध्वमतवत्	28	1
नन्दलहरीग्रन्थे च स्फुटं			निर्विकल्पकत्व	28	17
प्रतिपादितम्	23	14	इदानीम्	28	21
अधिकारिभेदेन	23	16	अद्वैतवासनायाः	29	2
दीक्षित	23	17	चिच्छक्तेः	29	7
सगुणोपासनामार्ग	23	19	ब्रह्माभिन्नत्वम्	29	8
कल्याणगुण	23	22	व्यवस्थापयतः	29	12
विशेषप्राप्त्य	24	5	वगतिमतिगम्भीरा	29	20
स्वस्वामिभावो	24	10	मुपनिषच्छास्त्र	29	22
पासनतत्त्वज्ञानाना	24	12	त्वेनोक्तम्	29	25
त्तरव्याख्यायाम्	24	15	तन्मतोक्तप्रकारेण	30	2
सार्ष्टिताः	24	17	दीक्षित	30	8
पवर्गप्रदः	24	19	चतुष्टय	30	9
कोपासनस्य	24	22	रत्नत्रयपरीक्षायाम्	30	15
कैवल्याख्य	24	23	धर्मधर्मिरूप	30	16
तादात्म्यार्था	24	26	तुरीयभूमिका	30	18
तद्बुद्ध्यनुसारे	25	19	शनैश्शनै	30	20
प्रवर्तितस्य च द्वैतमतस्य जीव	25	21	मप्यनुसरन्तम्	31	1
संसारिरूपजीवत्वयं सर्वेषा-			वादानाश्रित्य	31	8
मपि जीवाना	25	24	धिरोढुम्	31	12
तदेव मुक्ति	26	1	विविधशाखायितमध्वादि	31	19
स्वसमर्पणम्	26	4	फलतते:	31	23
त्यर्थग्रन्थ	26	7	उपनिष	32	2

शुद्धपाठः	पुटम्	पङ्क्तिः
समाकर्षकगुणगणपरिमळा-तिशयो	32	4
समष्टिविवक्षाया	32	12
मत्कृतिरिति	33	3
दीक्षितोक्त	33	6
वैदिकमतावान्तरमत	33	15
भङ्गुरत्वम्	33	16
एवानुकूल्यम्	33	17
तदप्यधिष्ठितम्	33	20
वाग्वात्मक	33	22
प्रयोजकयुक्त्युपोद्बलकेन	34	1
संप्रार्थ्योपसं	34	3
गुरुर्ब्रह्मा	34	5

इत्थं प्रमादाधिक्यसंजाता अशुद्धीः प्रथमतश्शुद्धपाठवीक्षणेन संशोध्य पश्चात चतुर्मतसामरस्यं पठनीयमिति संप्रार्थयते सहृदयान् पोलकम् सु. श्रीरामशास्त्री श्रीजंबुकेश्वरस्थ जगद्गुरुविद्यास्थानवास्तव्यः।

श्री गुरुभ्यो नमः

॥ चतुर्मतसामरस्यम ॥

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुस्साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
विद्यासंध्योदयोद्रेकादविद्यारजनीक्षये।
यदुदेति नमस्तस्मै कस्मैचिद्विश्वतस्त्विषे ॥
अप्पय्यदीक्षितकृतेऽत्र चतुर्मतानां सारस्य संग्रह इति प्रथिते प्रबन्धे।
आनन्दतीर्थमुनिलक्ष्मणदेशिकेन्द्रश्रीकण्ठयोगिपदवीरदवीयसीर्नः ॥
इत्युक्तिपूर्वमुपवर्ण्य पुराऽऽनुपूर्व्यादाचार्यपादसरणिः प्रविवेचिताऽन्ते।
तत्सूचितं मतचतुष्टयलेखपौर्वापर्यप्रयोजकमहं विमृशामि किंचित् ॥
पुंभेदतोऽखिलमतस्य च मानभावं लक्ष्यैक्यमूलमविरोधमपि ब्रवीमि।
मध्वादिदर्शितमतेषु मतान्तरेभ्यश्चाचार्यपादमतसन्निहितत्वमादौ ॥

सर्वज्ञैश्श्रीमदप्पय्यदीक्षितैस्तावत् न्यायमुक्तावलीनयमयूखमालिकानयमणिमालानयमञ्जरीनामकपरिच्छेदचतुष्टयोपेतः चतुर्मतसारसंग्रहनामा सर्वोत्तरः प्रबन्धः विनिर्मितो दरीदृश्यते। तत्र च परिच्छेदचतुष्टये क्रमेण मध्वरामानुज श्रीकण्ठभगवत्पादानां मतानि संगृहीतानि। यस्य चायमुपक्रमे पठितः श्लोकः

आनन्दतीर्थमुनिलक्ष्मणदेशिकेन्द्रश्रीकण्ठयोगिपदवीरदवीयसीर्नः।
आचार्यपादसरणिञ्च विविच्य बोद्धुं संगृह्यते मतचतुष्टयसारलेशः ॥
इति ॥

अत्र च श्लोके पदवी सरणिरिति च पदप्रयोगेण मतचतुष्टयस्यापि मार्गरूपत्वम् मध्वादिमतत्रयस्य "नः" इत्यस्मच्छब्दोक्ताद्वैतिनामदवीयस्त्वञ्च कण्ठतः उक्त्वा मध्वरामानुजश्रीकण्ठभगवत्पादमतानां क्रमपाठः कृतः। तेनार्थात् विषयचतुष्टयमुपक्षिप्तम्। तत्र प्रथमो विषयस्तावत् सर्वमतप्रामाण्यं नाम। सर्वमतप्रा-

माण्यानङ्गीकारे हि एकस्यैव प्रमाणत्वेनाभिमतस्य मतस्य मोक्षमार्गत्वसं भवेनान्येषामप्रमाणत्वेनाभिमतानां मोक्षमार्गत्वासंभवेन च सर्वेषामपि मतानां मार्गत्वकीर्तनासाङ्गत्यापत्तेः। द्वितीयो विषयः सर्वेषामपि मतानामन्योन्यमविरुद्धत्वं नाम। स्वस्वतात्पर्यविषयीभूतोपेयरूपार्थविरोधे हि मिथः मतानां विरोधस्स्यात्। नतु तात्पर्याविषयोपायरूपार्थविरोधात् विरोधः। मतानां मार्गत्वकीर्तनेन च मतानां मार्गभेदत्वमात्रं नतु तत्प्राप्यभेदः इति सूचनात् मतानां मिथोऽविरुद्धत्वमाविष्कृतम्। तृतीयो विषयः मध्वादिमतत्रयापेक्षया मतान्तराणां भगवत्पादमतविप्रकृष्टत्वं नाम। मतत्रयस्यादवीयस्त्वकीर्तनेनेतरेषां दवीयस्त्वोपक्षेपात्। तुरीयो विषयः भगवत्पादमतस्य मोक्षाव्यवहितपूर्वभूमिकात्वेन श्रीमद्दीक्षितेन्द्रसंमतस्याव्यवहितपूर्वभूमिका श्रीकण्ठमतम्, तदुभयव्यवहितमोक्षपूर्वभूमिका रामानुजमतं, तत्त्रितयव्यवहितमोक्षपूर्वभूमिका मध्वमतं, तथा च मध्वरामानुज श्रीकण्ठ भगवत्पादमतानां मोक्षप्राप्तौ क्रमिकभूमिकाचतुष्टयात्मकत्वमित्येतत्। एतदभिप्रायकत्वानाश्रयणे च दीक्षितेन्द्राणां क्रमान्तरपरित्यागेन मध्वरामानुज श्रीकण्ठभगवत्पादमतानां प्रथमद्वितीयतृतीयतुरीयभावेन निर्देशस्य निर्बीजत्वापत्तेः। दीक्षितेन्द्राणामप्यभिमते तदीयग्रन्थपरिशीलनलभ्ये तदीयमतचतुष्टयक्रमनिर्देशमुख्यप्रयोजके संभवति तत्परित्यागेन केवलमशोकवनिकान्यायेन क्रमनिर्देशस्य तदीयेच्छामात्रनिबन्धनत्वोक्त्ययोगात्। दीक्षितेन्द्राणाञ्च मध्वरामानुजश्रीकण्ठाचार्येषु मुनिः देशिकेन्द्रः योगी इति च पदप्रयोगेण तेष्वादरातिशयसद्भावेऽपि भगवत्पादेषु नामनिर्देशं विना आचार्यपादपदमात्रप्रयोगेण तेष्वादरातिशयविशेषस्य भक्त्यतिशयस्य चाविष्कारेण भगवत्पादमते मोक्षाव्यवहितभूमिकात्वं दीक्षितेन्द्राणामभिमतमिति सहृदयहृदयसाक्षिकमेव वस्तुतत्त्वम्। तच्च विषयचतुष्टयं क्रमेणास्मिन् लघुनिबन्धे निरूपयामः॥

प्रथमं तावत् सर्वमतप्रामाण्यं संग्रहेण निरूप्यते, 'गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम्। निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः।' इति परमप्राचीनहृद्यपद्ये द्वितीयपादेन 'भिषक्तमं त्वां भिषजां शृणोमि' 'प्रथमो दैव्यो भिषक्' इत्यादि श्रुत्यनुसारेण भवरोगिमहाभिषक्त्वेन भगवान् ज्ञानचन्द्रकलाचूडः ब्रह्मविद्याधिदेवतोमार्धविग्रहः सर्वज्ञः परमकारुणिकः परमेश्वरः विनिर्दिष्टः। प्रथमपादेन च

"स पूर्वेषामपि गुरुः कालेनानवच्छेदात्" इत्यादियोगसूत्राद्यनुसारेण भवरोगमहाभिषक्त्वोचितेन भवरोगनिदानाज्ञानोन्मूलकज्ञानमहौषधप्रदातृत्वरूपेण सर्वलोकगुरुत्वेन स एव विनिर्दिष्टः। तृतीयपादेन च "ईशानस्सर्वविद्यानां" इत्यादिश्रुत्यनुसारेण विविधकर्मपरिपाकायत्तविविधचित्तावस्थाशालिनामत एव दृढत्वशैथिल्याधिक्यन्यूनत्वादिभेदेन भवरोगं तारतम्येनानुभवतां सर्वेषां भवरोगिणामेकरूपचिकित्सायाः करणायोगेन सर्वभवरोगिचिकित्सकत्वोचितेन सर्वेषामपि भवरोगाऽऽत्यन्तिकनिवृत्तिहेतुभूतज्ञानमहौषधपानयोग्यतापादकतत्पूर्वानुष्ठेयबहुविधभवरोगितत्तदवस्थोचितनानाविधसाधनभेदरूपनानाविधावान्तरौषधविशेषबोधकनानामतमूलभूतनानाविद्यास्वरूपभवरोगचिकित्साशास्त्रभेदप्रवर्तकत्वरूपेण सर्वविद्यानिधित्वेन च स एव विनिर्दिष्टः। एवञ्च सर्वेषामपि भवरोगिजनानामुद्दिधीर्षया भगवता दक्षिणामूर्तिरूपेण परमेश्वरेण साक्षात् परंपरया च प्रवर्तितासु भवरोगचिकित्साशास्त्ररूपासु आवात्स्यायनतन्त्रमाश्रुतिशिरस्सिद्धान्तं उच्चावचभेदभिन्नासु तत्तन्मतावलम्बिभिरादृतासु परस्परविलक्षणत्वेऽपि साक्षात् परंपरया वा परमपुरुषार्थैकप्रयोजनिकासु सर्वास्वपि विद्यासु कस्या अपि नाप्रामाण्यगन्धोऽपि। अपि तु अधिकारिपुरुषभेदेन एकस्याप्यधिकारिणः चित्तशुद्धितारतम्याधीनावस्थाभेदेन सोपानारोहणन्यायेन भूमिकाक्रमेण च प्रामाण्यमेवेति स्कान्दमहापुराणान्तर्गतसूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सर्वमार्गप्रामाण्यनिरूपणावसरे—

"तानि मानानि कथितानि मनीषिभिः। अधिकारिविभेदेन नैकस्यैव सदा द्विजाः॥ तर्कैरेते हि मार्गास्तु न हन्तव्या मनीषिभिः" इति, 'सोपानक्रमतो देवाः वेदमार्गस्य हेतवः' इति, 'अतोऽधिकारिभेदेन मार्गा मानं न संशयः' इति, 'तस्मादुक्तेन मार्गेण शिवेन कथिता अमी। मार्गा मानं न चेन्मानं मृषावादी कथं शिवः॥ महाकारुणिको देवः सर्वज्ञो निर्मलः खलु।' इति चैवमादिना असंदिग्धमुपपादितं लोकानुग्रहैकप्रयोजनाय कृतशरीरपरिग्रहेण भगवता द्वैपायनेन महर्षिप्रवरेण।

"सांख्यं योगः पाञ्चरात्रं वेदाः पाशुपतं तथा। आत्मप्रमाणान्येतानि न हन्तव्यानि हेतुभिः"इति महाभारतेऽपि तेनैव सांख्याद्युपलक्षितसर्वमार्गप्रामाण्यमुप

क्षिप्तम्। तत्तत्पुराणादिगता तन्त्रनिन्दापि न तन्त्राप्रामाण्यतात्पर्येण, अपि तु तन्त्राधिकारिभिन्नाधिकारिणां तन्त्रप्रवृत्तिनिरासतात्पर्येणेति कथितं साम्बपुराणे "निन्दा स्मृतिपुराणेषु या तन्त्रविषयानघ। अपेक्ष्य वेदमार्गार्हं प्रवृत्ता सा न संशयः॥" इति। बहुभिश्च पूर्वाचार्यैः परमार्थविद्भिः सर्वेषामपि मतानां प्रामाण्यं प्रसाधितं तत्र तत्र ग्रन्थेषु। विस्तरभिया न लिख्यते॥

अथ पूर्वं प्रतिज्ञातविषयचतुष्टये द्वितीयं सर्वेषामपि मतानामन्योन्यमविरुद्धत्वमपि संग्रहेण निरूप्यते। सूतसंहितायामेव भगवता बादरायणेन "यथा तोयप्रवाहाणां समुद्रः परमावधिः। तथैव सर्वमार्गाणां साक्षान्निष्ठा महेश्वरः" ॥ इति॥, "वेदास्सर्वे पुराणानि स्मृतयो भारतं तथा। अन्यान्यापि च शास्त्राणि तथा तर्काश्च सर्वशः॥ शैवागमाश्च विविधा आगमा वैष्णवा अपि। अन्यागमाश्च विदुषामनुभूतिस्तथैव च॥ अस्मिन्नर्थे स्वसंवेद्ये पर्यवस्यन्ति नान्यथा। बाध्यबाधकतां यान्ति व्यवहारे परस्परम्॥ समुद्र इव कल्लोला इति वेदार्थसंग्रहः।" इति चैवमादिना अविवक्षिते तत्तन्मतप्रतिपादितोपायरूपे व्यावहारिकप्रपञ्चे मतानां परस्परं वैमत्येऽपि विवक्षिते उपेये पारमार्थिके सर्वमतनिष्ठाभूते आत्मतत्त्वे सर्वेषामपि मतानां पर्यवसानेन अवैमत्यात् लक्ष्यैक्येन सर्वमतानां मिथोऽविरुद्धत्वमुद्घोषितम्। भगवता पराशरेणापि पराशरपुराणे—

"शास्त्रमापाततो भाति मुने बहुमुखं नृणां। निरूपितन्तु न्यायेन विभात्येकमुखं पुनः॥" इत्यादिना उपायांशमादाय शास्त्रस्य बहुमुखत्वेऽपि उपेयांशमादायैकमुखत्वमुक्तम्। अत्र शास्त्रमापाततो बहुमुखं निरूपितन्तु एकमुखमित्यस्य चायमर्थः, आपाततः तात्पर्यविषयोपेयापरामर्शेन आपातदृष्ट्या तात्पर्याविषयोपायमात्रपरामर्शे शास्त्रं बहुमुखं परस्परविरुद्धनानार्थबोधकं, निरूपितन्तु तात्पर्यविषयोपेयपरामर्शेन तत्वदृष्ट्या निर्धारितन्तु, एकमुखं एकस्यैव परस्पराविरुद्धस्य आत्मतत्वरूपार्थस्य बोधकमिति॥ यतिधर्मप्रबोधेऽपि श्रीनीलकण्ठयतीन्द्रैरुक्तम् "शास्त्रमज्ञस्य बहुधा विभात्येकं विवेकिनः। मेय एकत्र द्रष्टारो भिद्यन्ते तन्न भिद्यते॥" इति।

"बहुधाप्यागमैर्भिन्नाः पन्थानस्सिद्धिहेतवः। त्वय्येव निपतन्त्योघाः जाह्नवीया इवार्णवे ॥" इति कविकुलतिलकेन कालिदासेन,

"त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति
प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च।
रुचीनां वैचित्र्यात् ऋजुकुटिलनानापथजुषां
नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥"

इति गन्धर्वराजेन पुष्पदन्तेन,

"नानाविधैरागममार्गभेदैरादिश्यमाना बहवोऽभ्युपायाः।
एकत्र ते श्रेयसि संपतन्ति सिन्धौ प्रवाहा इव जाह्नवीयाः ॥"इति न्यायमञ्जर्यां जयन्तभट्टेनच सर्वमार्गाणा मेकत्र लक्ष्ये पर्यवसानं सोदाहरणमुपवर्णितम्। 'शास्त्रेषु प्रक्रियाभेदैरविद्यैवोपवर्ण्यते' इति भगवता भर्तृहरिणा,

"तस्मादात्मज्ञानं सन्तो मोक्षप्राप्तौ हेतुं प्राहुः।
तीर्थे तीर्थे तच्चाचार्यैस्तैस्तैरुक्तं संज्ञाभेदैः ॥"

इति जयन्तभट्टेन च, शास्त्रेषु परस्परं प्रतिपादनप्रक्रियाभेद एव न तु प्रतिपाद्यभेदः इति, प्रतिपाद्यस्यापि संज्ञाभेदमात्रं न संज्ञिभेदः इति चोक्तम्। तत्त्वचन्द्रिकायामुमामहेश्वरशास्त्रिभिः उदाहृतैः —

"कणादकपिलाद्यैस्तु मुनीन्द्रैरपि कीर्तितम्।
मन्दबुद्ध्यनुसारेण केवलं परिकीर्तितम् ॥
अत एव मुनीनान्तु विरोधो नास्ति कश्चन।
अन्यथा ते विरुद्धार्थं कथं ब्रूयुर्मनीषिणः ॥

ब्रह्मविष्णुमहादेवप्रमुखैः परिकीर्तिताः।
आगमाश्चानया नेया दिशा नैवाऽन्यथा बुधाः ॥
अन्यथा ते तु नेयाश्चेत् विरुद्धास्स्युर्न संशयः।
कथं ते निर्गता वेदविरुद्धार्थविभाषिणः ॥
अत एव न कस्यापि विरोधो ह्यस्ति कश्चन।
स्वतन्त्रा आगमास्सर्वे निर्मलैः परिकीर्तिताः ॥

अधिकारिविशेषेण प्रवृत्ता न हि संशयः ।"

इत्यादिमानवपुराणवचनैरपि सर्वमार्गाणामविरुद्धत्वं सर्वमार्गप्रवर्तकानामभ्रान्तत्वञ्च स्फुटीकृतम् । भगवत्पादैरपि 'वेदान्तवाक्यमीमांसा तदविरोधितर्कोपकरणा' इति, 'तान्यपि(तर्कस्मरणानि)तर्कोपपत्तिभ्यां तत्वज्ञानायोपकुर्वन्तीति चेदुपकुर्वन्तु नाम' इति चैवमादिवचनैः तर्कादिसमयानां न केवलमविरोधित्वमपि तु वेदान्तोपकारकत्वमपीति कीर्तितम् । 'अध्वरमीमांसायां न्याये च वेदप्रत्यक्षादिप्रामाण्य परिशोधनादियुक्तास्तर्काः' इति तर्कपदं विवृण्वता श्रीवाचस्पतिमिश्रेण तत्वज्ञानोपकारकन्यायादिशास्त्रगततर्कस्वरूपं प्रकाशितम् । कल्पतर्वादिषु ग्रन्थेषु तर्कादिसमयानामुपकारकत्वं स्फुटं विशदीकृतम् । सर्वदर्शनावलम्बिभिरपि सविशेषं पुरस्कृतैः षड्दर्शिनीटीकाकारैस्सर्वदर्शनतात्पर्यविद्भिः श्रीवाचस्पतिमिश्रैरपि योगप्रत्युक्त्यधिकरणे 'नानेन योगशास्त्रस्य हैरण्यगर्भपातञ्जलादेः सर्वथा प्रामाण्यं निराक्रियते, किं तु जगदुपादानस्वतन्त्रप्रधानतद्विकारमहदहङ्कारपञ्चतन्मात्रगोचरं प्रामाण्यं नास्तीत्युच्यते, नचैतावतैषामप्रामाण्यं भवितुमर्हति । यत्पराणि हि तानि तत्राप्रामाण्ये अप्रामाण्यमश्नुवीरन् । नचैतानि प्रधानादिसद्भावपराणि किं तु योगस्वरूपतत्साधनतदवान्तरफलविभूतिपरमफलकैवल्यव्युत्पादनपराणि, तच्च किंचिन्निमित्तीकृत्य व्युत्पाद्यमिति प्रधानं सविकारं निमित्तीकृतम्, पुराणेष्विव सर्गप्रतिसर्गवंशमन्वन्तरवंशानुचरितं तत्प्रतिपादनपरेषु, न तु तद्विवक्षितम्' इत्यादिवचनैः योगोपलक्षितसर्वसमयानां विवक्षिताविवक्षित विषयद्वयोपन्यासपूर्वकमविवक्षिते वेदान्तविरुद्धे अप्रामाण्यस्य विवक्षिते वेदान्ताविरुद्धे प्रामाण्यस्य च निरूपणेन विवक्षितांशमादाय सर्वमताविरोधः स्फुटं प्रत्यपादि । 'यदर्थः सर्वं शास्त्रारम्भः' इति बृहदारण्यकभाष्यवार्त्तिकव्याख्यानरूपैः—

"यदर्थं सर्वशास्त्राणां प्रवृत्तिरतिविस्तरा ।
आत्मज्ञानावतारार्थः सर्वशास्त्रसमुद्यमः ॥
संसारोच्छेदमेवामी फलं शास्त्रकृतोऽब्रुवन् ।
स्वत एव मनुष्याणां प्रवृत्तिर्भोगसिद्धये ॥
तत्रानुवादि शास्त्रं स्यात निवृत्तावेव तन्मितिः ।
विरोधस्सर्वशास्त्रेषु पदार्थानां व्यवस्थितौ ॥

युक्तस्तात्पर्यहीनत्वाच्छ्रुतौ सृष्टिविगानवत् ।
अपि वात्स्यायनादीनां शास्त्राणां द्वारभेदतः ॥
प्रामाण्यमविरुद्धं स्यात् ऐकात्म्यज्ञानजन्मने ।
प्रवर्तमानः कामेषु शास्त्रदीपितवर्त्मना ॥
दुर्लभत्वादिकान्दोषान् दृष्ट्वाऽतो विनिवर्तते ।
अनित्यदुःखशून्यत्वं पदार्थानां स्फुटं ब्रुवन् ॥
बुद्धोऽपि रागाद्युच्छित्तौ यतते नात्मनिह्नुतौ ।"

इत्यादिभिः वार्तिककृत्सारवचनैः सर्वमतसामरस्यं सारस्येन वर्णितम् । भगवत्पादैरेव सर्ववेदान्तसिद्धान्तसारसंग्रहाख्ये प्रकरणे—

"जीवन्मुक्तिपदं त्यक्त्वा स्वदेहे कालसात्कृते ।
विशत्यदेहमुक्तित्वं पवनोऽस्पन्दतामिव ॥
ततस्तत्संबभूवासौ यद्गिरामप्यगोचरं ।
यच्छून्यवादिनां शून्यं ब्रह्म ब्रह्मविदाञ्च यत् ॥
विज्ञानं विज्ञानविदां मलानाञ्च मलात्मकं ।
पुरुषस्सांख्यदृष्टीनामीश्वरो योगवादिनां ॥
शिवश्शैवागमस्थनां कालः कालैकवादिनां ।
यत्सर्वशास्त्रसिद्धान्तं यत्सर्वहृदयानुगम ॥
यत्सर्वं सर्वगं वस्तु तत्तत्वं तदसौ स्थितः ।"

इत्यादिना स्फुटीकृतमेतत् । तन्त्रसिद्धान्तवेदान्तोभयमर्मविद्भिः श्रीभास्कररायैरपि सेतुबन्धत्रिपुरामहोपनिषद्भाष्यादिषु तत्तद्विद्याप्रशंसकानां तन्निन्दकानाञ्च बहूनां स्मृतिपुराणादिगतवचनानामभिप्रायवर्णनपूर्वकं सर्वेषामपि मतानामधरोत्तरभूमिकारूपत्वेनाविरोधित्वमुपपादितं । अधिकारानुगुण्येन भूमिकाभेदानां प्रकाशनाप्रकाशने च कर्तव्यतया निरूपिते । पूर्वभूमिकाधिरूढानामुत्तरभूमिकाधिकारिणामुत्तर भूमिकाया अप्रकाशने संप्रदायविच्छेदापत्तेः, पूर्वभूमिकायामनधिरूढानामुत्तरभूमिकानधिकारिणामुत्तरभूमिकाप्रकाशने तेषामुभयभ्रष्टत्वापत्तेश्च । तदीयानिचेमानि वाक्यानि "जगदाप्तपरमशिवप्रणीतत्वाविशेषेण सर्वासां विद्यानां अधिकारिभेदेन

प्रामाण्यमेवेति स्पष्टं सूतसंहितादौ। अधिकारश्च यथा नास्तिकानामेव आर्हतादि-दर्शनेषु, त्रैवर्णिकादेरेव वैदिकमार्गेष्विति पुरुषभेदेनैव व्यवस्थितः, तथा एकस्यापि पुरुषस्य चित्तशुद्धितारतम्यादपि स व्यवस्थितः। वर्णभेदेनेव आश्रमभेदेनापि धर्म व्यवस्थादर्शनात्। एवञ्च यानि तत्तद्विद्याप्रशंसकानि वचनानि तानि तत्तदधिकारिणं प्रत्येव प्रवर्तकानि, यानि च तन्निन्दकानि तानि तत्तदनधिकारिणं प्रति निवर्त-कानि, न पुनर्न हि निन्दान्यायेन विधेयस्तावकानि, अतिबाल्यदशायां बालक्रीड नके प्रवर्तयतामेव पित्रादीनां तस्यैवाध्ययनाधिकारे तादृशक्रीडायां ताडनकर्तृत्व दर्शनात्। तदयं मथितोऽर्थः, जातमात्रस्य त्रैवर्णिकस्य पुरुषस्य क्रीडाधिकारे निवृत्ते अक्षराभ्यासः, ततः छन्दोभाषाज्ञानार्थं काव्याध्ययने प्रवर्तकानि 'अदोषं गुणवत्काव्यम्' इत्यादीन्यग्निपुराणवचनानि, व्युत्पन्नस्य तु "काव्यालापांश्च वर्जयेत" इति निषेधः। काव्याध्ययनजन्यप्रयोजनस्य जातत्वेन उत्तरभूमि-कायामेवाधिकारात् तां विहाय पूर्वभूमिकायामेव आयुः क्षपयतोऽनिष्टं भवतीति तदर्थः। ततो देहातिरिक्तत्वेनात्मनो ज्ञानार्थं न्यायशास्त्राध्ययने विधिः "शुङ्गेनात्मानमन्विच्छ", इत्यादिः। शुङ्गं हेतुरवयवसमुदायात्मकन्याय इति यावत्, देहादिभिन्नत्वेन आमुष्मिकयातायातक्षमतया आत्मनि ज्ञाते तु तादृशफलकर्मस्वधिकारात "आन्वीक्षिकीं तर्कविद्यामनुरक्तो निरर्थिकाम्" इत्यादयो निषेधाः पूर्वभूमिकां निषेधन्ति। "धर्ममेवाचरेत प्राज्ञः" इत्यादि विधयः उत्तरभूमिकायां प्रवर्तयन्ति, तदुपयोगित्वेन पूर्वमीमांसायाः वेदे कर्मकाण्डस्य चाध्ययनम्। तेन धर्मार्थकामेषु साधितेषु चतुर्थपुरुषार्थलिप्सया पूर्वभूमिकात्यागाय "नास्त्यकृतः कृतेन" इति कर्मनिन्दा। अथ "तद्विज्ञानार्थं स गुरुमेवाभिगच्छेत्" इत्यादयो विधयः उत्तरभूमिकाप्रवर्तकाः। तदुपयोगि-तया च वेदे उपनिषत्काण्डस्य उत्तरमीमांसायाश्चाध्ययनम्। ब्रह्मज्ञानञ्च द्विविधं शाब्दं अपरोक्षानुभवरूपञ्च,

"शास्त्रदृष्टिर्गुरोर्वाक्यं तृतीयस्त्वात्मनिश्चयः।
अन्तर्गतं तमश्छेत्तुं शाब्दबोधो न हि क्षमः॥"

इत्यादिज्ञापकात्। तेन शाब्दभूमिकालाभोत्तरं तत्रायुः क्षपणनिषेधार्थाः 'पाण्डि-

त्यं निर्विद्य बाल्येन तिष्ठासेत्' इत्यादयः। कर्मभूमिकाया अनन्तरमपरोक्षानुभवरूपभूमिकातः प्राक्च भक्तिरूपा एका बह्ववान्तरभूमिकाभेदोपेता महती भूमिका। तदुपयोगित्वेन भक्तिमीमांसाध्ययनं। भक्तिश्च अपरोक्षज्ञानभूमिकान्तमनुवर्तते। तल्लाभोत्तरमपरोक्षानुभवरूपभूमिकालाभः। सैव च जीवन्मुक्तिः। तदव्यवहितोत्तरमेव च विदेहकैवल्यम्। न्यायादिशास्त्रेषु स्वस्वभूमिकालाभमात्रेण मोक्षप्राप्तिवर्णनं तु उत्तरोत्तरभूमिकानामपन्हवेनैव। पुरुषार्थप्राप्तौ विलम्बशङ्कया प्रवृत्त्यभावनिरासेन तस्यादोषत्वात्। यानि च 'कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः' 'यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः' इत्यादीनि कर्मभक्तिमात्रयोस्साधनत्वप्रतिपादकवचनानि तेष्वेवकारः स्वस्वभूमिकासाध्ये उत्तरभूमिकाधिकाररूपफले साधनान्तरनिरासार्थः, न पुनः उत्तरभूमिकाभावबोधकः। 'ज्ञानादेव तु कैवल्यमि' त्यत्र तु अनुभवात् परतस्साधनान्तररूपाया भूमिकायाः अभावात् तदभावबोधक एव इति सर्वेषां तत्तद्विद्याप्रवर्तकानां ऋषीणां न मिथो विरोधः' इति, 'उत्तरभूमिकाधिरूढैरपि पूर्वभूमिकाया अनिरासेन समर्थनं स्वभूमिकाया अप्रकाशनञ्चावश्यं कार्यं, अन्यथा पूर्वभूमिकाधिकारिणां चित्तपरिपाकविशेषमन्तरेण उत्तरभूमिकायां विश्वासानुदयात् निरसनयुक्तिभिः स्वकीयपूर्वभूमिकायामविश्वासाच्चोभयभ्रष्टतापत्तेः। एतदभिप्रायेणैव 'निस्त्रैगुण्ये पथि विचरतां को विधिः को निषेधः' इति विधिनिषेधातीतानामपि जीवन्मुक्तानां 'लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन् कर्तुमर्हसि' इति विधिः 'न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसंगिनां' इति निषेधश्च भगवद्गीतासु दृश्यते' इति च॥

भगवत्पादैरपि 'न हि न हि रक्षति डुकृञ्करणे' इति, 'वृथा कण्ठक्षोभं वहसि सहसा तर्कवचसा' इति च उत्तरभूमिकाधिरूढेन व्याकरणतर्कादिशास्त्र एव आयुःक्षपणं विनिन्दितम्। श्रीमद्दीक्षितेन्द्रैरपि—

'यया यया भवेत्पुंसां व्युत्पत्तिः प्रत्यगात्मनि।
सा सैव प्रक्रियेह स्यात् साध्वी सा चानवस्थिता॥'

इति वार्तिकवचनानुरोधेन एकैव भगवत्पाददिव्यसूक्तिरधिकारिभेदेन पूर्वाचार्यानुपेत्य सहस्रधा अधिगतभिदा, तथापि ब्रह्माद्वैतैकपरायणेति, आत्मैक्यसिद्धौ परं

सन्नद्धद्भिः प्राचीनैरात्मैक्यसिद्ध्युपायेषु व्यवहारसिद्धविषयेष्वधिकारिभेदानुरोधे नानादरात् नानाविधाः सरणयो दर्शिता इति च, सिद्धान्तलेशसंग्रहप्रमुखे कथितम् । 'अकल्पितवस्तुप्रतिपत्त्युपायतया कल्प्यमाने विगानं क्वचिदपि न दोषः, यथा तात्त्विकारुन्धतीप्रतिपत्त्युपायतया नानापुरुषैः कल्प्यमानायां तत्तत्प्राच्योदीच्यादिनक्षत्ररूपायां स्थूलारुन्धत्यां, यथा वा रेखागवयन्यायेन नित्यशब्दप्रतिपत्त्युपायतया नानाव्याकरणैः परस्परभिन्नप्रकृतिप्रत्ययविभागेन कल्पिते कृत्रिमशब्दे' इति च परिमले तैरेवोक्तम् । युज्यते च तत् । विवक्षितवस्तुप्रतिपत्त्युपायतया विरुद्धनानाप्रकारप्रदर्शनमाचार्याणां न दोषाय भवति किंतु अलङ्कारायैव भवति । प्रतिपत्तॄणां प्रज्ञावैचित्र्येण कस्यचित्प्रतिपत्तुः केनचित्प्रकारेण मुक्तिसाधनब्रह्मात्मैक्यज्ञानलाभात् । एवमियता प्रबन्धेन सर्वेषामेव मतानां मिथोऽविरोधित्वं उक्तम् ॥

अथ प्रतिज्ञातविषयचतुष्टये तृतीयं मतान्तराणां भगवत्पादमतविप्रकृष्टत्वं मध्वरामानुजश्रीकण्ठमतत्रयस्य तत्सन्निकृष्टत्वञ्च निरूप्यते । भगवत्पादैरेव हि 'स च(प्रधानवादः) कार्यकारणानन्यत्वाभ्युपगमात्' प्रत्यासन्नो वेदान्तवादस्य इति, 'वैदिकस्य च दर्शनस्य प्रत्यासन्नत्वात्' इति च वाक्येन प्रधानवादः कार्यकारणानन्यत्वसत्कार्यत्वात्मासङ्गत्वस्वप्रकाशत्वाद्यंशैः वेदान्तवादप्रत्यासन्नः, न तथा परमाण्वादिवादःइति कस्यचिन्मतस्य प्रत्यासन्नत्वं कस्यचिद्विप्रकृष्टत्वञ्च व्यवहृतम् । संक्षेपशारीरकेऽपि—

'विवर्तवादस्य हि पूर्वभूमिः वेदान्तवादे परिणामवादः ।
व्यवस्थितेऽस्मिन्परिणामवादे स्वयं समायाति विवर्तवादः ॥

प्रत्यासन्ना परिणतिरियं विप्रकृष्टस्तु पूर्वः संघातादिस्सकल उदितो वेदसिद्धान्तसिद्धेः ।' इत्यादिना केवलभेदगर्भारम्भवादाद्यपेक्षया भेदाभेदगर्भपरिणामवादस्य केवलाभेदगर्भविवर्तवादात्मकवेदान्तवादप्रत्यासन्नत्वं व्यवहृतम् । एवं पूर्वाचार्यप्रदर्शितमार्गेणैव मध्वादिमतत्रयस्यापि भगवत्पादमतप्रत्यासन्नत्वं तदितरमतानां तद्विप्रकृष्टत्वञ्चाभ्यूहितुमुचितमेव । तदेतत्संक्षेपेण प्रदर्श्यते ।

पूर्वोक्तप्रकारेण वात्स्यायनीयादीनां सर्वेषामपि मार्गाणामधिकारिभेदेन प्रामाण्ये सिद्धेऽपि

'वेदमार्गजनितन्तु वेदनं दोषहीनमतिशोभनं सदा।
अन्यमार्गजनितं विचारतो वेदमार्गरुचिकारणं क्रमात्॥' इति,

'तथा वेदसमं मानं नास्ति तत्र न संशयः।' इति,

'तत्प्रसादात क्रमात् मार्गान्त्रिशिष्टानेति मानवः।
तत्र तत्र स्थितो देवः प्रसादं कुरुतेऽस्य तु॥
सोपानक्रमतो देवा वेदमार्गस्य हेतवः।
वेदमार्गस्थितो देवः साक्षान्मुक्तेस्तु कारणम्॥
तत्रापि कर्मभागस्थः ज्ञानश्रद्धाप्रदोहरः।
ज्ञानमार्गस्थितश्शम्भुः ज्ञानद्वारेण मोक्षदः॥
अतो वेदस्थितो मर्त्यो नान्यमार्गं समाश्रयेत्।
वेदमार्गैकनिष्ठानां न किञ्चिदपि दुर्लभम्॥' इति,

'तथापि वेदो मार्गाणामुत्तमस्सर्वसाधकः'

इति चैवमादिसूतसंहितावचनैः

'किं बहूक्त्या वेदमार्गसौधसंप्राप्तये नृणां।
दृढनिश्रेणिकापर्वाण्येव तन्त्राणि सर्वथा॥
निश्रेणिकापर्वरूपमार्गाणामुच्चनीचता।
विशिष्टधर्मकथनव्याजेन करुणाबलात्॥
ऋषिभ्यः कावषेयेभ्यः कुमारेण प्रकीर्तिता।'

इत्यादिना पुरुषार्थप्रबोधगतेन ब्रह्मानन्दभारतीवचनेन च सर्वमार्गोत्तमत्वं सर्वमार्गप्राप्यत्वं सर्वोत्तमाधिकारिकत्वञ्च अपौरुषेय्याः श्रुतेरेव, तत्रापि श्रुतिशिरोभूताया उपनिषद एव चेति, निर्विवादमास्तिकोत्तमानां वैदिकानां सर्वेषामपि। मुक्तिसौधारोहणसाधनीभूतनिश्रेणिकाचरमपर्वरूपाणाञ्चोपनिषदां तात्पर्यनिर्णायकब्रह्मसूत्रविवरणरूपत्वेन च मतान्तरेभ्यः मध्वादिमतत्रयम्

भगवत्पादमतप्रत्यासन्नं। तत्प्रत्यासत्तौ हेत्वन्तराण्यपि प्रदर्श्यन्ते। वेदप्रामाण्याभ्युपगन्तृत्वात् तावत् तदनभ्युपगन्तृनास्तिकदर्शनेभ्यः प्रत्यासत्तिः। तत्रापि देहेन्द्रियाद्यतिरिक्तात्माभ्युपगमात देहेन्द्रियाद्यात्मत्ववादिचार्वाकदर्शनात्, स्थिरसद्रूपात्माभ्युपगमात् क्षणिकशून्यात्मवादिबौद्धदर्शनात्, अपरिणाम्यात्माभ्युपगमात् शरीरानुसारिसंकोचविकासशालिपरिणाम्यात्मवादिजैनदर्शनात, प्रमाणानां स्वतः प्रामाण्याभ्युपगमात स्वतोऽप्रामाण्यवादिबौद्धपरतः प्रामाण्यवादिनैयायिकादिदर्शनेभ्यः, श्रुत्यवष्टम्भेन जगन्मूलकारणव्यवस्थापनात् अनुमानावष्टम्भेन तद्व्यवस्थापकसर्वतार्किकदर्शनेभ्यः, ईश्वराभ्युपगमात् निरीश्वरवादिसांख्यमीमांसकादिदर्शनेभ्यः, ईश्वरस्य जगन्निमित्तकारणत्वस्य स्पष्टमुप वर्णनात् ईश्वरमभ्युपगम्य तस्य केवलनिमित्तकारणत्वप्रतिफलनकल्पैश्वर्यवर्णनेऽपि कण्ठोक्त्या निमित्तकारणत्वाबोधकपातञ्जलदर्शनात्, कर्मसापेक्षेश्वराभ्युपगमात् तन्निरपेक्षस्वतन्त्रेश्वरवादिपाशुपतादिदर्शनेभ्यः, मोक्षे सुखाविर्भावाभ्युपगमात दुःखनिवृत्तिमात्राभ्युपगन्तृनैयायिकवैशेषिकसांख्यपातञ्जलप्राभाकरादिदर्शनेभ्यः, जीवस्य चिन्मात्रत्वाभ्युपगमात् तस्य केवलजडत्वजडबोधात्मकत्वाभ्युपगन्तृनैयायिकभाट्टादिदर्शनेभ्यः, जीवस्य स्वप्रकाशत्वप्रत्यक्षत्वाभ्युपगमात् तस्य परप्रकाश्यत्ववादिनैयायिकानुमेयत्ववादिसांख्यभाट्टादिदर्शनेभ्यः, जीवस्य आनन्दरूपत्वाभ्युपगमात् तदनभ्युपगन्तृनैयायिकपातञ्जलादिदर्शनेभ्यः, जीवस्य कर्तृभोक्तृरूपत्वाभ्युपगमात् केवलभोक्तृरूपत्वाभ्युपगन्तृसांख्यादिदर्शनेभ्यः, जगतः प्रकृतिपरिणामत्वेन तदंशे परिणामवादाभ्युपगमात् संघातवादारम्भवादाभ्युपगन्तृबौद्धनैयायिकादिदर्शनेभ्यः, सत्कार्यवादाभ्युपगमात असत्कार्यवादिनैयायिकादिदर्शनेभ्यः, कार्यकारणानन्यत्वाभ्युपगमात तद्भेदवादिनैयायिकादिदर्शनेभ्यः, कार्यकारणभावाभ्युपगमात् स्वभाववादिदर्शनात्, जगतः अक्षणिकत्वातुच्छत्वाभ्युपगमात् क्षणिकत्वतुच्छत्वाभ्युपगन्तृबौद्धदर्शनात, स्फोटवादनिराकरणात् स्फोटवादिवैयाकरणमतात्, ऐकभविकवादानभ्युपगमात तद्वादिमीमांसकविशेषदर्शनात्। पारमार्थिकभेदाभेदानभ्युपगमात तदभ्युपगन्तृभास्करयादवप्रकाशादिदर्शनात, ब्रह्मणः सावयवत्वपरिणामित्वविकारित्वाद्यनभ्युपगमात तदभ्युपगन्तृवृत्तिकारभर्तृप्रपञ्चादिदर्शनेभ्यः, पदानां कार्यव्युत्पत्तिनियमानभ्युपगमात् तदभ्युपगन्तृप्राभाकरदर्श-

नाच्च मध्वादिमतत्रयं भगवत्पादमतप्रत्यासन्नम्। इत्थमेव हेत्वन्तरैरपि मध्वादिमतत्रयस्य सामान्येन भगवत्पादमतप्रत्यासत्तिः ऊह्या। विस्तरभिया न लिख्यते॥

अथ विशिष्यापि मध्वादिमतानां भगवत्पादमतप्रत्यासत्तिः निरूप्यते। मध्वमते तावत् अन्तःकरणगतस्य दुःखित्वादिबन्धस्य सत्यत्वाभ्युपगमेऽपि भगवत्पादमत इव जीवगतस्य तस्य मिथ्यात्वमभ्युपगतम्। मध्वमते धर्मधर्मिणोर्विशेषरूपभेदप्रतिनिधेरङ्गीकारेऽपि भेदनिराकरणेन ब्रह्मणः जीवव्यावर्तकस्वभिन्नधर्मराहित्यरूपं निर्धर्मकत्वं भगवत्पादमत इव अभ्युपगतं। किंच मध्वमतेपि भगवत्पादमत इव शारीरकशास्त्रे विचार्यस्य मुमुक्षुज्ञेयब्रह्मणः नोपास्यत्वं, अपि तु तत्प्रतिबिम्बस्यैवोपास्यत्वमित्युक्तम्। बिम्बप्रतिबिम्बभेदाभ्युपगमेऽपि जीवस्य ब्रह्मप्रतिबिम्बत्वञ्च भगवत्पादमत इव व्यवहृतं। संसारदशायां स्वरूपानन्दावारकानादिभावरूपाज्ञानमपि भगवत्पादमत इव ज्ञाननिवर्त्यत्वेनाभ्युपगतम्, परं तु तस्य सत्यत्वमभ्युपगतमिति एतावानेव विशेषः। एतेषाञ्च भगवत्पादाभिमतस्य जीवब्रह्माभेदस्य अर्थात् सूचकानां मध्वमते व्यवस्थापनात् मध्वमतं भगवत्पादमतप्रत्यासन्नम्।

एवं रामानुजमतमपि विशिष्य भगवत्पादमतप्रत्यासन्नं। रामानुजमते हि बाह्यप्रकाशनिवर्त्यस्य बाह्यतमसः भावरूपत्वं साधितं, तच्चान्तरज्ञानरूपप्रकाशनिवर्त्यस्य भावरूपाज्ञानस्यान्तरतमसः दृष्टान्तरूपमद्वैत्यभिमतभावरूपाज्ञानसिद्ध्यनुकूलं। एवं मध्वरामानुजमतयोः मुक्तौ जीवस्य ब्रह्मानन्दानुभवो। वर्णितः, तदपि अद्वैत्यभिमतजीवब्रह्माभेदस्य अर्थात् सूचकम्। जीवब्रह्मणो भेदेहि न ब्रह्मानन्दो जीवस्य पुरुषार्थो भवितुमर्हति, अन्यानन्दस्य अन्यं प्रति अपुरुषार्थत्वात्, न वा ब्रह्मानन्दः जीवस्य अपरोक्षीभवितुमर्हति, अन्यानन्दस्य अन्यं प्रति परोक्षत्वात्। किंच रामानुजश्रीकण्ठमतयोः भगवत्पादमत इव ब्रह्मणः जगत्प्रति अभिन्ननिमित्तोपादानत्वमभ्युपगतम्। भगवत्पादाभिमतस्य अद्वैतस्य विशिष्टरूपेणापि कथंचित् समर्थनं कृतं। ततश्च रामानुजश्रीकण्ठमतयोः भगवत्पादमतप्रत्यासन्नत्वम्।

एवं श्रीकण्ठमतमपि विशिष्य भगवत्पादमतप्रत्यासन्नं। यद्यपि श्रीकण्ठमते प्रायशः रामानुजमतवदेव स्थूलचिदचिद्वस्तुविशिष्टं ब्रह्म कार्यं सूक्ष्मचिदचिद्वस्तुविशिष्टं ब्रह्म कारणमिति कार्यकारणोभयावस्थब्रह्मणः विशिष्टाद्वैतरूपत्वं ब्रह्मप्रपञ्चयोः शरीरशरीरिभावः, ब्रह्मणः सविशेषत्वं, प्रपञ्चसत्यत्वं, जीवाणुत्वं, अर्चिरादिना मार्गेण लोकान्तरस्थपरब्रह्मप्राप्तिपूर्वकतत्सादृश्यावाप्तिरूपमुक्तिरित्यादिप्रमेयनिरूपणं मतं, तथापि रामानुजमतात् श्रीकण्ठमतेऽद्वैतमतप्रत्यासत्तिगमको विशेषो वर्तते। तथाहि, रामानुजमतेहि प्रकृतिरूपा जडशक्तिरेव चिदचिद्रूपप्रपञ्चात्मना परिणमते; न तु ब्रह्मणः धर्मज्ञानरूपा चिच्छक्तिः तथा परिणमते, सा च ब्रह्मणश्चिच्छक्तिः ब्रह्मणस्संकाशात् भिन्ना ब्रह्मणो गुणगणात्मिका च। ब्रह्मतदीयचिच्छक्तिभ्य, भिन्ना जडभिन्ना च शुद्धसत्त्वशब्दिता नित्यविभूतिः ब्रह्मणः अनन्तविष्वक्सेनगरुडादीनां नित्यानां मुक्तानाञ्च भोग्यभोगोपकरण भोगस्थान शरीरादिरूपविविधपदार्थाकारा भवति। ब्रह्ममहिषी महालक्ष्मीस्तु ब्रह्मतदीयचिच्छक्तिनित्यविभूतिभ्यो भिन्ना स्वतन्त्रचेतनान्तररूपा जीवकोट्यन्तर्गता, तथापि विभुत्वादणुस्वरूपजीवान्तरविलक्षणा, अथवा विभुत्वादीश्वरपारतन्त्र्याच्च पतिपुत्रव्यावृत्तपत्नीन्यायेन जीवेश्वरविलक्षणा, अथवा नित्यलीलाख्यविभूतिद्वयशेषित्वादिमात्रेण भगवत्तुल्यत्वात् ईश्वरकोट्यन्तर्गता स्वस्वेतरसर्वशेषिभगवच्छेषभूता जगत्कारणत्वादिब्रह्मलक्षणशून्या च। महालक्ष्म्याः ब्रह्मशक्तित्वादिवादाः पत्नीत्वादिरूपेण ब्रह्मविशेषणत्वाभिप्रायाः। न तु महालक्ष्म्याः ब्रह्मत्वं वा तच्छक्तिरूपत्वं वा, इत्यभ्युपगम्यते। श्रीकण्ठमते तु न तथाभ्युपगम्यते। किं तु सकलजगत्कर्तुः परमेश्वरस्य धर्मज्ञानरूपा चिच्छक्तिरेव केनचिदंशेन प्रथमं नारायणात्मना परिणता सती तद्द्वारा पश्चात् चिदचिद्रूपप्रपञ्चात्मना परिणमते।

अत एव नारायणस्योपादानत्वव्यवहारः श्रुतिषु, अचित्प्रपञ्चस्य स्वरूपान्यथाभावरूपा उत्पत्तिः, चित्प्रपञ्चस्य तु नारायणांशभूतस्य धर्मज्ञानसंकोचविकासरूपैव उत्पत्तिः, न तु स्वरूपान्यथाभावः, चित्प्रपञ्चस्य मुक्तिभाक्त्वेन नित्यत्वात्।

'चिच्छक्तिरेव परब्रह्मणश्शिवस्य ज्ञानेच्छाक्रुतिबलतेजःप्रभृतिगुणरूपेणक्रुसरीरेन्द्रियमनःप्राणरूपेण विविधभोग्यभोगस्थानोपकरणरूपेण सह भोक्तुः

दिव्यमहिषीरूपेण च परमेश्वरमासेवते। स्वयमपि ज्ञानेच्छारूपैरुक्तैस्सर्वैरप्युपेता नारायणाख्यपुरुषरूपेण दिव्यमहिषीयुक्ता च भवति। उक्तं चभियुक्तैः—

'शक्तिश्शरीरमधिदैवतमन्तरात्मा ज्ञानं क्रिया करणमासनजालमिच्छा।
ऐश्वर्यमावरणमायतनानि च त्वं किं तन्न यद्भवसि देवि शशाङ्कमौलेः॥'
'योऽयं चकास्ति गगनार्णवरत्नमिन्दुः योऽयं सुरासुरगुरुः पुरुषः पुराणः।
यद्वाममर्धमिदमन्तकसूदनस्य देवि त्वमेव तदिति प्रतिपादयन्ति॥'
'एकैव शक्तिः परमेश्वरस्य भिन्ना चतुर्धा विनियोगकाले।
भोगे भवानी पुरुषेषु विष्णुः कोपे तु काली समरे च दुर्गा॥' इति।

श्रीमदप्पय्यदीक्षितैश्च शैवचिच्छक्तिनिरूपणपरे आनन्दलहरीग्रन्थे सर्वमिदमुक्तम्।

'शंभोर्ज्ञानक्रियेच्छाबलकरणमनश्शान्तितेजश्शरीर-
स्वर्लोकागारदिव्यासनवरमहिषीभोग्यवर्गादिरूपा।
सैवैतैरुपेता स्वयमपि च परब्रह्मणस्तस्य शक्तिः
सर्वाश्चर्यैकभूमिः मुनिभिरभिनुता वेदतन्त्राभियुक्तैः॥' इति॥

तैरेव हरिहरगौरीरूपरत्नत्रयनिरूपिकायां रत्नत्रयपरीक्षायामप्युक्तं, 'धर्मः पुंरूपमाप्त्वा सकलजगदुपादानभावं बिभर्ति' इति, 'यश्चोपादानभूतः पर इह पुरुषः सैष नारायणोक्त्या, ख्यातः' इति, 'तस्यैवाद्यस्य पुंसः परिणतिरखिलोऽप्यम्बरादिर्विकारः तस्यैवांशो विरिञ्चावधिरिह सकलोऽप्येष संसारिवर्गः' इति च। ब्रह्मणश्च सकलजगत्कर्तृभूतस्य निर्विकारत्वश्रुतिविरोधेन न साक्षादुपादानत्वमपि तु स्वापृथक्सिद्धचिच्छक्तितदंशनारायणद्वारकमित्यभ्युपगम्यते। एवं चिदचिद्रूपप्रपञ्चपरिणामित्वेन चिदचिद्रूपप्रपञ्चाभिन्नतया उक्ता च चिच्छक्तिः ब्रह्माभिन्नत्वेनापि श्रीकण्ठाचार्यैः भाष्ये बहुस्थलेषु उद्घोषिता। नैतदौपचारिकतया नयनमर्हति। तात्पर्येण पौनःपुन्येन ब्रह्मचिच्छक्त्योरभेदस्य तत्र वर्णनात्। इत्थं रामानुजमतापेक्षया महतो विशेषस्य अद्वैतमतप्रत्यासत्तिगमकस्य श्रीकण्ठमते विद्यमानत्वादेव निरुक्तविशेषमवलम्ब्यैव श्रीमद्दीक्षितेन्द्रैः शिवाद्वैतनिर्णयाख्यग्रन्थे 'ब्रह्मचिच्छक्तेः सकलचेतनाचेतनप्रपञ्चाकारत्वं। तस्या एव ब्रह्मस्वरूपत्वं, तदीय

सकलगुणगणरूपत्वं, ब्रह्मणो निर्विकारत्वमित्यर्थचतुष्टयं श्रीकण्ठाचार्यैरभ्युपगतं निर्गुणं निष्प्रपञ्चं जीवाभिन्नं शुद्धाद्वैतरूपं ब्रह्मेति तेषां परमसिद्धान्तः इत्यमुमर्थं दृढमवगमयत्येव, तथाहि, चिच्छक्तेः ब्रह्माभेदे तस्या एव तदीयसकलगुणगणात्मत्वे च ब्रह्मणः स्वभिन्ना गुणा न सन्ति, किं तु स्वयमेव कल्पितभेदेन गुणवदप्यवभासते वस्तुतो निर्गुणमेव ब्रह्म इत्येतत् तावत्सिद्ध्यति। नह्यभेदे मुख्यो गुणगुणिभावः उपपद्यते, न चाभेद इव मुख्यगुणगुणिभावोपपादको भेदोऽपि आचार्यैरङ्गीकृत इति वक्तुं शक्यते, आरम्भणाधिकरणभाष्यादिषु विरोधेन भेदाभेदपक्षस्य प्रतिक्षिप्तत्वात्। न च मध्वमत इव आचार्याणां मते गुणगुणिनोर्भेदाभावेऽपि भेदप्रतिनिधिर्विशेषोऽभ्युपगतोऽस्ति। तस्मात् गुणविषये तावत् 'अपृथक्त्वेऽपि चैतन्यात् पृथगिवावभासन्ते' इति पञ्चपादिकोक्तपक्ष एवाभिमत इत्येतत् सुदृढमेव। तथा सकलप्रपञ्चाकारायाः चिच्छक्तेः ब्रह्माभेदाभ्युपगमेन वियदादिप्रपञ्चः तद्विवर्त इति सिद्ध्यति। अन्यथा वियदादेरनित्यस्य तत्परिणामत्वाभ्युपगमे तदभिन्नस्य ब्रह्मणः निर्विकारत्वाभ्युपगमविरोधापत्तेः। तस्मात् संक्षेपशारीरकोक्तरीत्या भाष्ये परिणामवादावलम्बनं व्यवहारदृष्टौ कर्मोपासनादिनिर्वाहार्थं तत्वदृष्टौ तत्प्रतिषेधापेक्षिततत्प्रसक्त्यर्थं चेति ब्रह्मणो निष्प्रपञ्चत्वपक्ष एवाभिमतः इत्यपि सुदृढम्। ब्रह्माभिन्नायाः चिच्छक्तेः सकलाचेतनप्रपञ्चाकारत्ववत् सकलचेतनप्रपञ्चाकारत्वस्याप्युक्तत्वेऽपि चेतनप्रपञ्चस्य वियदादिवत् तद्विवर्तत्वं न सिद्ध्यति। तथा सति तस्य तत्वज्ञानान्निवृत्त्या मुक्तिफलभाक्त्वाभावप्रसङ्गात्। नित्यस्य तस्य ब्रह्माभेदेऽपि ब्रह्मनिर्विकारत्वविरोधाप्रसङ्गाच्च। तस्मात् निर्गुणं निष्प्रपञ्चं जीवाभिन्नं शुद्धाद्वैतरूपं ब्रह्मेति आचार्याणामभिमतमित्येतत् सुदृढमेव।'

इत्यादि ग्रन्थेन श्रीकण्ठमतस्याद्वैततात्पर्यकत्वमप्याविष्कृतं। एवमेव सन् घटः इत्यादि प्रत्यक्षस्य मतान्तर इव प्रपञ्चगतसत्यत्वविषयकत्वमनभ्युपगम्योपादानभूतसद्रूपब्रह्मतादात्म्यविषयकत्वं श्रीकण्ठाचार्याभ्युपगतं प्रपञ्चमिथ्यात्ववाद्यद्वैतिनामनुकूलं। एवं घटः स्फुरतीत्यादि जीवधीष्वनुभूयमानस्य स्फुरणस्य ब्रह्मस्फुरणरूपत्वमहं सुखीति जीवैरनुभूयमानस्य सुखस्य ब्रह्मानन्दरूपपरशक्त्यंशत्वञ्च श्रीकण्ठाचार्याभ्युपगतमर्थात् जीवब्रह्माभेदसूचकं सत् अद्वैतिनामनुकूलं। जीव-

ब्रह्मणोर्भेदे अन्यज्ञानेन अन्येषां स्फुरणवत्त्वस्य अन्यानन्देन अन्येषां सुखित्वस्य चायोगात्। एवं "अनियमस्सर्वेषामविरोधः शब्दानुमानाभ्यां इत्यधिकरणे प्रथमं ब्रह्मोपासनासामान्येऽर्चिरादिगतिं व्यवस्थाप्यानन्तरं "केचिदाहुरनियमस्सर्वेषामुपासकानामर्चिगतौ नियमाभावः। तथा सति श्रुतिस्मृतिभ्यामविरोधः इति" इति मतान्तरमुपन्यस्य 'तत्रापि न दोषः निरन्वयोपासकानां तदपेक्षाभावादि'ति तस्यापि सौत्रयोजनान्तरस्य अद्वैतिसम्मतस्य अदुष्टत्वमुपपादितं तथा 'तदाऽऽपीतेः संसारव्यपदेशात्' इत्यधिकरणावसाने ,'केचिन्निरन्वयोपासकानामिह शरीरपात एव मुक्तिरिति अर्चिरादिगतिमनियतामाहुः' इत्युपन्यस्तं एवं 'अर्चिरादिना तत्प्रथिते'रित्यधिकरणावसनेऽपि "निरन्वयोपासकानां नार्चिरादिगतिरिति केचित्' इति कथितं, एवं यत्रयत्र अधिकरणे ब्रह्मविदः गतेरुत्क्रान्तेर्वा व्यवस्थापनं क्रियते तत्र सर्वत्रापि तस्य तस्याधिकरणस्य 'सकल ब्रह्मवित्साधारण्यशङ्कापरिहारार्थमस्य मतस्योपन्यासात् अनियमाधिकरणे स्वयमपि अस्योपपादनाच्च अद्वैत्यभिमतायां निर्गुणज्ञानिनामिहैव मुक्तौ श्रीकण्ठाचार्याणामभिमतिरवगम्यते, केचिदित्युपन्यासस्य स्वयमिदानीं सगुणविद्यानिरूपणनिष्ठएव न तु भगवत्पादवत् निर्गुणविद्यानिरूपणनिष्ठ इति द्योतनार्थत्वमेव वक्तव्यं न तु स्वानभिमतिद्योतनार्थत्वं स्वानभिमतौ तन्मतस्योपपादनायोगात्, एवमुपासनस्य जीवब्रह्माभेदगोचरत्वोपवर्णनमप्यद्वैतिनामनुकूलम् । इदं प्रमेयजातं श्रीमद्दीक्षितैरेव शिवाद्वैतनिर्णये आनन्दलहर्यांच्च स्फुटं प्रत्यपादि ।आनन्दलहरीस्थौ च पूर्वोक्तविषयसंग्रहकौ श्लोकाविमौ

"उक्ता खल्वत्रमुक्तिः गतिमुपरि विना निर्गुणोपासकानां
जीवाभेदावलम्बासगुणपरशिवोपासनाप्यत्र भाष्ये ।
सत्ता प्रत्यक्षबुद्धेर्जगति च विषयो वर्णितस्सत्यतान्यः
शुद्धं ब्रह्माद्वितीयं मतमिति बहुधाऽऽविष्कृतं तावदेवम् ।।"

चिच्छक्तिं ब्रह्मणो यत् सकलचिदचिदाकारशालिस्वरूपां
सत्तां तस्य स्वरूपं यदपि गुणगणं यच्च तन्निर्विकारम् ।
आचार्याः प्रोचुरेतैः दृढमधिगमितं निर्विशेषं तदिष्टं
जीवास्तेनैक्यभाजो वियदनिलमुखाः तद्विकृती इतीदम् ॥" इति ॥

इयता प्रबन्धेन च मध्वादिमतत्रयस्य भगवत्पादमतं प्रति सामान्यतो विशेषतश्च प्रत्यासन्नत्वमुपवर्णितम् । यद्यपि मध्वादिमतेषु जीवाणुत्वं साधितं नैयायिकादिमतेऽपि जीवस्य ब्रह्माभिन्नत्वात् स्वभावतः विभुत्वमेवाङ्गीकृतं । नैयायिकमते भगवत्पादमत इव निर्विकल्पकज्ञानमङ्गीकृतं, रामानुजमते सविकल्पकविशेषरूपमेव प्रथमपिण्डज्ञानं निर्विकल्पकस्थानेऽभिषिक्तम् । एवमादिहेतुभिः नैयायिकादिमतानामपि मध्वादिमतत्रयापेक्षया भगवत्पादमतप्रत्यासत्तिः वक्तुं उचितेव आपाततो भाति तथापि नैयायिकादिमतापेक्षया मध्वादिमते स्वतः प्रामाण्याभ्युपगम जीवचिदानन्दरूपत्वाभ्युगम मोक्षकालीनसुखाविर्भावाभ्युपगमसत्कार्यकारणानन्यत्वाभ्युपग प्रकृतिपरिणामवाद श्रुत्यवष्टम्भेन मूलकारणव्यवस्थापनादिभिः बहुभिरंशैः भगवत्पादमतप्रत्यासत्तेस्सत्वेन मध्वादिमतत्रयमेव भगवत्पादमतप्रत्यासन्नत्वेन दीक्षितचरणैर्वर्णितमित्यवगन्तव्यम् ॥

अथ तुरीयं मध्वादिमतचतुष्टयस्य मुक्तिहेतुक्रमिकभूमिकाचतुष्टयरूपत्वं तदीयक्रमपाठसूचितं निरूप्यते । भगवत्पादानां हि मते उपनिषत्सु उपासनाकाण्ड ज्ञानकाण्डञ्चेति काण्डद्वयमन्तर्गतं वर्तते कर्मकाण्डन्तु तत्र नान्तर्गतं । उपासनाकाण्डे च विधीयमानमुपासनं मानसक्रियारूपं चोदनातन्त्रम् पुरुषतन्त्रं क्रियायां विकल्पसंभात् कर्तुमकर्तुमन्यथा वा कर्तुं शक्यं न प्रमाणवस्तुपरतन्त्रम् । ज्ञानकाण्डोदितज्ञानं तु अक्रियारूपं प्रमाणवस्तुपरतन्त्रं वस्तुनि विकल्पासंभवत् कर्तुमकर्तुमन्यथावा कर्तुमशक्यमत एव न चोदनातन्त्रम् नापि पुरुषतन्त्रम्, किं चोपासने विद्यमानस्यापि वस्तुनः अविषयीभावः अविद्यमानस्यापि विषयीभावश्च, तत्वज्ञाने तु विद्यमानस्यैव विषयीभावः न त्वविद्यमानस्य कस्याप्यंशस्य विषयीभावः 'सर्वत्र हि शास्त्रप्रापिता एव धर्मा उपास्याः न विद्यमाना अप्यशास्त्रीयाः' इति छान्दोग्यभाष्यवचनात्, न खलु यथावस्त्वेव उपासितव्यमिति कश्चिन्नियमोऽस्ति, किंतु यथावचनमेवोपासितव्यमित्येतावानेव नियमः' इति 'न हि वस्तूनां स्वभावानुसारेण किञ्चिदुपासनं प्रवर्तते, किं तु वचनानुसारेण' इति च ऐतरेयारण्यक भाष्यवचनात्, उपासनज्ञानयोः वैलक्षण्यञ्च शारीरकभाष्य एव समन्वयाधिकरणादौ भगवत्पादैः स्फुटीकृतं ।

तत्त्वज्ञानोपासनयोश्च पूर्वोक्तवस्तुतन्त्रत्वपुरुषतन्त्रत्वरूपवैलक्षण्यादेव ज्ञानस्य नानाविधत्वासंभवात् ज्ञानमार्गस्य एकविधत्वमुपासनस्य नानाबिधत्वसंभवात् उपासनामार्गस्य बहुविधत्वम्। अत एव च भगवत्पादानां ज्ञानमार्गरूपैकविधाद्वैतमतस्थापकत्वमुपासनामार्गरूपनानाविधशैवशाक्तस्कान्दगाणपतवैष्णव सौररूपषण्मतस्थापकत्वञ्च। एवमुपासनस्य तत्त्वज्ञानान्महतो विशेषस्य सद्भावेऽपि

‘निर्विशेषं परं ब्रह्म साक्षात्कर्तुमनीश्वराः।
ये मन्दास्तेऽनुकम्प्यन्ते सविशेषनिरूपणैः॥
वशीकृते मनस्येषां सगुणब्रह्मशीलनात्।
तदेवाविर्भवेत्साक्षादपेतोपाधिकल्पनम्॥’

इति कल्पतरुवचनाद्युक्तरीत्याज्ञानं प्रति अन्तरङ्गसाधनत्वात् ज्ञानोपासनयोः रहस्यत्वमनोवृत्तित्वाभ्यां साम्याच्चहेतोः ज्ञाननिरूपणैदम्पर्यप्रवृत्तायामपि उपनिषदि ज्ञानेन सार्कं ज्ञाननिरूपणप्रसङ्गेनोपासतानामपि बहुविधानां कीर्तनं तदनुसारेणोपनिषद्विवरणरूपब्रह्ममीमांसायामपि उभयोर्निर्णयश्च, नतु ज्ञानबहिरङ्गसाधनभूतयज्ञादिकर्मकलापवत् उपासनानां वेदपूर्वभागे कीर्तनं कर्ममीमांसायां निर्ण यश्च। तत्रापि यथा चतर्ष्वपिवेदेषु सर्वप्राण्यनुग्रहार्थं ब्रह्मभावावाप्तिरूप महापुरूषार्थप्रतिपादनैदंपर्येणैव प्रवृत्तेषु तदुपयोग्यन्तः करणशुद्धिजनककर्मनिरूप णार्थ एव भूयान्प्रपञ्चः तदधिकारिबाहुल्यात् निरूणीयय कर्मबाहुल्याच्च। अत एव च तन्निर्णयाय प्रवृत्ता धर्ममीमांसापि प्रतिपाद्यबाहुल्येन ग्रन्थतो महती सहस्राधिकरणोपेता, ब्रह्मनिरूपणार्थो वेदान्तभागस्तु अधिकारिबाहुल्याभावान्निरूपणीयबाहुल्याभावाच्च स्वल्पः अत एव च ब्रह्ममीमांसापिप्रति पाद्याल्पत्वेन ग्रन्थतो लध्वी एकाधिकनवत्युतरशताधिकरणोपेता। तथैव वेदान्तभागे तदार्थाविष्कारपरायां ब्रह्ममीमांसायां भगवत्पादीये तद्भाष्ये च निर्विशेषब्रह्मभावावाप्त्यर्थं तन्निदिध्यासनापेक्षितचित्तस्थैर्याद्युपयोगिसगुणब्रह्मोपासनप्रसङ्ग एवभूयानधिकारिबाहुल्यान्निरूपणीयनानाविधोपासनतदुपयोगिगुणादिबाहुल्याच्च। निर्विशेषब्रह्मस्वरूपज्ञाननिरूपणभागस्तु अधिकारिबाहुल्याभावात् निरूपणीयबाहुल्याभावाच्च स्वल्प एव। एवं ज्ञानकाण्डस्य स्वल्पत्वेऽपि तत्रापि तत्सार

भूतस्य महावाक्यस्य स्वरूपतरत्वेऽपि च प्राधान्यादुपनिषदिति, किं विशेषितेन, वेद इति च पदं महावाक्यस्यैव मुख्यवृत्त्या बोधकमन्यस्य गौण्या वृत्त्यैव बोधकं तदुक्तं संक्षेपशारीरके 'उपनिषदिति वेद इत्यपीदं समभिवदन्ति महावचो महान्त' इति 'अपरमखिलमस्यैवाङ्गभूतत्वहेतोरिह समभिनिविष्टंतद्गिरो वाच्यमासीत' इति 'सर्वत्रैव महागिरामुपनिषच्छब्दो भवेद्वाहको वेदश्चायमतोऽन्यदस्य निकटं तेनात्र वेदादिगीः' इति

उपनिषद्वचसा परमात्मगीः सहजशक्तिवशेन निगद्यते।
तदुपचर्यमहागिरिवर्तते निकटभावमपेक्ष्य तु मुख्यगीः॥
उपनिषद्वयनाभिहितात्मधी निकटवर्तिमहागिरिमुख्यवत्।
उपनिषद्वचनं तदवान्तरे वचसि गौणवदत्र विवक्ष्यते॥ इति च॥

तथा च वेदोपनिषत्पदमुख्यार्थभूतसारतममहावाक्यगर्भितज्ञानकाण्ड विवरणात्मकं तत्त्वमस्यादिमहावाक्यजनितप्रत्यगभिन्न ब्रह्मगोचरनिर्विकल्पाखण्डसाक्षात्कारेणैवाज्ञानतत्कार्यात्मककृत्स्नबन्धनिवृत्त्युपलक्षितपरिपूर्णब्रह्मानन्दाविर्भावरूपं 'न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति' 'ब्रह्मैव सन् ब्रह्माप्येति' 'अत्र ब्रह्म समश्नुते' इत्यादि श्रुतिवशेनाचिराधिगत्यनपेक्षं तत्तत्कर्मोपासनादिविविधसाधनकलापै तत्तद्देशप्राप्तिपूर्वकं लभ्यं सर्वमपिफलजातं वापीकूपतटाकसरिदाद्युदपानतुल्पं स्वात्मन्यन्तर्भावयत् सर्वतस्संप्लुतोदकसमुद्रायमाणं कैवल्यशब्दितं परममोक्षमभिव्यञ्जयत् भगवत्पादोद्घाटितं शुद्धाद्वैतमतं तत्प्रतिपादितस्य मोक्षसाधनीभूत जीवब्रह्मैक्यज्ञानस्य मुक्त्यव्यवहितचरमभूमिकारूपत्वेन श्रीमद्दीक्षितचरणैः चतुर्मतसारसंग्रहीख्यग्रन्थेऽन्ते सन्निवेशितं मध्वरामानुजश्रीकण्ठमतानि तु मुक्तिहेतुज्ञानसाधनी भूतवैधोपासनाबोधकोपासनाकाण्ड विवरणरूपत्वेन सामीप्यसारूप्यसायुज्यरूपापरमोक्षाभिव्यञ्जकत्वेन च पूर्वभूमिकात्वात्पूर्वंसन्निवेशितानि। तत्रापि ब्रह्मणः स्वस्वामि भावेनोपासनाहंग्रहोपासना चेति ब्रह्मोपासनायां भूमिकाद्वितयमस्ति, तत्र स्वस्वामि भावेनोपासना प्रथमभूमिका अहंग्रहोपासना च द्वितीयभूमिका। अहंग्रहोपासनायाञ्च भगवत्पादाभिमताद्वैतमतप्रतिपादितत्वज्ञान इव उपास्योपासकयो जीवब्रह्मणोरभेदो भाति। अहंत्वेन स्वात्मा-

भिन्नत्वेन ब्रह्मणो ग्रहो यत्रेतिव्युत्पत्तेः। स्वस्वामिभावोपासनायांन्तु नाभेदो भासते अपि तु भेद एव स्वस्वमिभावोपासनायाः अहंग्रहोपासनातः पूर्वभूमिकात्वञ्च

'तस्यैवाहं ममैवासौ स एवाहमितित्रिधा।
भगवच्छरणत्वं स्यात् साधनाभ्यासपाकतः॥'

इत्यादिवचनैः क्रमेण तस्यैवाहमिति ममैवासाविति च द्विविधस्वस्वामिभावोपासनाभ्यासपरिपाके नाहंग्रहोपासनसिद्धिबोधनादवगम्यते। स्वस्वामिभावोपासनायामपि पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासना अपृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाचेति भूमिकाद्वितयमस्ति। तत्रापि पूर्वोक्तन्यायेन पूर्वभूमिकाभ्यासपरिपाकेनोत्तर भूमिकासिद्धिरवगन्तव्या। पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाच प्रथमभूमिका अपृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासना च द्वितीयभूमिका, प्रथमा मध्वमते द्वितीया रामानुजसते, विशिष्टाद्वैतमते हि 'यस्य पृथिवीशरीरं 'यस्यात्मा शरीरं' इत्याद्यन्तर्यामिब्राह्मणवाक्यानुसारेण चिदचिद्रूपयोर्जीवजगतोर्ब्रह्मणश्चशरीरशरीरिभावः अभ्युपगम्यते, शरीरशरीरिणोश्च प्रभाप्रदीपगुणगुणिक्रियाक्रियावज्जातिव्यक्त्यवयवावयविनामिवापृथक्सिद्धिरिष्यते तथा च जीवस्य ब्रह्मशरीरत्वात् ब्रह्मणा साकमपृथक्सिद्धिः। जीवब्रह्मणोश्चापृथक्सिद्धत्वेऽपिनाभेदः। नापि भेदाभेदः अपि तु राजभृत्ययोरिव स्वस्वामिभावेनात्यन्तंभेद एव। एवञ्च जीवब्रह्मणोः शरीरशरीरिभावानु सन्धानपूर्वकं शेषशेषिभावापरपर्यायस्वस्वामिभावेनोपासना अपृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनेत्युच्यते। राजभृत्ययोरिव जीवब्रह्मणोरपि शरीरशरीरिभावानभ्युपगमेनापृथक्सिद्ध्यनङ्गीकारात् शरीरशरीरिभावानु सन्धानरहितस्वस्वामिभावोपासना पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनेत्युच्यते उभयविधस्वस्वामिभावोपासनयोरपि अभेदानवगाहनात् अभेदावगाह्यहंग्रहोपासनातः पूर्वभूमिकात्वमेव। उभयविधस्वस्वामिभावोपासनयोरपि मध्ये जीवब्रह्मणोरत्यन्तभेदसत्वेऽपि अभेदानवगहनेऽपि च शरीरशरीरिभावमात्रेण शरीरवाचकानां शरीरिपर्यन्तत्वनियमादहं ब्राह्मणः अहं मनुष्य इत्यादि शरीरात्मसामानाधिकरण्यव्यपदेशवत् "अहं ब्रह्म" इति जीवब्रह्मसामानाधिकरण्यव्यपदेशस्य जीव-

ब्रह्माभेदबोधकमत एव संभवादपृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनायाः द्वितीयभूमिकात्वं पृथक्सिद्धस्वस्वामि भावोपसनायास्तु जीवब्रह्मणोश्शरीरशरीरिभावाभावेन राजाभृत्य इत्यादिवदहं ब्रह्मेति सामानाधिकरण्यव्यपदेशासंभवात् प्रथमभूमिकात्वमितिमन्तव्यं। अत एव पृथक्सिद्धस्वस्वामिभाववर्णनपरमध्वमते तत्त्वमसीत्यत्र अतत्त्वमसीति छेदस्य तदिति पदस्य लुप्ततृतीयादि विभक्तिकत्वस्य वा श्रयणं। तथा च मध्वमते जीवब्रह्मणोश्शरीरशरीरिभावानङ्गीकारेण पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाया वर्णनात् मध्वमतस्य प्रथमभूमिकात्वं। रामानुजमते जीवब्रह्मणोश्शरीरशरीरिभावाङ्गीकारेणापृथक्सिद्धस्वस्वामि भावोपासनाया वर्णनात् रामानुजमतस्य द्वितीयभूमिकात्वं श्रीकाण्ठमते जीवब्रह्मणोर भेदावगात्यहंग्रहोपासनवर्णनात् श्रीकण्ठ मतस्य तृतीय भूमिकात्वमवसेयम्। यद्यपि रामानुज भाष्येऽपि दहराद्युपासना अहंग्रहोपासनाशब्देनैव व्यवहृता। केहमिति स्वात्मतया अनुसन्धानमिति च व्यवहृतं। तथापि तत्र स्वात्मतयेत्यस्य स्वशरीरित्वेनेत्येवार्थः। तथा चाहंत्वेन स्वशरीरित्वेन ब्रह्मणोग्रहः यत्रेतिव्युत्पत्त्यास्वस्वामिभावोपासनाविशेषस्यैवाहंग्रहोपासनाशब्देनव्यवहारः, न तु तत्र स्वाभिन्नत्वेनापि परमात्मनो ग्रह इति भ्रमितव्यं। यद्यपि च श्रीकण्ठभाष्येऽपि रामानुजभाष्य इव अंशाधिकरणादौ शास्त्रदृष्टिसूत्रे च दहराद्यहंग्रहोपासनेषु शरीरशरीरिभावमूलकापृथक्सिद्धिविषयत्वमभ्युपगतं तथापि श्रीकण्ठभाष्य एव 'आत्मेतितूपगच्छन्ति ग्राहयन्ति च' इत्यहंग्रहाधिकरणादौ शास्त्रदृष्टिसूत्रव्याख्यानान्तरेण नसराद्यहंग्रहोपासनासु जीवब्रह्माभेदगोचरत्वमपि स्पष्टतया प्रदर्शितम। तच्च तत्स्थले श्रीकण्ठ भाष्यतदी यशिवार्कमणिदीपिकाख्यदीक्षितचरणकृतव्याख्यानदर्शिनां स्पष्टमिति न तद्विलिख्यते। अहंग्रहोपासनासु प्रतीयमानस्स चाभेदः

> अद्वैतमागमशिरोभिरुपासनायामुक्तं तवेति परमार्थतया न वाच्यम्।
> भेदस्स्फुटो गरुडमान्त्रिकयोरलीकं तादात्म्य भावनमथापि विषं
> प्रमार्ष्टि ॥'

इति सुदर्शनाचार्यैः तात्पर्यसंग्रहे कथितरीत्या आरोपित इत्ययपि वक्तुंशक्यते

तथापि जीवब्रह्माभेदस्यारोपितत्वाङ्गीकारेऽपि श्रीकण्ठाचार्यैरहंग्रहोपासनामु जीवब्रह्माभेदाभानाङ्गीकारात् रामानुजमध्वाचार्याभ्यामभेदोपासनस्यापि अनङ्गीकारात् श्रीकण्ठमतमाचार्यपादाभिमत जीवब्रह्माभेदतत्त्वज्ञानप्रतिपादकाद्वैतमताव्यवहितपूर्व भूमिकारूपं इतरत् व्यवहितपूर्वभूमिकारूपम् इति प्रकृतविषयस्य न काप्यनुपपत्तिः। वस्तुतस्तु श्रीकण्ठाचार्यैः 'निवृत्तब्राह्मणादिदेहाभिमानमयपशुभावस्य निरतिशयस्वरूपानन्दसाक्षि स्वप्रकाशशिवरूपपराहंभावापत्तिः मुक्तिरिति सर्व श्रुतितात्पर्यात्' इत्यहंग्रहाधिकरणभाष्यवचनादिभिः निखिलभ्रान्त्यादिहेतुपुण्यपापक्षयपूर्वकं परमशिवलोके तत्सायुज्यं प्राप्तस्यापि मुक्तस्य बुद्धौ आरोपितार्थास्पर्शिन्यामुपासनाकालाभ्यस्ताभेदभावना प्रकर्षजवासनादार्ढ्यप्रयुक्तशिवाहंभावविषयकत्वानुवृत्त्युक्त्यार्थात् जीवब्रह्माभेदः पारमार्थिक इत्यपि सूच्यत इति अभेदोपासन स्येवाभेद तत्वज्ञानस्यापि भगवत्पादमत इव श्रीकण्ठमतेऽपि अङ्गीकाराविष्कारात् श्रीकण्ठमतमाचार्य पादमताव्यवहित पूर्वभूमिकारूपमिति सुदृढम्। एतच्च दीक्षितचरणैरेव शिवाद्वैतनिर्णये सवृत्तिकामन्दलहरीग्रन्थे च स्फुटं प्रतिपादितं। अत्र च श्रीकण्ठभाष्ये प्रतिपादितमहङ्ग्रहोपासनानां शरीरशरीरिभावरूपस्वस्वामिभावविषयकत्वं जीवब्रह्माभेदविषयकत्वञ्चेति प्रकारद्वयं परस्परविरुद्धं यद्यपि तथापि अधिकारिभेदेतत्प्रदर्शितमिति न विरोधः इत्यपि दीक्षितचरणैरेवोक्तं तथा हि 'शुद्ध ब्रह्मावाप्तिरूपमहाफल श्रवणमात्रसंतुष्टः तत्प्राप्त्यर्थं तन्निदिध्यासनसाक्षात्कारजनन समर्थचित्तैकाग्र्यरहितः मन्दः तदुपयोगिनं सगुणोपासनभागमपहाय शुद्धब्रह्मविषयेषु श्रवणमनननिदिध्यासनेषु हठात् प्रवृत्तः तदुचितं चित्तैकाग्र्यमनधिगच्छन्नुभयभ्रष्टोमाभूत् दृढभक्तिपूर्वकचिरनिरन्तरोपासनाराधितस्यानन्तकल्याणगुणदिव्यविग्रहविशिष्टस्य सगुणेश्वरस्य प्रसादान्निर्गुणविषयकचित्तस्थैर्यं प्राप्नोत्विति तदनुजिघृक्षया तं निर्गुणविषयक प्रवृत्तेः प्रच्याव्य सगुणोपासनास्वेव स्थिरया भाक्तया प्रवर्तयितुं निर्गुणनिगूहनेन वेदान्तानां सगुणे समन्वयप्रदर्शन पूर्वकं भगवत्पाद प्रदर्शित एव सगुणब्रह्माभेदोपासनामार्गः यथा श्रीकण्ठाचार्यैः प्रदर्शितः भाष्ये तथैव साक्षान्मोक्षोपयोगितत्वावबोधार्थे श्रवणमननपूर्वके

निर्विशेषनिदिध्यासने वा तदपेक्षितात्यर्थचित्तैकाग्र्यादिसंपादनद्वारा तदुपयोगिनि दहरविद्यादिरूपे सविशेषब्रह्माभेदोपासने वा सामर्थ्यादिरूपस्य लौकिकस्य शास्त्रीयस्यावाधिकारि विशेषणस्य वैकल्यात् अधिकारपौष्कल्यरहितान्प्रति प्रवर्तितः पुराणेतिहासागमप्रसिद्धः तत्क्रतुन्यायेन स्थानविशेषगतभगवत्कैङ्कर्य प्राप्तिफलकः स्थानविशेषप्राप्त्यनन्तरं तत्रैवाभेदोपासनादिद्वारा मोक्षफलकश्च योऽयं दासमार्गः तन्मार्गावलम्ब्यधिकारिविशेषान्प्रति शरीरशरीरिभावरूपस्व-स्वामिभावोपासनामार्गोऽपि भाष्ये तैः प्रदर्शित इति नविरोधः' इति । एवञ्च यथा भगवत्पाद प्रदर्शित निर्गुणज्ञानसगुणध्यानरूपमार्गद्वयमध्ये सगुणध्यान मार्गमेवाधिकारि विशेषानुगुणमधिकृत्य श्रीकण्ठमतं प्रवृत्तं तथैव श्रीकण्ठाचार्य प्रदर्शिताभेदोपासनशरीरिरशरीभावात्मकस्वस्वामि भवोपासनरूपमार्गद्वयमध्येऽपि शरीरशरीरिभावरूपस्वस्वामि भावोपासनमार्गमेवाधिकारिविशेषानुगुणमधिकृत्य रामानुजमतं प्रवृत्तमिति बोध्यम् । स्वस्वामिभावोपासनाहंग्रहोपासनतत्त्वज्ञानानाञ्च पूर्वपूर्वापेक्षा उत्तरोत्तरस्योत्तरोत्तरोत्कृष्टभूमिकात्वं तेषामुत्तरोत्तरोत्कृष्टफलकीर्तनेन सूचितम् श्रीमद्भास्कररायैः शिवनामकल्पलतिकाख्यायां पद्यरूपायां शिवाष्टोत्तरव्याख्यायां

'प्रतीकविदहंग्रहोभृतकइत्युपास्तेर्निजा-
द्विधेश्शिवसमीपता शिवतदात्मतासार्ष्टिताः ।
भवन्ति ससलोकता अमृतताऽऽत्मविज्ञानतोऽ-
खिलं फलमतो भवेदिति मतोऽपवर्गप्रदः ॥ इति ॥

अत्र श्लोके सार्ष्टिता समानधर्मिता सारूप्यमिति यावात् । निजविधिः स्वधर्मरूपं कर्म, भृतकः स्वस्वामिभावोपासकः इति चार्थः तथा च कर्मणः सलोकता प्रतीकोपासस्य सामीप्यं स्वस्वामिभावोपासनस्य सारूप्यं अहंग्रहोपासनस्य सायुज्यं तत्त्वज्ञानस्य कैवल्याख्यममृतत्वञ्च फलं क्रमेणोत्कृष्टमिह निर्दिष्टम् । यत्तु वेङ्कटनाथेन 'सालोक्यसारूप्यादिशब्दवत् सायुज्यशब्दोऽपि युक्साम्यपरः सर्वं हि भगवता मुक्तेन च भोग्यत्वेन युक्तं शरवत्तन्म यो भवेदित्यादिषु उक्तसंयोग-विशेषः सायुज्यशब्देन विवक्षित इत्यपि साधु' इति सायुज्यशब्दस्य तादात्म्यार्थातिरेकेण केवल भेदार्थकत्वमुक्तं तत्तस्यस्वस्वामिभावरूपभेदोपासनामार्गा-

वलम्बित्वात्तस्यैव सायुज्यफलकत्ववर्णनाशया, तत्र च तत्क्रतुन्यायविरोधेन तादात्म्यफलवर्णनस्यायोगात् । अभेदोपासनारूपाहंग्रहोपासनानान्तु तत्क्रतुन्यायेन तादात्म्यरूपसायुज्यफलकत्ववर्णनमेवोचितम्, अत एव श्लोके सायुज्यशब्दस्थाने तदात्मतेति निर्दिष्टम् ॥

एवं मतचतुष्टयस्य क्रमनिर्देशप्रयोजकक्रमिकभूमिकाचतुष्टयरूपत्वे जीव· ब्रह्मणोः पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनापृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाभेदोपासनाऽभेदतत्त्वज्ञानरूपोत्तरोत्तरोत्कृष्टमुक्तिसाधनपदार्थव्यवस्थापकत्वमेकं कारणमुक्तं ।

अथापरमपि कारणमुच्यते

'भेदः प्रमान्तरैस्सिद्धः न त्वागमसमाश्रयात ।
पशवोऽपि हि जानन्ति भेदमक्षादिमानतः ॥'

इति वार्तिकाद्युक्तरीत्या सर्वेषामपि जनानां स्वाभाविकाज्ञानिकसकलविधबन्धहेतुद्वैतप्रतीतिनिरासेन कथञ्चित शास्त्राधेयवेदपरमतात्पर्यगोचरपरमानन्दाविर्भावरूपमुक्तिहेतुभूताद्वैतप्रतीत्युत्पादन एव सर्वेषामपिमतानां तात्पर्यमित्येतत् सर्वमतलक्ष्यैक्यमूलकाविरोधप्रतिपादकपूर्वोक्तबहुप्रमाणवचनसिद्धम् । एवं सत्यपि अनादिनिरूढद्वैतवासनावासितान्तः करणेषुअधिकारिषु सहसैव द्वैतप्रतीत्युपमर्देन परमपुरुषार्थहेतुभूताद्वैतप्रतीत्युत्पादनस्याशक्यतया परश्शतवेदान्तवाक्येषु जीवजगद्ब्रह्मणामद्वैतप्रतिपादकेषु सत्स्वपि तेषां 'आदित्यो यूपः' यजमानः प्रस्तरः' इत्यादिवाक्यानामिव बाधितार्थकत्वभ्रमस्यैव जायमानत्वेन तस्यापि निराकरणायोगेन यथाकथञ्चित्सन्मार्गे सर्वेषामपि बुद्धेस्संग्रहणीयत्वात्तद्बुद्ध्यनुसारेणैव वेदान्तप्रतिपादितसन्मार्गप्रवेशहेतोस्सुगमस्य द्वैतबुद्ध्यविरोधिनः कस्यचिन्मतस्य प्रथममवश्यापेक्षितत्वेन मध्वाचार्यप्रवर्तितम्य च जीवजगद्ब्रह्मणां जीवानां जगताञ्च मिथो भेदमभ्युपगम्यैवाद्वैतवचनानामपि कथञ्चित् द्वैतार्थकत्वं परिकल्प्य मुक्तावपिलोकबुद्ध्यनुसारेण विषयभोगं ततारतम्यं आनन्दानन्दिनोर्भेदं मुक्तियोग्यतमोयोग्यनित्यसंसारिरूपजीवानामणुत्वं ब्रह्मणो जगन्निमित्तकारणमात्रत्वं नारायणाख्यस्य परब्रह्मणः पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनेन जीवानां नानाविधस्वस्वयोग्यतानुसारेण मुक्तिलाभमन्यच्चैतादृशविषयजातं बुद्धेः कथमपि

क्लेशमजनयित्वैव बोधयतः तादृशत्वेन तथैव मुक्तिसौधनिश्रेणिकाप्रथमपर्वत्वेन श्रीमद्दीक्षितचरणाः प्रथममरिच्छेदे प्रतिपादयामासुरिति युज्यते, यथाकर्मवासनावासिताधिकार्यनुसारेण छान्दोग्योपनिषदि कर्माङ्गावबद्धोपासनेनोपक्रमः 'तत्र कर्माभ्यासस्य दृढीकृतत्वात्कर्मपरित्यागेनोपासने दुःखं चेतस्समर्पणं कर्तुमिति कर्माङ्गविषयमेवतावदादौ उपासनमुपन्यस्यते' इति छान्दोग्यभाष्यात्, यथा वाध्ययनवासनावासिताधिकार्यनुसारेण तैत्तिरीयोपनिषदि संहितोपासनेनोपक्रमः 'अथ अध्ययनानन्तरं अतः यतोऽत्यर्थग्रन्थभाविताबुद्धिः न शक्यते सहसा अर्थज्ञानविषयेऽवतारयितुमित्यतः संहिताया उपनिषदं संहिताविषयं दर्शनं ग्रन्थसन्निकृष्टामेवव्याख्यास्याम इत्यर्थः' इति तैत्तिरीयभाष्यात् तथैव द्वैतवासनावासिताधिकार्यनुसारेण द्वैतमतेनोपक्रान्तं दीक्षितचरणैरिति सुष्ठु युज्यते। अधिकारी प्रथमतः लोकाद्व्यावृत्तस्सन् शास्त्रवश्यो भवतु लौकिकक्रियाकारकफलात्मकद्वैतपदार्थवासनां परित्यज्य शास्त्रीयक्रियाकारकफलात्मकद्वैतपदार्थवासनावासितो भवतु पश्चात् कथञ्चिदद्वैतवासनया तामप्यपाकरिष्याम इति तेषां निगूढोऽभिप्रायः। अथ प्रथमपर्वतया प्रदर्शितमध्वाचार्यप्रवर्तितद्वैतमतपरिचयवशेन लोकवासनाव्यावृत्तिपूर्वकं शास्त्रवश्यतामापन्नस्य द्वैतमतोक्तप्रकारेण भगवतः पृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाधीनभगवदनुग्रहवशात् समुपजातचित्तशुद्धिविवेकादिसाधनस्याधिकारिपुरुषस्य शनैश्शनैरुन्निनीषया द्वैतवासनाया अनुन्मूलनेनैव कथञ्चिदद्वैतवासनाया अपि किञ्चिदिव आधायकस्य कस्यचिन्मतस्यापेक्षितत्वेन विष्णुविशिष्टाद्वैतमतस्य च रामानुजाचार्यप्रवर्तितस्य द्वैतवासनावासितपुरुषीयद्वैतप्रतीत्यनुपमर्देनैव जीवजगद्ब्रह्मणां जीवानां जगतश्च मिथो भेदमभ्युपगम्यैव परं तु पूर्वमतवत् जीवजगद्ब्रह्मणामद्वैतप्रतिपादकश्रुतिवचनानां कथचित द्वैतार्थकत्वकल्पनप्रयुक्तक्लेशं विहाय जीवजगद्रूपयोः चिदचितोः ब्रह्म प्रति शरीररूपविशेषणत्वं ब्रह्मणश्च चिदचितौ प्रति शरीरित्वरूप विशेष्यत्वं शरीरशरीरिभावनिबन्धनां जीवजगद्ब्रह्मणां त्रयाणां तत्वानामपृथक्सिद्धिञ्च व्यावर्ण्य चिपचिद्रूपशरीरात्मकविशेषण विशिष्टब्रह्मणः सकाशात् व्यतिरिक्तस्य ब्रह्म प्रति अविशेषणीभूतस्य अशरीरस्य

पृथक्सिद्धस्य पदार्थस्य लोकेऽभावेन विशिष्टरूपेणाद्वैतमुपवर्ण्य एतदर्थबोधकत्वमेवाद्वैतबोधकवचनानां परिकल्प्य ब्रह्मणः केवलनिमित्तत्वनिराकरणपूर्वकमभिन्ननिमित्तोपादानत्वं प्रसाध्य जीवाणुत्वं पूर्वमतोक्तमनपहायैव विषयभोगञ्च मुक्तौ स्वीकृत्यैव परं तु मुक्तौ तारतम्यं निराकृत्य नारायणाख्यब्रह्मणः स्वशरीरित्वरूपस्वशेषित्वेनापृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनां बोधयतः तादृशत्वेन तदेव मुक्तिसौधनिश्श्रेणिकाद्वितीयपर्वत्वेन श्रीमद्दीक्षितचरणाः द्वितीयपरिच्छेदे प्रतिपादयामासुरिति युज्यते। विशिष्टाद्वैतमते हि जीवजगद्रूपयोः चिदचितोः ब्रह्मणश्च घटपटयोरिव न पृथक्भावरूपः अत्यन्तभेदः तदनन्यत्वश्रुतिविरोधात्। नाप्यत्यन्तमभेदः विरुद्धधर्मवत्त्वात्, नापि भेदाभेदः भेदाभेदयोरेकत्र विरोधात् किं तु गुणगुण्यादिन्यायेन लौकिकवैदिकसकलप्रमाणप्रसिद्धान्तर्गणिकभेदाप्रतिक्षेपकमपृथग्भावेनानन्यत्वमुच्यते। इदमेव चानन्यत्वं विशिष्टाद्वैतमते नाभिलप्यते। यथा लोकेशरीरस्यशरीरिणश्च भेदेसत्यपि शरीरशरीरिणोः घटपटादिवत्पृथक्सिद्ध्यभावेन शरीरविशिष्टस्य शरीरिणः एक एवासौ देवदत्त इति अद्वैतं व्यवह्रियते यथा वा नगरवृक्षादीनामन्तर्गतानां गृहप्रासादवीथीप्राकारगोपुरारामवापीकूपतटाकनद्यादीनां शाखापलाशकुसुमफलादीनाञ्च बहुविधपदार्थानां सत्त्वेपि एकमेवेदं नगरं एक एवायं वृक्षः इत्येवमादिविशिष्टरूपेणैक्यं व्यवह्रियते तद्वदेव ब्रह्मणोऽपि विशिष्टरूपेणैकत्वव्यवहारः। विशिष्टाद्वैतसिद्ध्यर्थमेव तन्मते जीवजगत्साधारणशरीरत्वपरिष्कारप्रयासोऽपि विशिष्टाद्वैतमते मायाया एव जगद्रूपपरिणामित्वेन विकारित्वेऽपि ब्रह्मणश्चाविकारित्वेऽपि च जगदाकारपरिणाम्यपृथक्सिद्धमायाशरीरकत्वेन ब्रह्मणः उपादानत्वव्यवहारः। ब्रह्मणः केवलनिमित्तकारणत्वाभ्युपगमेकुलालादितो घटादेः पृथग्भाव इव ब्रह्मणोऽपि सकाशाज्जगतः पृथग्भावस्स्यात् अत उपादानत्वस्यापि वर्णनं। तथा सति मृदादित इव घटादेः ब्रह्मणस्सकाशाज्जगतोऽपृथग्भावस्स्यात्।

एवं जीवजगतोः ब्रह्मशरीरत्वानुपगमे पृथग्भावस्स्यात् अतश्शरीरत्ववर्णनम् तथा च विशिष्टाद्वैतमताश्रयणेन कथंचिदपृथग्भावेनानन्यत्वरूपस्याद्वैतस्य वासना जायेतेति तन्मतं द्वितीयपर्वत्वेन निवेशयतां दीक्षितचरणानाम-

भिप्रायः। किं च विशिष्टाद्वैतमते मध्वमतवत् मुक्तिदशायां जीवानां तारतम्यं नाङ्गीक्रियते तदपि तन्मतस्य द्वितीयपर्वत्वाश्रयणे बीजं। मध्वमत इव बन्धदशावत् मुक्तिदशायामपि जीवतारतम्याङ्गीकारे हि मुक्तिकालीनस्य तारतम्यस्य पारमार्थिकत्वेनैव वक्तव्यत्वेन परस्परविलक्षणत्वेन प्रमितानां अत एव बहूनां जीवानामेकेन ब्रह्मणा ऐक्यस्य संभावयितुमप्यशक्यत्वेन तृतीयतुरीयपर्वरूपमतयोरद्वैतं बोधयितुमशक्यं स्यात्। रामानुजमते मुक्तिकाले मुक्तितारतम्यखण्डनपूर्वकं मुक्तानां मिथः साम्यस्य व्यवस्थापनात् समानाश्च भेदप्रयोजकवैलक्षण्याभावेन ऐक्यमपि बोधयित्वा ब्रह्मणा साकमभेदः उत्तरपर्वणोर्बोधयितुं सुकरस्स्यादिति दीक्षितचरणानामाशय उन्नीयते। एवञ्च मध्वमतविलक्षणं रामानुज मतोक्तं ब्रह्मोपादानत्वं शरीरशरीरिभावनिबन्धनापृथक्सिद्धिमूलकविशिष्टाद्वैतं मुक्तितारतम्य भङ्ग इति त्रयमेवाद्वैतवासनाधायकं तन्मतस्य द्वितीयपर्वत्वगमकं बोध्यम्। यद्यपि रामानुजमते जीवब्रह्मणोर्भेदसाधकं परममुक्तिदशायामपि स्वामित्वकिङ्करत्वमूलकं जगत्कारणत्वतदभावमूलकं अणुत्वविभुत्वरूपधर्मभेदमूलकञ्च वैलक्षण्यं अणोरपि जीवस्य संकोचविकासशालिधर्मभूतज्ञानप्रसरेण कृत्स्नशरीरव्यापिसुखाद्यनुभवोपपादनं निर्विशेषाद्वैतब्रह्मसिद्ध्युपयोगिभूतस्य वैशिष्ट्यानवगाहिनः निर्विकल्पकज्ञानस्य खण्डनपूर्वकं गुणसंस्थानादिविशिष्टविषयकप्रथमपिण्डज्ञानस्य निर्विकल्पकत्वव्यवस्थापनं प्रपञ्चमिथ्यात्वेनाद्वैतसिद्ध्युपयोगिनः दृष्टान्तरूपस्य स्वाप्नपदार्थशुक्तिरजतादिमिथ्यात्वस्य खण्डनपूर्वकं सत्ख्यातिवादाङ्गीकारः इत्यादिप्रमेयजातं द्वैतवासनाधायकमपि निरूपितमस्ति। तथापि बलवद्द्वैतवासनावासितस्य सहसा अद्वैतबुद्ध्युत्पादासंभवात् उत्तरोत्तरपर्वारोहणेन क्रमेण पूर्णाद्वैतवासनासिद्धिर्भविष्यति इदानीं प्रपञ्चसत्यत्ववासना जीवब्रह्मभेदवासना सर्वपदार्थसविशेषत्ववासनाचास्तु तावतापि नक्षतिः। अर्धं तावदपनीतं भारस्य इति न्यायेन कियती द्वैतवासना नष्टा पूर्वोक्तरीत्या विशिष्टरूपेणापि कियती अद्वैतवासना जाता तावदलमिति तात्पर्येणैव रामानुजमतं द्वितीयपर्वत्वेन निवेशितमिति न विरोध इत्यवगन्तव्यम्। अथ द्वितीयपर्वतया प्रदर्शितरामानुजाचार्य प्रवर्तित विशिष्टाद्वैतमतपरिचयवशेन तन्मतोक्त

प्रकारेण भगवतः अपृथक्सिद्धस्वस्वामिभावोपासनाधीनभगवदनुग्रहवशात् द्वैतवासनायाः किञ्चिदिव ह्रासं अद्वैतवासनायः किञ्चिदिव प्रादुर्भावञ्चाधिगत-वतः अधिकारिपुरुषस्य ततोऽपि किञ्चिदुन्निनीषया द्वैतवासनायास्सर्वथा अनुन्मू-लनेऽपि पूर्वमतादप्यधिकृतया अद्वैतवासनाधायकस्य कस्यचिन्मतस्यापेक्षितत्वेन श्रीकण्ठाचार्यप्रवर्तितस्य शक्तिविशिष्टशिवाद्वैतमतस्य च रामानुजमतवदेवप्रायशः प्रक्रियाङ्गीकारेऽपि पूर्वं रामानुजमतश्रीकण्ठमतयोर्महतो विशेषस्य निरूपण प्रकरणोक्तप्रकारेण चिदचिद्रूप प्रपञ्चात्मना परिणामिन्याशिचच्छक्तेः चिदचिद्रू पप्रपञ्चाभेदं तस्या एव ब्रह्मभिन्नत्वं तदीय सकलगुणगणरूपत्वमथापि ब्रह्मणो निर्विकारत्वं जीवसंबन्धिघटस्फुरणस्य ब्रह्मस्फुरणरूपत्वं अहं सुखीति जीवानु भूयमानसुखस्य ब्रह्मानन्दांशत्वं ब्रह्मज्ञानिनः अर्चिरादिगत्यभावेन इहैवमुक्ति प्रतिपादकमतनिर्दुष्टत्वमहंग्रहोपासनेषु जीवब्रह्माभेदभानं मुक्तिदशायामपि जीवब्रह्माभेदभानञ्चव्यपस्थापयतः 'आचार्याणान्तु स्वप्नव्यवहारः मनोराज्यादि व्यवहार इव न जीवसङ्कल्पकृतः किं तु परमेश्वरसङ्कल्पमात्राधीनः इत्येतावन्-मात्रेऽभिनिवेशः तस्यैवसूत्रार्थत्वात् न तु स्वप्नसत्यत्वमिथ्यात्वादिपक्षेषु, अतोऽत्र पक्षविशेषो न विचिन्तितः' इति शिवार्कमणिदीपिकायां दीक्षितेन्द्रोक्तरीत्या स्वप्नसत्यत्वपक्षाग्रहशून्यस्य तादृशत्वेन तदेव मुक्तिसौधनिश्रेणिकातृतीयपर्वत्वेन श्रीमद्दीक्षितचरणाः तृतीयपरिच्छेदे प्रतिपादयामासुरिति युज्यते श्रीकण्ठमतस्य मतान्तरापेक्षया अद्वैतमतप्रत्यासत्त्यतिशयश्च पूर्वमेव स्फुटम् वर्णितः। भगवत्-पादमतस्य श्रीकण्ठमतस्य च प्रत्यासत्त्यतिशयसद्भावादेव श्रीभागवतव्याख्यातृ श्रीनीलकण्ठयतीन्द्रप्रणीते यतिधर्मप्रबोधे 'सूत्रार्थावगतिमतगंभीरामधिगन्तुं विद्वज्जन मनोहरं श्रीशंकरभगवत्पादीयं उत अखिलचेतन समुपासनानुगुण समुदितनिजप्रसादसमर्पितपुरुषार्थसार्थनिष्कलसकलब्रह्मप्रतिपादकमुप निषच्छास्त्र-रहस्यविशदीकरणबद्धकङ्कणश्रीकण्ठशिवाचर्यविरचितं वामहाभाष्यं गुरुमुखेन परिशीलयन् इत्यादिग्रन्थेन सन्यासिनः भगवत्पादभाष्यं अथवा श्रीकण्ठभाष्यं परिशीलनीयत्वेनोक्तं न तु भाष्यान्तरमित्यपिवेदितव्यं ।

अथ तृतीयपर्वतया प्रदर्शित श्रीकण्ठाचार्य प्रवर्तितशक्तिविशिष्टशिवाद्वैतमतपरिचयवशेन तन्मतोक्तप्रकारेणशक्तिविशिष्टशिवाभेदगोचाराहंग्रहोपासनावर्जितभगवदनुग्रहेण

"तथाप्यनुग्रहादेव तरुणेन्दुशिखामणेः।
अद्वैतवासना पुंसाभाविर्भवति नान्यथा॥
अनुग्रहश्च देवस्य शक्त्या चिद्रूपयासह।
यथावत्तंपरिज्ञायध्यायद्भिस्समवाप्यते॥'

इति शिवार्कमणिदीपिकायां दीक्षिचरणैरेवोक्तरीत्या समासादितपूर्णाद्वैतवासनस्य अधिकारिपुरुषस्य साधनचतुष्टयसंपन्नस्य कैवल्यशब्दिते परिपूर्णस्वाराज्येऽभिषेचनाय

'नित्यं निर्दोषगन्धं निरतिशयसुखं ब्रह्मचैतन्यमेकं
धर्मो धर्मीति रूपद्वयमयतिपृथग्भूय मायावशेन।
धर्मस्तत्रानुभूतिस्सकलविषयिणी सर्वकार्यानुकूला
शक्तिश्चेच्छादिरूपा भवति गुणगणश्चाश्रयस्यैक एव॥'

इति रत्नत्रयरीक्षयां दीक्षितचरणोक्तरीत्या श्रीकण्ठभाष्योक्तचिच्छक्तिशिवात्मक धर्मधर्मिरूपमायिकरूपद्वयकल्पनाधिष्ठानभूतशुद्धचित्प्रकाशकं मुक्तिसौधनिश्रेणिकाचरमपर्वात्मकं भगवत्पादोद्घाटितं ब्रह्मसूत्रकृतां परमतात्पर्यगोचरं शुद्धाद्वैतमतं तुरीयपद प्रापकं तुरीयभूयीकारूपं तुरीयपरिच्छेदे श्रीमद्दीक्षितचरणाः प्रत्यपादयन्निति सुतरां शोभते। एतावता ग्रन्थेन अद्वैतमुक्तिसौधपथे उन्निनीषितानामधिकारिणां द्वैतवासनावासितानामाशयानुसारेण शनैश्शनैरुन्नयन साधनप्रक्रियाविशेषशालित्वेन मध्वरामानुजश्रीकण्ठभगवत्पादमतानां क्रमसन्निवेश इति द्वितीयमपि कारणमुक्तं भवति। अधिकारिबुद्ध्यनुसारिक्रमेण मतानां निरूपणञ्च ब्रह्ममीमांसासूत्र एव दृश्यते। तथाहि तत्र द्वितीयाध्यायप्रथमपादे प्रत्यक्षादिप्रामाण्याभिनिवेशिनां सहसा शुद्धाद्वैतबोधासंभवमभिप्रेत्यात्यन्त भेदाश्रयणेन वेदार्थाद्वैतनिर्णयानुपयोगिनं लोकव्यवहारमात्रोपयुक्तं आरंभपंघातवादद्वयं निरस्या भेदांशेन वेदार्थभूताद्वैतसमर्थने उपकुर्वाणं भेदांशेन

प्रत्यक्षादिकमत्यनुसरन्तं कर्मोपासनाकाण्डाधिकार्यनुकूलं परिणामवादं विवर्तवादप्रत्यासन्नं प्रत्यक्षादिप्रामाण्याश्रयणेऽपि नाद्वैतसमन्वये कश्चन बाधोऽस्तीति दर्शयितुं प्रथमतः 'भोक्त्रापत्तेरविभागश्चेत् स्याल्लोकवत्' इति सूत्रेण प्रदर्श्य भेदाभेदाश्रयणेनात्यन्तभेदाद्विमुखचित्तस्य पुरुषस्यानन्तरं भेदांशनिराकरणेन केवलाभेदो बोधयितुं शक्यत इति भावेन पश्चात् 'तदनन्यत्वमारम्भणशब्दादिभ्यः' इत्यादिसूत्रेण श्रुतिपरमतात्पर्यगोचरकेवलाभेदपर्यवसायी ज्ञानकाण्डाधिकार्यनुकूलः विवर्तवादः प्रदर्शितः। तदुक्तं संक्षेपशारीरके

'आरंभसंहतिविकार विवर्तवादानाश्रित्य वादिजनता खलु वावदीति।
आरंभसंहतिमते परिहृत्य वादौ द्वावत्रसंग्रहपदं नयते मुनीन्द्रः॥'

इति॥

अत्रभोक्त्रापत्तिसूत्रे तदनन्यत्वसूत्रे च क्रमेणेत्यर्थः।

'आरुह्य भूमिमधरामितराधिरोढुं शक्येति शास्त्रमपि कारणकार्यभावम्।
उक्त्वा पुरापरिणतिप्रतिपादनेन संप्रत्यपोहति विकारमृषात्वसिद्ध्यै॥'

इति च॥ विवर्तवादस्य परिणामवादः पूर्वभूमिः ब्रह्मणोऽन्यथाभावस्य सत्यत्वे परिणामवादः मिथ्यात्वे विवर्तवाद इत्येतावानेव विवर्तपरिणामवादयोर्विशेषः। सत्यत्वबुद्ध्यनुपमर्देनैव कर्मोपासनकाण्डयोः प्रवृत्तिः। सत्यत्वबुद्ध्युपमर्देन ज्ञानकाण्डप्रवृत्तिः अतः परिणामवादस्य प्राथम्यं विवर्तवादस्य च पश्चात्त्वं इत्यादि च संक्षेपशारीरकादावेवस्पष्टं। दीक्षितेन्द्राणामेतादृशमतचतुष्टयक्रमलेखप्रयोजकाभिप्रायविशेषश्च, चतुर्मतसारसंग्रहोपक्रमे ब्रह्मसूत्रात्मकपारिजातवृक्षस्य विविधशाखायितमध्वादि नानाभाष्योदितलोकान्तरारोहणलभ्यनानारसाढ्यफलवितत्यपेक्षया मूलस्तंभायितभगवत्पादभाष्योदितस्य अनारुह्य इहैव लभ्यस्य महाफलस्याधिकतरस्वादुत्वोक्त्या भगवत्पादमतसंग्रहरूपनयमंजरीनामक तुरीयपरिच्छेदोपक्रमे मध्वादिनाना भाष्यादृततत्तत्सगुणफलतेतेः भगवत्पाद भाष्यादृतातिमहाफलविशेषरूपानन्दसिन्ध्वंशभावापन्नतत्तत्सरिद्रूपत्वकीर्तनेन उपनिषद्देव्याः कण्ठाभरणत्वेन शोभावहत्वमभिप्रेत्य न्यायमुक्तावलीनयमयूखमलिका नयमणिमाला इति क्रमेण मध्वरामानुज श्रीकण्ठमतसंग्राहकपरिच्छेदत्रयस्य मालिकात्वरूपणेन नामनिर्देश-

करणेन भगवत्पादमतसंग्राहकान्तिमपरिच्छेदस्य नयमञ्जरीति पूर्वतननामत्रयवैजात्येन मञ्जरीत्वरूपणेन नामनिर्देशकरणेन च भगवत्पादमतं उपनिषद्भ्याः कर्णाभरणशिरोभूषारूपत्वेनातिशयितशोभावहं न केवलं मणिमुक्तादिग्रथितमालावत् दृष्टिमात्राकर्षकसौन्दर्यमात्रशालि अपि तु सहृदयहृदयमधुपावलीसमाकर्षकगुणगरिमातिशयोपेतं सहृदयहृदय मधुपकुलसमास्वाद्यब्रह्मानन्दमधुरसमधुरम-क्लेशेनातिकठिनविषयावबोधकमृदुलपदसन्निवेशशालि भगवत्पादीयभाष्यादिग्रन्थमण्डिततया नितान्तमार्दवोपेतमपीति भगवत्पादमते तेषामतिशयितादरविशेषावगमात् तदीयात्युत्तमशिवाद्वैतनिर्णयानन्दलहरीमुखग्रन्थपरिशीलनाच्च स्फुटमवगम्यत इति नात्र बिषये विमतिलेशस्याप्यवसरः। शुद्धाद्वैतावस्थारूपपरममोक्षप्रापक-तत्त्वज्ञानस्य द्वैतावस्थाभेदरूपबन्धप्रापकं कर्मबहिरङ्गसाधनत्वेन भगवत्पादभाष्ये बहुषुस्थलेषु द्वैतैकत्वशब्देन व्यवहृतं विशिष्टाद्वैतपदेनेतरैःस्वभाष्ये व्यवहृतम्। व्यष्टिविवक्षायां द्वैतरूपं समष्टिविवक्षायामेकत्वरूपं समष्टिव्यष्ट्यामकं द्वैतैकत्वात्मकहिरण्यगर्भपदमपरमोक्षरूपं फलत्वेनस्वीकुर्वत् उपासनमन्तरङ्गसाधनत्वेन व्यवहरतां भगवत्पादानामपि द्वैतद्वैतैकत्वाद्वैतबोधकमतानां क्रमिकोत्तरोत्तर भूमिकारूपत्वमभिमतमेवेति स्फुटं प्रतीयते इत्यपिबोध्यम्। एवं तुरीयं मध्वादिमतचतुष्टयस्य मुक्तिहेतुक्रमिकभूमिकाचतुष्टयरूपत्वं तदीय क्रमपाठसूचितमुपपादितम्। तथा च दीक्षितेन्द्रैः चतुर्मतसारसंग्रहग्रन्थसंगृहीते उपासनामार्गविशेषरूपे मध्वरामानुज श्रीकण्ठमतत्रये वस्तुतश्शुद्धस्यनिर्गुणस्य एकरूपस्यापि परब्रह्मणःमायोपाधिकत्वेन सगुणस्य नानाप्रकारेणोपासनासंभात् दहरशाण्डिल्यादि विभिन्नगुणकोपासनाभेदवत् दीक्षितचरणैः 'उद्घाट्य योगकलया हृदयाब्जकोशं धन्यैश्चिरादपि यथारुचिगृह्यमाणः। यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः' इति पद्ये योगिभिः रेचकप्राणायामाभ्यासपाटवेन विकासिते हृदयकमले नीवारशूकाङ्गुष्ठप्रादेशादिपरिमाणानां मध्ये स्वस्वरुच्यनुसारिणा परिमाणेनाभिध्यातोऽपि भगवान् नित्यं गगनवद्व्यापकेन परिपूर्णरूपेणतेषां प्रकाशते इत्युक्तौपाधिकस्वाभाविकाविरुद्धपरिच्छेदापरिच्छेदगोचर तत्तत्परिमाणविशिष्टभगवध्यानापरिच्छिन्नभगवत्स्फुरणवच्च परस्परं ज्ञानमार्गेण चाविरुद्धे तथा ज्ञानमार्गरूपे, स्वसिद्धान्तव्यवस्थासु द्वैतिनो निश्चितादृढम्।

परस्परं विरुध्यन्ते तैरयं न विरुध्यते ॥ इति श्रीगौडपाददिव्यसूक्तिप्रतिपादित रीत्या सर्वाविरुद्धे भगवत्पादमते च सामरस्यबुद्धिं सर्वेषामपि पूजनी सुमनसां मृत्कृतिरिति चतुर्मतसारसंग्रहोपक्रमे कीर्तनेन मतचतुष्टयावलंबिषु सर्वेष्वपि विद्वत्सु सामरस्यमावहद्भिः 'विधाय वेदान्तिविधाः कलाश्च भावज्ञमप्राप्य विषीदतोऽन्तः । शंभोः प्रियं कर्तुमिवावतीर्णः श्रीमान् जयत्यप्पयदीक्षितेन्द्रः' ॥ इति श्रीनीलकण्ठदीक्षितोक्तरीत्या सकलवेदकलाभावज्ञैः दीक्षितेन्द्रैरेव

'शिवं विष्णुं वा यद्यभिदधति शास्त्रस्य विषयं
तदिष्टं ग्राह्यन्नरसगुणमपि तद्ब्रह्म भजतां ।
विरोधो नातीव स्फुरति नहि निन्दा नयविदां
न सूत्राणामर्थान्तरमपि भवद्वार्यमुचितम् ॥'

इति प्रदर्शित सामरस्यमार्गेण प्राप्य

'अन्तश्छिद्राणि भूयांसि कण्टका बहवो बहिः ।
कथं कमलनाळस्य माभूवन्भंगुरा गुणाः ॥'

इत्युक्तरीत्या नास्तिकमतरूपबहुविधकण्टकैर्बहिर्व्याप्तस्य कमलनाळरूपस्य वैदिक-मतस्य स्वभावसिद्धगुणविशेषरूपतन्तूनां वैदिकमतान्तरमतविशेषाणां मिथस्सौभ्रात्रार्हाणां अन्योत्पादितसामरस्याभावभ्रान्तिप्रभवकलहरूपान्तश्छिद्रैर्यथा भंगुरत्वं न भवेत् तथा वेदाधिष्ठातृपुरुष एवानुकूल्यं संपाद्यानुगृह्णात्वस्मान् सर्वानपि वैदिकमहाजनानिति

'शब्दब्रह्मेति यच्चेदं शास्त्रं वेदाख्यमुच्यते ।
तदप्यधिष्ठितं सर्वमेकेन परमात्मना ॥'

इति पूर्वमीमांसावार्तिकावगतवेदाख्यशब्दब्रह्माधिष्ठातृभावं मध्वमतावलंबिभिः नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो' इत्यादिश्रुतिप्रतिपादितवाय्वात्मकब्रह्मरूपेण रामानुज-मतावलंबिभिः विष्णुरूपेण श्रीकण्ठमतावलंबिभिः महेश्वररूपेण भगवत्पादमता-वलंबिभिः परब्रह्मरूपेण चोपास्यमानं सर्वलोकगुरुरूपम्

'गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुस्साक्षात्परं ब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥'

इति अतिप्राचीन श्लोके पूर्वोक्तमध्वादिमतचतुष्टयक्रमनिर्देशप्रयोजक्त्युम्त्युपोद्बलकेन ब्रह्मा विष्णुः महेश्वरः परं ब्रह्म इत्येवं मध्वरामानुजश्रीकण्ठ भगवत्पादानुसन्धेयदेवतानामनिर्देशक्रमेण प्राचीनैरनुसंहितं परं ब्रह्म संप्राथ्योर्पसंहरामि लघुनिबन्धमिमम् ॥

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुस्साक्षात्परं ब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

ओं तत् सत् ॥

S. J. P. W. Ltd., Kmu.